MEMORIA
OLTULUI ŞI ROMANAŢILOR
Revistă de istorie şi cultură

Anul V, nr. (51), mai 2016
Editată de Asociaţia Culturală
MEMORIA OLTULUI

Director: Ion D. Tîlvănoiu

Comitetul de redacţie:
Dr. Aurelia Grosu, dr. Mircea Şerbu, dr. Nicolae Scurtu, Ion Andreiţă, Jean Lupu, Dumitru Botar, dr. Jeana Pătru, Cornel Manolescu, Floriana Tîlvănoiu, Costel Vasilescu, Vasile Radian.

Planşele noastre

1. **Două imagini de epocă din Caracal aflate în colecţiile Bibliotecii Academiei Române:**
   sus: Gara din Caracal;
   jos: Teatrul Naţional.
2. **Două imagini de epocă din oraşul Corabia aflate în colecţiile Bibliotecii Academiei Române:**
   sus: Primăria oraşului;
   jos: Gara
3. **Revista *Prietenia Literară* scoasă de Nellu Cristescu la Caracal în noiembrie-decembrie 1938.**
4. **Două imagini de la aniversarea numărului 50 al revistei noastre (Teatrul Naţional din Caracal, 23 aprilie 2016). În fotografii apar colaboratorii noştri: Dumitru Botar, Nicolae Scurtu, Ion Marian Doldurea, Jean Lupu, Ion Tîlvănoiu.**

ISSN 2284 – 7766
Tiparul executat la Editura Hoffman
www.EdituraHoffman.com Tel./fax: 0249 460 218; 0740 984 910

Cuprins

1. Ion Andreiţă- *Omagiindu-l pe Fănuş Neagu*...../3
2. Cornel Manolescu- *Primarii oraşului Caracal (II)*...../4
3. Claudia Theodora Truţă, Mihai Barbu- *Hotărnicia moşiei Catanele, comuna Mierleşti, plasa Perieţi, judeţul Olt*...../23
4. Stan Tertulia- *„Tăria unui neam stă în tăria conştiinţei naţionale”*...../30
5. Nicu Vintilă-Sigibida- *Despre prima atestare documentară a satului Grojdibodu din judeţul Romanaţi prin documentul lui Mircea Ciobanul din 15 iulie 1545*...../34
6. Dinică Ciobotea, Ion Tîlvănoiu- *Jalba orăşenilor din Caracal adresată domniei pentru călcarea moşiei oraşului- 27 iunie 1827*...../40
7. Ion Tîlvănoiu, Dumitru Botar- *Olteni de seamă la cimitirul Bellu*...../45
8. Dumitru Botar- *„Domnule primar, să fiţi neobosit ca o albină”*...../57
9. Marius Bunescu- *Însemnările unui pictor (V)* ...../60
10. Constantin M. Niţulescu- *Monografia comunei Seaca, jud. Olt (1945*)...../67
11. Aurică Ivaşcu- *Bătălia de la Şerbăneşti. Teze şi antiteze*...../79
12. Ion Tîlvănoiu, Floriana Tîlvănoiu- *Teatrul nostru. Contribuţii la istoricul Teatrului Naţional din Caracal (I*)...../91
13. *Calendarul Memoriei Oltului şi Romanaţilor*...../100
14. Costel Vasilescu- *Memoria Oltului şi Romanaţilor, o revelaţie în peisajul publicisticii româneşti*...../103
15. Nicolae Scurtu- *Inscripţii. Noi contribuţii la biografia poetului Nellu Cristescu*...../109
    O epistolă necunoscută a lui Marin Popescu-Spineni...../111
    O tulburătoare mărturie a lui Demetru Iordana...../113
16. Vasile Radian, Ion Tîlvănoiu, Floriana Tîlvănoiu- *Monumentul eroilor din comuna Orlea*...../117

Omagiindu-l pe Fănuş Neagu

Ion Andreiţă

Ne adunasem câţiva foşti gazetari la „Scânteia tineretului” – graţie neobositului Vasile Răvescu – şi topeam amintiri pe un pahar cu vin (sau votcă) în Cârciuma Muzeului Literaturii Române din Bucureşti. Şi, trebuie să recunosc, fără falsă modestie, că ideea mi-a răsărit mie. Ştiam (mulţi ştiau) că scriitorul Fănuş Neagu trecea prin momente grele, în Spitalul Elias. Îl vizitam din când în când, mai ales că la acelaşi etaj (II) avea/are cabinetul şi doctorul meu cardiolg: tânăra universitară Andreea Catarina Popescu; pentru a cărei fiică-şcoleră – şi pentru dăscăliţa acesteia – obţinusem câte un generos autograf din partea lui Nea Fănuş. Aşa că, de fiecare dată când veneam cu inima la control – şi nu se întâmpla rar – băteam şi la uşa scriitorului, care se bucura (ne ştiam de mult) – şi tocam împreună, vreme de vreun ceas, verzi şi uscate; de fapt, eu ascultând, ca un învăţăcel tulburat, nemaipomenitele întâmplări, povestite cu ştiutul, inimitabilul har fănuşian (odată, chiar fusese de acord să aduc un reportofon – mi-l împrumutase scriitorul Ioan Barbu de la Rm. Vâlcea – şi să înregistrăm aceste vorbiri; din păcate, a fost prea târziu).

Ion Andreiţă

Cum spuneam, eram la Cârciuma Muzeului Literaturii. Profit de un moment de linişte – şi le propun celor de faţă: „Hai să-i trimitem lui Nea Fănuş – că doar şi el a salahorit la „Scânteia tineretului”! – un semn de iubire şi îndemn de curaj”. Toţi au fost încântaţi şi, bineînţeles, de acord. La redactarea textului – stil scurt, sobru (dar cald!) – şi-a adus contribuţia Neagu Udroiu. Şi astfel a luat naştere mesajul de mai jos:

PROCLAMAŢIA
de la
Muzeul Naţional al Literaturii Române

Noi, subscrişii de mai la vale, cu semnătură proprie (şi descifrabilă) adunaţi laolaltă de reveria zilelor şi nopţilor trăite în aburii dulci ai cernelii şi plumbului în care se zămislea un ziar pe nume „Scânteia tineretului”, vă cerem îngăduinţa să acceptaţi:
- urările noastre de sănătate, de ani mulţi şi poftă nepotolită de scris;

- sărutări de mâini pentru colega noastră de redacţie, doamna Stela, acea zână trimisă dintre stele pentru a vă fi alături;
- gândurile noastre cele mai bune pentru „aia mică”, Anita, şi soţul ei, Cornel.

Consideraţi aceste rânduri născute din evlavia şi respectul faţă de devoţiunea cu care v-aţi risipit vocabulele în ziarul nostru, supervizând prin rotunjimea lor visurile care au îmbătat tinereţea noastră.

Fie-vă casa-casă, masa-masă – şi vinul de viaţă lungă pe masă.

Dată în Bucureşti,

Joi, 10 septembrie 2009

Au semnat – descifrabil! – toţi cei 29 de foşti ziarişti la „Scânteia tineretului”, ale căror nume le notez, în continuare, în ordinea semnării: Nicolae Dragoş, Nicolae Dan Fruntelată, Constantin Stănescu, Dumitru Matală, Romulus Lal, Florentin Popescu, Iustin Moraru, Constantin Cioboată, Neagu Udroiu, Laurenţiu Olan, Emil Stanciu, Iacob Florea, Sorin Preda, Mioara Vergu, Eugen Mihăescu, Şerban Cionoff, Monica Zvirjinschi, Mihai Milca, Ion Cucu, Constantin Stan, Elena Cătuneanu, Bazil Ştefan, Nicolae Arsenie, Ştefan Mitroi, Ovidiu Marian, Ion Andreiţă, Vasile Răvescu, Ioan Adam, Victor Ciobanu.

Gestul nostru l-a surprins pe scriitor, l-a bucurat, l-a înduioşat. Ne-a promis – la toţi; „Mă, să nu lipsească nici unul la apel!” – un chef de pomină la „Mon Jardin”. „Cum, adică nu mai e? aci, lângă „Marea Neagră”? Au fost dărâmate? Nemernicii, ne distrug trecutul! Nu-i nimic, mergem la „Athénéé Palace”!

Apoi s-a scufundat într-o melancolie adâncă, din care nu mai întâlneam decât doi ochi mari, albaştri, încărcaţi de tristeţe. Şi-am ieşit tiptil din încăpere.

Primarii oraşului Caracal (II)

Cornel Manolescu

BECU, THEODOR N. („TACHE”) 1864 - 1866 , primar.

În ianuarie 1863, Tache Becu era pe listele electorale *„Alegători direcți de oraşu’’.* Avea 35de ani *„şi un venit anual de 6, 000 de galbeni.”* [1]

Pe 16 august 1863 a fost confirmat*,, Consiliul Municipalității oraşului Caracal, dupe alegerile operate conform legiuirei în vigoare”.* Tache Becu era membru în acest consiliu alături de Ion Puricescu şi Florea Ilie Majai,[2] iar în 15 octombrie 1867, T.Becu făcea parte din Consiliul comunal alaturi de Amza Jianu, Mihail Mirescu, F.I. Majai şi Dincă Popescu, primar fiind St.Cezianu.

[1] *Monitorulŭ. Jurnalŭ Oficialŭ alŭ Principatelorŭ Unite*, 1863, nr. 5, pag. 4.
[2] *Monitorulŭ. Jurnalŭ Oficialŭ alŭ Principatelorŭ Unite*, 1863, nr. 159, pag.1.

În 14 martie 1870, Tache N. Becu era sub-prefect al plăşii Oltul de Sus-districtul Romanați.[3]

„Prin decret cu No.412 din 25 Februar 1875 după propunerea făcută prin raport de D. ministru secretar de Stat la departamentul de interne şi pe temeiul art.104 din legea comunală,D. ***Teodor N.Becu*** *s'a revocat din funcțiunea de adjutor al primarului comunei urbane Caracal, din județul Romanați.*[4]

La 15 octombrie curent (***n.n. 1875)****, fiind fixată zioa deschiderii sesiunei ordinare a consiliilor județene se publică aici rezultatele acelei ședințe.*

În județul Romanați s'a ales D-nu Ion Puricescu, președinte, D-nu ***Teodor Becu****, vice-președinte ,D-nii Apostol Jianu și Mihalache Prejbeanu, Secretari.*[5]*"*

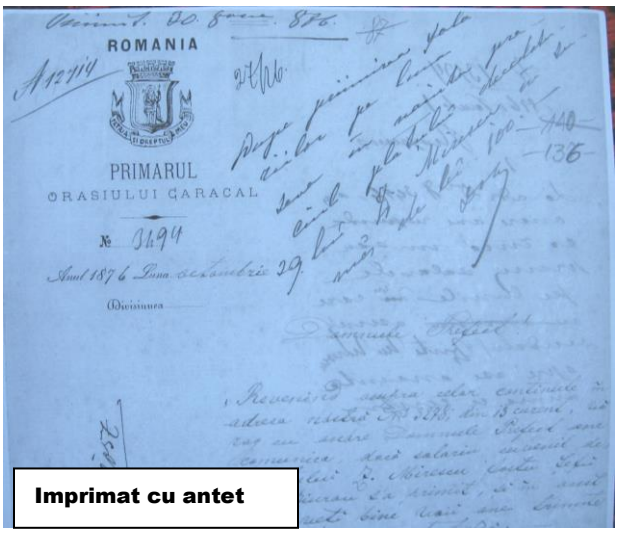

A fost căsătorit cu Maria, *„zisă şi Smaranda"*. Împreună au avut mai mulți copii:

***MATILDA T. BECU,** n. 1863, căsătorită la1885, decembrie 05, cu Nicolae Costache Prejbeanu, funcționar, domiciliat în comuna Bechetu, jud.Dolj.

***ANA T. BECU** (n.1864, aprilie 10). La naşterea fetiței T. Becu era de profesie comerciant.

***ION T. BECU (** ✝ 1866,iulie 25, la 4 ore de la naştere. La declararea decesului acestui copil a fost de față, alături de Tache Becu şi Mihalache Becu (36 ani), „unchiul mortului'' şi fratele lui T. Becu.

***ELENA T. BECU (** n. 1871, octombrie 2 – d. 1872, ianuarie 15).

***GEORGE T. BECU (** n. 1873, aprilie 21).

***VASILE T. BECU (** n. 1877, iulie 29).[6]

La 29 octombrie 1876, primarul Tache Becu folosea imprimate cu un foarte frumos antet special **„PRIMARUL-ORAŞIULUI CARACAL**''.

În 1877, la Caracal a fost instalat un spital militar, în localul Şcolii nr.1, iar şcoala a fost mutată pentru o vreme în casele lui Nicolae Petrescu, cu aprobarea cerută de primarul de atunci, Teodor Becu, la Ministerul Instrucțiunii Publice. [7]

[3] S.J.A.N.Olt,Fond,Prefectura județului Romanați, dos. nr. 6 / 1870, pag. 18.
[4] *Monitorul Oficial al României*, nr.48 / 1 martie 1875.
[5] *Monitorul Oficial al României*, nr. 233 / 22 octombrie 1875.
[6] S.J.A.N. Olt, Col. Registre de Stare Civilă Caracal, reg. 324 / 1877.
[7] Botar Dumitru, Romanațiul și Independența de Stat, în *Jurnalul de Romanați*, nr. 41, 17-23 mai / 1993.

Faptul acesta este consemnat prin adresa nr.4652 din 28 octombrie 1877, în care Primăria orașului Caracal făcea cunoscut că: ,,*Ministerul a aprobat instalarea spitalului militar în localul școlii și mutarea acesteia în casă particulară.''*

O altă adresă, cu nr.475 din 1 noiembrie 1877, face cunoscut că Primăria cerea eliberarea localului pentru instalarea spitalului, primar fiind Tache Becu.

T.Becu a decedat pe 30 iulie 1894, ,,orele șase dimineața", în registrul de stare civilă menționându-se:

„Tache Nicolae Becu, proprietar, domiciliat Caracal, căsătorit cu Maria (50 ani), zisă și Smaranda, mort la 1894, iulie 30, la 65ani.

Domiciliul, str. Gării, 65."[8]

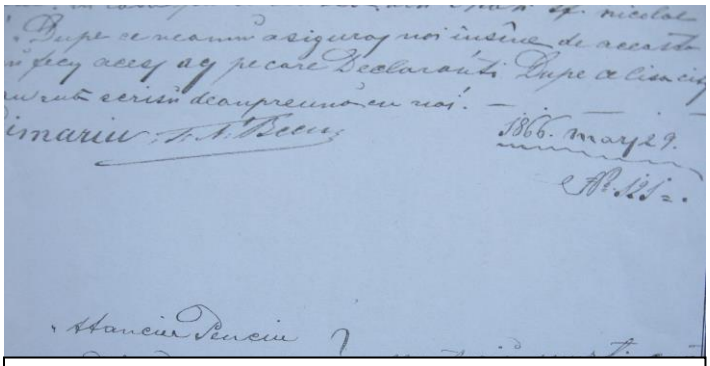

Semnătura primarului Tache N. Becu, pe un act de Stare Civilă din 1866

TRUȚESCU, IOAN
1866 – 1867, ianuarie-iunie, primar

În perioada 1854 – 1860 a fost împreună cu Mihalache Prejbeanu, președintele Magistratului orașului Caracal, iar între anii 1866 – 1867, ianuarie-iunie, primar.

S-a născut pe la 1811, actul său de naștere fiind înscris în condica bisericii Ovedenie.

În ianuarie 1863 îl găsim pe listele electorale, la categoria ,,**Alegători direcți de orașu".** Avea 52 de ani și un venit anual de 6 000 de galbeni.[9]

La 30 august 1872, fiica sa **Aneta** (n. 1852) se căsătorește cu Constantin Condescu (35 ani), funcționar, ai cărui părinți , Ion și Zoe Condescu , domiciliau în Pitești.[10]

Eliza (20 ani), o altă fiică a sa, pe 11 octombrie 1879 se căsătorește cu Locotenentul Grigore Atanasescu (29 ani).

În 9 decembrie 1866, 72 de ,,fruntași" ai orașului Caracal semnează un ,,CERTIFICATU", prin care ,,*încredințăm prin presentul certificate cum că, Domnul Petre Dacianu servește în adevăru la această Policie Caracalu de șapte ani trecuți, adică*: *doi ani fără niciun salariu, ca cadendatu, cinci ani copistu și sunt aproape* ***patru luni*** *ca secretaru și că în acest interval de când funcționează a avut cea mai onestă conduită atât în societate, cum și în afacerile funcțiunei selle puindu'și toate silințele de ne au mulțumitu pe fie-care."*

[8] S.J.A.N. Olt, Col. Registre de Stare Civilă Caracal, reg. 369 / 1894, p. 125.
[9] *Monitorulŭ. Jurnalŭ Oficialŭ alŭ Principatelorŭ Unite*, 1863, nr.5, p. 4
[10] S.J.A.N. Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 292 / 1869 – 1878.

Mai departe acești locuitori spun: *„exprimăm viile noastre mulțumiri ce avem pentru dânsul și totu deodată'i procurăm prezentul certificatu sub ale noastre iscăliturI, rugând pe Domnu Primar Localu de l-a legaliḑatu spre a se putea servi cu dânsul la orice necesitate va avea."*[11]

Acest act este legalizat cinci luni mai târziu, de către Primărie

"

Ruminiea
Primarele urbei Caracalu

Nr. 1071
Primar I. Trutzescu.
1867, maiu 23
Secretar I. Leontescu " [12]

Soția sa, Elena Trutescu a decedat, la vârsta de 80 de ani, pe 20 august 1907, *„orele unspre ḑece dimineaṭa, în casa sa din Târgu d'afar."*[13]

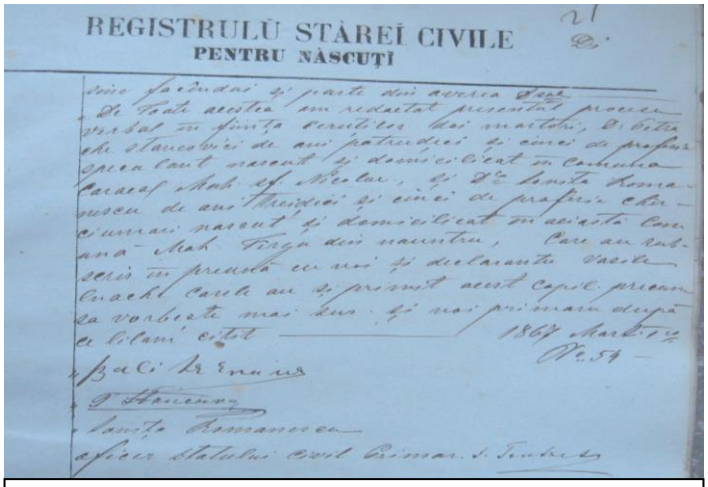
REGISTRULU STĂREI CIVILE
PENTRU NĂSCUȚI

Semnătura lui Ion Truţescu pe un act de naștere, la 1 martie 1867 (ultimul rând, S.J.A.N.Olt, Col.Reg.de Stare Civilă Caracal, reg. nr. 32 / 1867)

CEZIANU, STĂNUȚ („STĂNUȚĂ")
1867, iunie 27 – octombrie, președinte C.I.

Stănuță Cezianu, primul care adoptă acest nume, este fiul lui Dumitrache Jianu, fratele haiducului Iancu Jianu, și al Mariei Racoviceanca.

La jumătatea secolului 19, Stănuț și-a schimbat numele de familie din Jianu în Cezianu dezicându-se astfel de numele părintesc și de unchiul său Iancu, haiducul, ale cărui fapte le-a dezavuat.

Dumitrache a mai avut un fiu, pe Alecu, căsătorit cu Maria Gălășescu, sora Sultanei Gălășescu .

Din partea marilor proprietari ai județului Romanați, în ziua de 14 septembrie 1857 sunt aleși ca deputați în Adunarea Ad-hoc Stănuță Cezianu și Ștefan Vlădoianu, primul cu un număr de 14 voturi, iar ultimul cu 10 voturi.[14]

[11] Petre Dacianu , subprefect al județului Romanați pe la 1877, a fost tatăl magistratului și avocatului Ion P. Dacianu (n. 1875, mai 1, Caracal - dec. 1954, februarie).
[12] Ricman Ștefan, Iosif Fr., Enescu Vasile, Constant Paul, *Monografia județului Romanați*, 1928, Editura Ramuri , Craiova.
[13] S.J.A.N. Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal reg. nr. 410 / 1907.

În anii premergători Unirii de la 1859, Stan Cezianu era vicepreşedintele Comitetului electoral din Caracal. La 1859 era serdar, ales deputat în Adunarea Electivă, mare proprietar, stăpânea moşia Jianca-Ursoaia.

Alături de alţi deputaţi a semnat o petiţie împotriva lui Kogălniceanu, după lovitura din 2 mai 1864.[15]

A fost căsătorit cu Maria („Mariţa'') Slătineanu (1829 – 1889), cu care a avut mai mulţi copii:

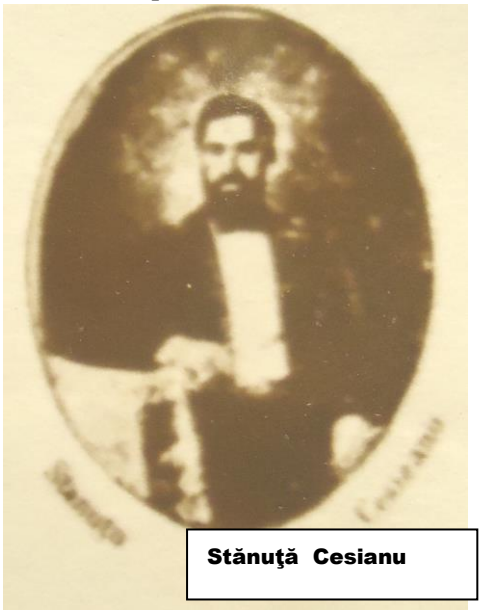

Stănuţă Cesianu

* **ION,** căsătorit cu Maria Ghermani,

* **DIMITRIE,** căsătorit cu Maria şi apoi cu Elena Bibescu.

* **CONSTANTIN,** căsătorit cu Maria Brăiloiu

* **NICOLAE (** 1856 – 1904), inginer, senator**,** căsătorit cu Maria Florescu. Pe la 1902 avea în localitatea Colanu, jud.Dâmbovița o fabrică de petrol. În 1911 această rafinărie a fost arendată de Nicolae I. Giuglescu.

Ea va deveni Rafinăria Victoria (1911-1948).

* **ELENA (LELIA),** căsătorită cu Ion Constantin Otetelişanu (ł. 1899). Au avut 2 băieţi: Şerban şi Ioan.[16]

ION St. CEZIANU (n. 1853, noiembrie 15 – ł.1933) a fost senator de Romanaţi între anii 1904 – 1907. Licenţiat în drept al facultăţii din Paris, mare jurist, senator, proprietar la Gura Padinii. Înmormântat la cimitirul Bellu.

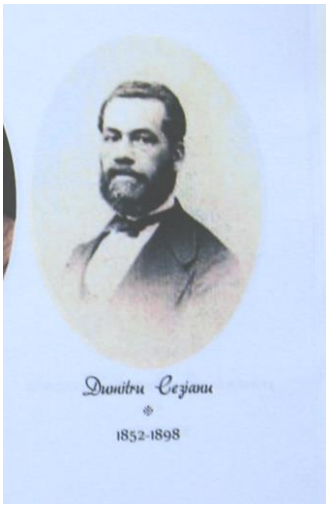

DIMITRIE (DUMITRU) St. CEZIANU (1852 –ł 1898, februarie 17), fost:

- Prefect de Romanaţi (1888, aprilie 1 – 1889, aprilie 25).

- Director general al Poştelor (1892, octombrie 17 – 1895, octombrie 16). Fiica sa Nicolette (n. 1891), din mariajul cu Elena N. Bibescu, a fost soţia principelui Mihai-Constantin Basarab Brâncoveanu (n. 1 oct. 1875 la Amphion- les- Bains, în Savoia-Franţa – decedat în 1967).

Nicolette Brâncoveanu s-a stins din viaţă, în anul 1968. Au avut 4 copii, Mihai, George, Constantin şi Elisabeta, primii morţi pe front, ultimii au părăsit ţara , pentru

[14] Lică Paul- *Caracal-Istoria oraşului până la 1945*, pag. 21, Ed. ,,Ghepardul" Craiova, 1994.

[15] Lovitura de stat de la 2 mai 1864 din Principatele Unite ale Țării Românești și Moldovei a dus la schimbarea puterii în stat prin dizolvarea Adunării legiuitoare. Este prima lovitură de stat dintr-o serie de aproximativ 14 (în funcție de diverse interpretări) din istoria României moderne.

[16] Lecca, Octav-George, *Genealogia a 100 de case din Ţara Românească şi Moldova*, Bucureşti-1911

a trăi în Franța și Marea Britanie.

Constantin („Costi") Brâncoveanu, căsătorit cu Marina Știrbey, a avut doi fii: Constantin-Emanuel și Mihai Gh. Ștefan (nepotul care a însoțit-o pe Elisabeta în 2007, la Cezieni).

CONSTANTIN St. CEZIANU (1847 – 1913), deținea în 1906 la Băleasa-Romanați o moșie în suprafață de 350 hectare, pe care o arendează, în timp ce la Racovița avea 125 ha.[17]

Stănuț Cezianu o numește pe fiica sa Elena singura moștenitoare a proprietății de la Cezieni, dar Elena, care-l iubește foarte mult pe fratele ei Dumitru, a împărțit această proprietate cu fratele său.[18]

Principele Mihai-Constantin Basarab-Brâncoveanu și Principesa Nicolette , fostă Cezianu (după D.Botar- *„Conace din Romanaţi"*, Ed. Hoffman, 2015)

În mai 1862, **Stănuț Cezianu** este numit în comisia județului Romanați, care trebuia să cerceteze reclamațiile legate de întocmirea listelor electorale.

„Monitorulu. Jurnalu Oficialu al Principatelor Unite, 1862

NOTĂ

Pe lângă comisiunile întocmite a cerceta reclamațiunile ivite în contra dresării listelor electorale de administrațiuni și Tribunaluri publicate în Monitorul cu No. 102 se mai adaogă și acestea.

Pentru județele Olt, Romanați și Teleorman

enator și deleagă funcțiile sale de primar ajutorului său Florea Ilie Majai, fapt comunicat printr-o adresă Președintelui Comitetului Permanent Romanați.

„România
Primăria urbei Caracal
Anul 1867 8vrie 31.
No. 2327.

Domnule Președinte Romanați

Fiind că sub semnatul ca senatoriu, la1- 9vrie viitoriu sunt decisu apleca negreșit către capitală.

[17] *Memoria Oltului*, nr. 1 / ianuarie 2014.
[18] WWW. herești.muzeultaranului roman.ro
[19] *Monitorulŭ. Jurnalŭ Oficialŭ alŭ Principatelorŭ Unite*, No. 108 / 18 Maiu 1862, pag. 2.

Amu onoare Domnule Preşedinte a ve anuncia despre aquasta, în cunoştinţându-ve tot odată că [...] atribuţiunilor mele de Primar al aquestei urbe am autorizatu din parte-mi pe D. Adjutoru Florea Ilie Majai.

Primiţi Domnule Preşedinte asecurarea distinsei mele consideraţiuni

Primaru-Cezianu

Secretar

(ss) indescifrabil

Domniei Selle

Domnului Preşedinte Onor Comitetului Permanent."[20]

La 1870, Stănuţ Cezianu dăruieşte bisericii „Maica Domnului" din Caracal o Evanghelie îmbrăcată peste tot în argint.

A avut o lungă activitate parlamentară. Până în martie 1875, S.Cezianu avea 3 sesiuni ca deputat de cameră.

A fost prefect al judeţului Romanaţi în perioada 1871, martie 23 – 1872, martie 22.

În anii 1875, 1878, 1881, 1882 , figurează cu regularitate pe „*Lista de persoanele în drept a fi alese la Senat".*

MAJAI, ILIE FLOREA
1867, august 20 – septembrie, primar ad-interim

De la 1iulie 1863, prin *„Înaltu decret cu No. 786"* este confirmat ca membru în Consiliul Municipalităţii oraşului Caracal, alături de Ion Puricescu şi Tache Becu.[21]

În ianuarie 1863, figura pe lista electorală cu **„Alegătorii direcţi de oraşu",** având vârsta de 36 de ani şi un capital anual de 6 000 de galbeni

La moartea Elisabetei Ion Atanasiu în 2 august 1866, era apelat *„unchiul moartei".*

A fost căsătorit cu Sultana.

Pe 10 februarie 1873, fiica sa Eliza (16 ani) se căsătoreşte cu Matache Voiculescu (36 ani).

Fiica lor Florica (n. 1882), se căsătoreşte pe 29 iulie 1907 cu Alexandru Puricescu, avocat şi viitor primar al oraşului Balş.[22]

Monitorul Oficial , nr. 30 / 8 februarie 1878, publica *„Lista de persoanele ce au dreptul a fi aleşi la Senat, în anul 1878, dresată de Consiliul Comunal al urbei Caracal".* Pe această listă figura şi Florea Ilie Majai.

În septembrie 1882 este numit membru în juriul din judeţul Romanaţi pentru concursurile şi industriale anexe:

„Membri care compun juriul din judeţul Romanaţi pentru concursurile şi industriale anexe, ce sunt a se tine anul acesta în acel judeţ sunt aleşi ca reprezentaţi din partea judeţului, D-nii:

-Brătăşanu Ioan Toma

-C.Cernătescu

[20] S.J.A.N.Olt, Fond Prefectura jud.Romanaţi, dos.94 / 1867, pag. 200.
[21] *Monitorulŭ. Jurnalŭ Oficialŭ alŭ Principatelorŭ Unite*, No. 159 / 1863, pag.1.
[22] S.J.A.N. Olt, Col. Registre de Stare Civilă, oraş Caracal, reg. 402 / 1907, pag. 62-62 v.

-Ştefan Ştefan Jianu
-Florea Ilie Majoi
-Petre Neagoe,
Cari , conform legei fiind confirmaţi de minister se publică."[23]

PREJBEANU, MIHAIL („MIHALACHE")
1867, septembrie – 1871, primar.
1873 – 1874, primar.

În perioada 1854 – 1860, împreună cu Ioan Truțescu a fost preşedintele Magistratului oraşului Caracal, iar mai apoi, după înființarea instituției Primăriei, primar (1867, sept. – 1871 ; 1873 – 1874).

După calculele făcute pe baza registrelor de Stare Civilă, putem stabili că s-a născut pe la 1819.

În 6 noiembrie 1866 au avut loc alegeri *„pentru complectarea consiliului comunei Caracalu''.* Au fost aleşi cu majoritatea voturilor, următorii membrii în consiliu:

-D. ***Mihail Prejbeanu***	***100 voturi, primar***
- Ion Rădulescu	*93 ,,*
- Ion Truțescu	*75 ,,*
-Anastasie Fotescu	*64 ,,*
-Costache Prejbeanu	*62 ,,*
-Tache Becu	*58 ,,*

În urma contestațiilor făcute, consiliul rămâne aşa cum afost ales.[24]

În anul 1867, primarul oraşului Caracal, Mihalache Prejbeanu a înaintat un memoriu Prefecturii Județului Romanați să facă demersurile necesare la Ministerul din Lăuntru pentru înființarea Gărzii Cetățenești la Caracal.[25]

La 3 noiembrie 1868 au avut loc alegerile pentru formarea Consiliului comunal Caracal, pentru anul 1869.

Comitetul electoral trimite Prefecurii o notă datată 14 noiembrie 1868, în care preciza:

,, (.....), după 10 zile, la 13 noiembrie 1868, nu s-a primit nici'o contestație contra ***ziselor acte.***

Văḑându-se în fine că numai unul dintre membri aleşi, D. Grigorie Grigorie n'au întrunit o treime de voturi pentru a putea lua parte în consiliu comunalu.

Comitetul în vederea acestora aprobă zisele acte şi hotărăşte a se recomanda D.Prefectu tóte personele alese spre confirmare însă.

-Mihail Prejbenu	***cu 131 voturi, primar***
-Pantelie Teodor	*92 ,,*
-Nicolae Guran	*88 ,,*
-Stan Cezianu	*86 ,,*
-Florea Ilie Majai	*85 ,,*
-Alecu Stancovici	*74 ,,*
-Amza Jianu	*64 ,,*

[23] *Monitorul Oficial*, nr. 146 / 26 septembrie 1882.
[24] SJA.N.Olt, Fond Prefectura județului Romanați, dos. 39 / 1866, pag. 5.
[25] A.N.R., Fond Ministerul de Interne , Diviziunea Comunală, dos. 121 / 1867, pag. 1-3.

-Tache Nicolae Becu 62 ,,

-Dumitru Stancu 57 ,,

-Hristache Nicolae 57 ,,[26]

Prin adresa nr. 1980 / 29 iunie 1869, M. Prejbeanu cerea președintelui Consiliului Județean să aprobe Regulamentul Poliției , pe care Consiliul Comunal al Primăriei îl elaborase .[27]

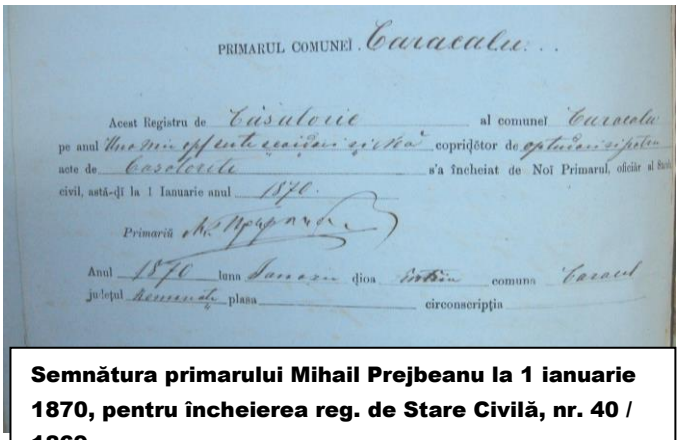

PRIMARUL COMUNEI Caracalu

Acest Registru de Căsătorie al comunei Caracalu
pe anul una mie optsute saptezeci copriditor de optsuzeci pagine
acte de casatorie s'a încheiat de Noi Primarul, ofițer al Stării
civil, astă-dî la 1 Ianuarie anul 1870.

Primarîă

Anul 1870 luna Ianuarie dioa unu comuna Caracal
județul Romanați plasa circonscripția

Semnătura primarului Mihail Prejbeanu la 1 ianuarie 1870, pentru încheierea reg. de Stare Civilă, nr. 40 / 1869

La 1 februarie 1870, primarul Mihalache Prejbeanu înainta președintelui Consiliului Județean Romanați cererea de aprobare a proiectului de canalizare a pârâului ce străbătea orașul.

Consiliul local a aprobat la 3 februarie 1870 realizarea lucrării în regie. Problema nu a fost soluționată, s-a reluat la 31 martie 1905, când primarul orașului, Mihail Bibian, a supus Consiliului Comunal proiectul canalizării pârâului, precum și alte lucrări contractate de comună cu ing. Constantin Guran.[28]

În ședința ,,*Consiliului municipal al Urbei Caracal''*, sub președinția primarului Mihail Prejbeanu, având în vedere adresa Consiliului Permanent, nr. 5452 din aprilie 1873 se recomandă ca suma de 763 de lei de la art. 42 să fie trecută la art. 51 al bugetului, pentru repararea cișmelii Encea *,,și facerea hasnalei fântânii Negrescu.''*

Pentru realizarea acestor lucrări, primăria a organizat o licitație cu trei termene : 15, 17 și 18 mai 1873. La a treia strigare, adică pe 18 mai s-a prezentat ,, *D-l Hristea Petre maister fântânar din Craiova,care s-a oferit a opera prefacerea ceșmelei Encea din nou a hasnalei dela fântâna Negrescu cu prețul de lei dóuă mii trei sute cincizeci.''*

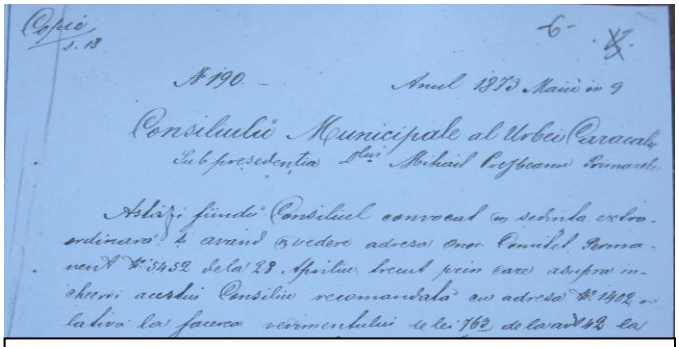

Anul 1873 Maiŭ in 9

Consiliulŭi Municipale al Urbei Caracalŭ
Sub presedentia Dlui Michail Prejbeanu Primarul.

Proces-verbal al unei şedinţe din 9 mai 1873, şedinţă prezidată de Mihai Prejbeanu

Lucrarea a fost încredințată ofertantului Hristea Petre, care trebuia s-o înceapă la 20 iunie 1873, după ce la 29 mai 1873 se încheiase un contract între părți.

Pe 03. 02. 1875 se naște Zoe Mihail Prejbeanu , fiica D-nei Tudora Constantinescu . Nașterea a

[26] S.J.A.N. Olt, Fond Prefectura județului Romanați, dos. nr. 22 / 1868, pag. 1
[27] S.J.A.N. Olt, Fond Prefectura județului Romanați,dos. nr. 1 / 1869.
[28] Dincă, Dana-Roxana, Grigorescu, Vera, Popovici, Sabin, *Monografia municipiului Caracal*, p.93-94, Editura Tiparg, Pitești, 2007.

fost declarată de Mihail Prejbeanu.[29]

La 20 aprilie 1878 , Zoe decedează, la vârsta de 3 ani şi 2 luni.

Era ,, *fiica naturală a D-lui Mihail Prejbeanu şi a D-nei Tudora Constantinescu.*[30]

În 15 Octombrie 1875, M. Prejbeanu a fost ales membru al Consiliului judeţean Romanaţi: ,,*La 15 octombrie curent* ***(n.n. 1875)*** *fiind fixată zioa deschiderii sesiunei ordinare a consiliilor judeţene, se publică rezultatul acelei şedinţe.*

În judeţul Romanaţi s'a ales: D-nu ION PURICESCU, preşedinte, D-nu TACHE BECU, vicepreşedinte, D-nii APOSTOL JIANU şi ***MIHALACHE PREJBEANU,*** *secretari.*[31]

Între anii 1885 – 1886 a fost membru în Comitetul permanent al judeţului Romanaţi.

În urma alegerilor pentru Consiliile judeţene ,,*efectuate în ḑiua de 4 Maiu 1887 de către colegiul II"*, M.Prejbeanu a fost ales cu 258 de voturi.

Au fost înscriși 455 alegători, iar votanţi 273.[32]

În perioada 1888 – 1889, figura pe lista suplimentară pentru juraţi în oraşul Caracal.[33]

,,*Consiliele judeţiane din totă ţera, afară de judeţele Tulcea şi Constanţa, întrunindu-se în sesiune extraordinară la 10 iunie 1891, au ales comitetele permanente precum urmează:*

Judeţul Romanaţi
Preşedinte ***D. Mihail Prejbeanu***
Membri
-Vasile Suditu
-Daniel Stăncescu
Supleanţi
-Dimitrie Coman
-Mihalache Mihail
-Dobrică Teodoru.[34]

La 21 mai 1894 ,,*Maria Prejbeanu, de ani 19, născută Constantin Chintescu-fiica Domnului Mihail Prejbeanu adoptată cu forme legale, proprietar din Caracal şi a Dumneaei Ecaterina Chintescu mama legitimă a miresei"* se căsătoreşte cu Radu Radu Rădulescu ,, *proprietar de ani 34".*[35]

M. Prejbeanu a fost frate cu Andrei Prejbeanu , fost preşedinte al Consiliului Municipalităţii oraşului Caracal, confirmat în 16 august 1863, prin Înaltul Decret cu nr.786.

Mihail Prejbeanu a decedat la 11 octombrie 1894, ,, *orele două dupe amiaḑi în casa sa din suburbia Protoseni, de ani 75, proprietar, văduv.*[36]

---

[29] S.J.A.N. Olt, Col.Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 313 / 1874.
[30] S.J.A.N. Olt, Col.Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 75 / 1878 – 1880.
[31] *Monitorul Oficial al României*, nr.233 / 22 octombrie 1875.
[32] *Monitorul Oficial al României* nr.27 / 6 mai 1887
[33] S.J.A.N.Olt, Fond Prefectura jud. Romanaţi, dos. 39 / 1888.
[34] *Monitorul Oficial*, nr.68 / 28 iunie 1891.
[35] S.J.A.N.Olt,Col.Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. nr.368 / 1894.
[36] S.J.A.N.Olt,Col.Registre de Stare civilă, Caracal, reg. nr.369 / 1894.

PROTOPOPESCU , GHEORGHE
1871 – 1872, primar

S-a născut pe la 1828. În 16 august 1863 era confirmat ca membru supleant în Consiliul Municipalității orașului Caracal.[37]

La 1 februarie 1866, „Gheorghiță Protopopescu, fiul lui Marin Vădăstreanu și Ioana Marin Vădăstreanu'' , la vremea aceea răposați, se căsătorește cu Maria Bancu, fiica lui Bancu Ganov și Ivanca Ganov.

Menționăm că Maria era sora lui Theodor Bancu (n.1854 – † 1896, iulie 15).

Gh. Protopopescu și Maria au avut mai mulți copii:

***GEORGE PROTOPOPESCU (n. 1867, februarie 7 – d. 1868, februarie 22**).
*__ALEXANDRU PROTOPOPESCU (1870, februarie 25),__
*__ZOE PROTOPOPESCU (n.1871, aprilie 29__),
***CORNELIA PROTOPOPESCU (n. 1874, septembrie 16 – d.1875, iulie 1),**
***TEODORA PROTOPOPESCU (n.1876, mai 27).**
*** ELVIRA PROTOPOPESCU (n. 1877, iunie 10),**
***THEODOR PROTOPOPESCU (n. 1882, februarie 27),**
*** AURELIU PROTOPOPESCU (n. 1886, august 21),**

În 4 mai 1871, primar în funcție, încheie un proces-verbal, pentru constatarea îndeplinirii formalităților referitoare la alegerea unui deputat al colegiului al II-lea

Redăm acest proces-verbal, păstrând grafia și exprimarea din acel timp:

„Județul Romanați
Comuna Caracal **Anul 1871, mai 4**

Proces verbal

Noi Gh. Protopopescu Primarele comunei urbane Caracalu Județul Romanați

Având în vedere decretul domnesc cu No.687 din 3 aprilie 1870, prin quare se reglează cu alegerea Deputatului colegiului al II pentru adunare trebuie să se facă în ḑioa de 4 mai 871. Am deschis în localul școlii Primare de băieți a orașului ședința colegiului II pentru alegerea Deputatului astăzi 4 Maiu 871 ora 9 de dimineață potrivit art.20 Din legea electorală. În prezența alegătorilor sub scrișI în aquest Proces verbal care s'au încheiat pentru constatarea îndeplinirii aquestei formalități

Primar Gh.Protopopescu"

[Semnăturile alegătorilor.] [38]

A fost prefect al județului Romanați, (**1876, mai 9 – 1877, octombrie 24 și 1879, martie 30 – 1883, mai 21)**, deputat și președinte al Clubului național-liberal din Romanați.

În timpul războiului de independență (1877 – 1878), soția sa Maria, conducea comitetul doamnelor din Caracal, care se ocupa de îngrijirea răniților.

[37] *Monitorul. Jurnal Oficial al Principatelor Unite* nr.159 / 1863, p.1
[38] S.J.A.N.Olt,Fond Prefectura jud.Romanați dos.18 / 1871, pag.1

„MINISTERUL DE INTERNE

Prin înaltul decret cu No. 771, din 28 Marte 1879, după propunerea făcută prin raport, de D. ministru secretar de Stat la departamentul de interne,

D. G. Protopopescu, fost prefect, s'a numit prefect la județul Romanați, în locul D-lui Ghelmĕgeanu, transferat."[39]

În 29 iulie 1881, prefectul de Romanați scria *„Domnului ministru de interne":*

„Viu din district; secerișul este în genere terminat; cultivatorii'și strâng recolta; o mare parte au început și la treerișul grâului, precum am mai spus, însă în cea mai mare parte stricat de ploi; iar porumbul este de o rară frumusețe.[40]

Prefect,

Protopopescu".

A fost decorat cu ordinele „Steaua României" și „Coroana României."

Gheorghe Protopopescu a decedat la *„douăzeci și nouă Aprilie 1908, orele șease seara, în casa sa din suburbia Târgu de afară."*

Avea 80 de ani și era căsătorit, prin urmare soția sa Maria era în viață.[41]

FĂRCĂȘANU, GRIGORE 1872 – 1873, primar

S-a născut în anul 1827, iunie . Fiul lui Petrache Liiceanu și Bica. A fost căsătorit cu Elisabeta Fărcășanu (n. 1842).

În anii premergători Unirii de la 1859, Grigore Fărcășanu era membru în Comitetul electoral de la Caracal

În perioada 1873, februarie 1 – 1874, februarie 9 a fost prefect de Romanați. Ca prefect la 11 noiembrie 1873, solicită primăriei orașului Caracal suplimentarea numărului de paturi la spitalul orășenesc plătite din fonduri comunale.

„ Mort la 16 Septembrie 1884, ora două dimineața în casa sa din suburbia Protoseni, în vârstă de 58 de ani. Martor la deces a fost *Gheorghe Gazan, 41 ani, avocat, domiciliat în urbea Pitești, cumnat cu mortu".*[42]

Obeliscul lui Grigorie Fărcășanu din Cimitirul nr.1 Caracal

[39] *Monitorul Oficial*, No.77 / 5 Aprilie 1879.
[40] *Monitorul Oficial*, No. 98 / 1 August 1881.
[41] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 411 / 1908, p. 85.

[42] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 83 / 1881.

La 20 August 1888 moare *„în casa d-nei Eliza Fărcăşanu din suburbia Protoseni, Maria Gazan, în vârstă de 80 de ani,,* [43]

Credem că această bătrână era mama Elizei Fărcăşanu şi a lui Gheorghe Gazan.

JIANU, AMZA
1875, ianuarie – iunie 26 (demisionat), primar

S-a născut în anul 1825 (după actul de deces), sau după alte surse incerte, în 1835. Fiul serdarului Ştefan („Fană") Jianu şi Zoe Jianu. Fană Jianu a mai avut încă 5 copii: Iorgu, Ştefan („Fănuţ"), Iancu, Maria şi Ana. Bunicul lui Amza Jianu a fost paharnicul Amza Jianu, străbunicul fiind paharnicul Costache Jianu (n.? 1770 – †1843, ianuarie 15).

Costache Jianu , în afară de pah. Amza Jianu, a mai avut 3 băieţi: medelnicerul Dumitrache, Mihail („Mihalache") şi şetrarul Iancu Jianu-haiducul.

Prof. Amza Jianu (1881 – 1962)

Amza Jianu („al II-lea"), zis „Zuţă", a fost căsătorit cu Zoe Prejbeanu, una din fiicele lui Andrei Prejbeanu, cu care a avut mai mulţi copii:

***MIHAIL („Mişu'') AMZA JIANU (n .1870, noiembrie 4 – d. 1942, ianuarie 8, Caracal),**[44]
***AMZA AMZA JIANU (d.1872, martie 17, la 5 luni)**[45] **.**
***ELENA AMZA JIANU (n. 1873, ianuarie 21 –d. 1879, mai 29),**
***ELISABETA AMZA JIANU (n. 1877, octombrie 1- d. 1888,ianuarie 6),**
***ANDREI AMZA JIANU (n. 1879, ianuarie 4),**
***ZOE AMZA JIANU (n. 1880, ianuarie 18, Fălcoiu),**
***AMZA „al III-lea'' (n.1881, iunie 7, Fălcoiu – d. 1962, noiembrie 23, Bucureşti).**[46]
***GHEORGHE AMZA JIANU (n. 1884, august 1884 – d. 1906, iunie 2.** Era student).

Monitorul Oficial , nr. 130 din 17 iunie 1875, publica la rubrica „Anunţuri particulare" un anunţ cu următorul conţinut: *„De vânzare proprietăţi ale repausatului Ştefan Jianu: Moşia Cătunu din districtul Vlaşca. Proprietăţile Valea-Rea , Vătăşeşti, Buneşti din judeţul Argeş;moşia Rumăneşti, din judeţul Muscel; casele cu locul lor din Piteşti;casele din Bucureşti, Calea Craiovei, No.60. Doritorii se pot adresa la Caracal, la ori-care din fraţii Amza, George, Fănuţă şi Iancu Jianu."*

[43] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 103 / 1888.
[44] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 298 / 1870.
[45] S.J.A,N.Olt. Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 295 / 1866.
[46] Amza Amza Jianu, medic, profesor universitar la Bucureşti. A facut cercetări în chirurgia gastrică, a vezicii urinare, rinichilor şi în esofagoplastie. Organizator şi creator de şcoală chirurgicală.

În 26 iunie 1875 este înlocuit din funcția de primar al orașului Caracal, în urma demisiei, cu Vasile Suditu:

„**MINISTERUL DE INTERNE**

Prin înaltul decret cu No. 1143, din 26 Iunie 1875, după propunerea făcută prin raport de D. Ministru secretar de Stat la departamentul de interne pe baza art. 82 din legea comunală, D.Vasile Suditu s'a confirmat în funcțiunea de primar al comunei urbană Caracal, din județul Romanați, în locul ***D-lui Amza Jianu*** *demisionat.''*[47]

În perioada 1876, martie 4 – 1877, mai 4 a fost prefect al județului Romanați.

În 24 martie 1876, în calitatea de prefect se implica în alegeri, trimițând o telegramă Ministrului de Interne:

„*D-lui ministru de interne Bucuresci.*

Ve rog aduceți-ve aminte pentru destituirea casierului și numiți pe Ion Puricescu, fiindu-mi de mare necesitate în ***alegerea senatorilor***.

Prefect, Amza Jianu (*N. B.Veḑi recipisa D-lui L.Catargi în dosar No.135, pag.8, Apendice, pag.100)''.*[48]

Pe 5 aprilie 1877, Amza Jianu prefect fiind, trimitea „*o telegramă urgentă D-lui general Florescu-București.*

„*Ve rog, cu ori-ce preciu de înduplecați pe maiorul Cacalețianu să vie mâine dimineață cu trenul de la 9 ore fiind fórte necesar .*

Scuzați'mi ve rog, derangiamentul ce ve cauzez și răspundeți'mi de vine sau nu. Prefect Amza Jianu.''[49]

Menționăm că maiorul Cacalețianu îi era „necesar" prefectului, pentru votare.

În 1878, Amza Jianu figura pe „*Lista de persoanele ce au dreptul a fi aleși la Senat, în anul 1878, dresată de Consiliul Comunal al urbei Caracal''.*[50]

Prin Decret Regal emis la 21 ianuarie 1878, A. Jianu este numit comandantul batalionului gărzii civice din Caracal:

„ **MINISTERUL DE INTERNE**

CAROL I,

Prin grația lui Dumnedeu și voința națională, Domn al Românilor

La toți de facia și viitori,sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de interne, sub No.953;

Avend în vedere art.18 din legea guardei civice;

Vedend jurnalul consiliului miniștrilor, încheiat în ședința de la 16 Ianuarie 1878, sub No.2

Am decretat și decretăm:

Art.I. Jurnalul consiliului sus menționat, se aprobă.

Art.II. Numim în funcțiuni superioare din guarda civică, pe persónele următore:

La batalionul Romanați

D.Amza Jianu-comandantul batalionului înființat din nou.

---

[47] *Monitorul Oficial al României*, nr. 142 / 2 iulie 1875.

[48] *Ibidem* nr. 85 / 15 aprilie 1877

[49] *Ibidem* nr. 84 / 14 aprilie 1877.

[50] *Ibidem* nr. 30 / 8 februarie 1878.

Dat în Bucuresci, la 21 Ianuarie 1878.[51]''

În iunie 1878 ,,*Amza Jianu, șeful batalionului gărzii civile Caracal oferea din mijloace proprii gărzii: 12 arme, din care 6 Martini-Pybody și 6 Snider cu 250 cartușe cu glonț, socotit a 25 de fiecare. Pentru acest gest, inspectorul general al guardiei se grăbesce a esprima mulțumirile sale.*[52]

În 1880 figura pe locul 2 pe ,,*Lista suplimentară a persoanelor cu aptitudini de juraţi pe anii 1880 – 1881.Dreptul de admitere-proprietar''*.[53]

În anul 1883 era proprietarul moșiei Fălcoiu [54], iar în urma alegerilor de deputați , care au avut loc în aprilie 1883 a obținut 227 voturi.

În 1884 este numit de către ,,*Ministerul agiculturii, industriei și comerciului și domeniilor''*, membru în ,,*Juriul special pentru expoziţiunile și concursurile agricole și industriale, ce vor avea loc în anul curent în județul Romanați''*.

,,**Ministerul agriculturii, industriei și comerciului și domeniilor.**

Ministeru publică spre cunoscința generale că Juriul special pentru expoziţiunile și concursurile agricole și industriale, ce vor avea loc în anul curent în județul Romanați se va compune din D-nii ***Ioan Puricescu, Nica B. Locusteanu, Ioniță Atanasiu*** *proprietari,* ***Amza Jianu,*** *proprietar și administrator al Creditului agricol și* ***Atanasie Popescu,*** *aleși de Consiliul Județean; și din D-nii* ***Ioan Rădulescu,*** *comerciant,* ***Nicolae Guran, Ioan Murgășianu, Tache Oroveanu, Nicolae Bibian****, proprietari și* ***Brătășanu Ioan Toma,*** *numiți de guvern în conformitate cu dispoziţiunea prescrisă, de art.3 din legea pentru expoziţiunile și concursurile agricole și industriale.*

No.54.345
1884, Septembre 12.[55]

În anul 1884 A.Jianu figurează pe lista provizorie ,,*de eligibili la Senat''*.[56]

În octombrie 1888 au avut loc alegeri generale pentru Senat la Colegiul II Romanați.

VULTURUL

APARE DE DOUA ORI PE SEPTAMANA

Candidaţii aclamaţi în întrunirea dela 2 Octombrie 1888.

PENTRU CAMERA

COLEGIUL I Dimitrie C. Popescu
Constatin Cesianu

COLEGIUL II Pavel P. Brătășanu

PENTRU SENAT

COLEGIUL I Constantin Chinezescu
Guță Brătășanu

COLEGIUL II Amza Jianu
Tache Oroveanu

Ziarul *Vulturul* din 4 octombrie 1888 . La colegiul II Senat a candidat în Romanaţi şi Amza Jianu

[51] *Ibidem* nr.. 20 / 26 ianuarie 1878.
[52] *Ibidem* nr. 145 / 4 iulie 1878.
[53] S.J.A.N. Olt, Fond Prefectura județului Romanați, dos.19 / 1880.
[54] *Monitorul Oficial al României*, nr. 124 / 8 septembre 1883.
[55] *Ibidem* nr. 129 / 14 septembre 1884.
[56] *Ibidem* nr. 88 / 24 iulie 1884.

Au fost înscrişi 251 alegători , voturi exprimate 103. Au candidat – col. D. C. Călinescu, care a obţinut 100 de voturi, iar Amza Jianu 99. Ambii au fost *,, proclamaţi aleşi senatori de către biuroul electoral''.*[57]

Deci, în perioada 1889 – 1892, A. Jianu a fost senator al colegiului II Romanaţi.

În ziua de 6 februarie 1892 au avut loc alegeri pentru Colegiul II de senatori din toată ţara. La judeţul Romanaţi candidatul ,,*Jianu Amza a obţinut 102 voturi şi a fost proclamat ales senator de către biuroul electoral.''*[58]

A decedat la 21 iulie 1893 după cum rezultă din registrul de stare civilă: ,,*Mort eri două ḑeci şi una iulie corent (**n.n. 1893**) la ḑece seara în casa sa din suburbia Protoseni piaţa Unirii. Fiul reposatului Ştefan Jianu şi al reposatei Zoe Jianu. De ani cincizeci şi opt de profesie proprietar, domiciliat în Caracal. Martori au fost Domnu Iancu Ştefan Jianu de ani patru deci şi trei, de profesie proprietar domiciliat în comuna Fălcoiu şi Domnu Apostol Jianu, de ani treizeci şi cinci de profesie proprietar domiciliat în Caracal ambii de religie ortodocsă, cel din tăiu frate cu mortu, iar cel de al doilea nepot mortului.''*

Actul de deces era ,,*făcut de noi Constantin I. Nanu Primarul comunei Caracal.''*[59]

SUDITU, VASILE I.
1875, iunie 26 - ? , primar

S-a născut la 1834 (după actul de deces). A fost fiul lui Ilie Suditu şi Ecaterina (,,Tinca"). Ilie Suditu a avut ca părinţi pe Ivan şi Ioana, şi a decedat pe 5 martie 1871. Era în vârstă de 60 de ani.[60]

În anul 1862, **Vasile Suditu**, Sofia Gazan şi alţii repară biserica ,,Sf. Ioan Botezătorul", din Caracal, fondată în anul 1768 de către Ştefan Cojocariu din Craiova şi soţia sa, şi Ion Starostea din Craiova. Mai târziu, în anul 1895, august 25, biserica este reparată din nou cu bani ce biserica ,,*a avut ca fond cu stăruinţa domnilor Ep.Vasile Suditu, Teodor Gazan, preotul Marin Stănescu şi dascălul Radu Drosu".*[61]

La 13 ianuarie 1866, Vasile Suditu ,,*comersant, născut şi domiciliat în Caracal",* se căsătoreşte cu Ecaterina Gazan, fiica lui Hristea Gazan şi Sofica Gazan. În 25 octombrie 1866, Vasile Suditu, comerciant şi soţia sa Ecaterina, declară naşterea în aceea zi a ,,*unui copil de secs masculin, pe care vor să-l boteze Alexandru".* [62]

Pe 16 martie 1877, fiul lor Alexandru Basile Suditu, decedează la vârsta de numai 11 ani.

La 3 ianuarie 1868, se naşte Vasile ,, *la casa părinţilor săi din Mahalaoa Sf. Ion, fiu al D-lui Vasile Suditu de ani treizeci şi doi şi al D-nei Catinca Vasile Suditu".*

În 26 februarie 1870, sora lui Vasile Suditu , Maria, în vârstă de 21 de ani se căsătoreşte cu Dimitrie P. Burcă (n. 1841), avocat, domiciliat în ,,*Ruşi de Vede-Teleorman").*[63]

---

[57] *Ibidem* nr. 166 / 28 octombrie 1888, pag. 3878.
[58] *Ibidem* nr..245 / 7 Fevruarie 1892, pag.6548.
[59] S.J.A.N.Olt, Col.Registre de Stare civilă, Caracal, reg. 118 / 1893.
[60] S.J.A.N.Olt, Col Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 296 / 1868.
[61] Col. Autori, *Dicţionarul istoric al localităţilor din judeţul Olt-oraşe*, pag.151, Editura ALMA-Craiova, 2006.
[62] Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 289/ 1865.
[63] Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 42 / 1868-1878.

Este confirmat primar prin documentul următor:

*„**Ministerul de Interne***

*Prin înaltul decret cu No.1.143, din 26 iunie 1875, după propunerea făcută prin raport de D.ministru secretar de Stat la Departamentul de interne, pe baza art.82 din legea comunală, **D.Vasile Suditu** s'a confirmat în funcțiunea de primar al comunei urbană Caracal din județul Romanați, în locul D-lui **Amza Jianu**,demisionat".*[64]

Prin Decret Regal *„Dat în Bucuresci la 21 Ianuarie 1878",* Basile Suditu a fost numit *„adjutant-major de batalion",în „guarda civică"* a orașului Caracal.

În anul 1880, V. Suditu figura pe *„Lista suplimentară a persoanelor cu aptitudini de juraţi pe anii 1880 – 1881."*[65]

În perioada 1885 – 1886 a fost membru în Comitetul permanent al județului Romanați, iar la 3 mai 1887 este ales membru în Consiliul județean Romanați.

*Din Monitorul Oficial aflăm **„Rezultatul alegerilor colegiului I pentru consiliile județene, efectuate în ziua de 3 Maiu 1887.***

Alegători înscriși – 230.

Votanți – 132.

S-au ales:

-N.I. Demetrian - 101 voturi
-Eliodor Vergati- 103.
*-**V.Suditu**-90 .*
-Ilie Georgescu- 90.
-C.Georgian-113.
-I.Guran-101.
-N.Bibian-101.
-C.Prejbeanu-90".[66]

Pe 2 iulie 1888, la inaugurarea noului spital din Corabia întreținut cu fonduri județene a asistat și Vasile Suditu membru în Comitetul permanent.

În 10 iunie 1891, Consiliul județean Romanați și-a ales noul Comitet permanent , din care făcea parte și V.Suditu ca membru:

„ **Bucuresci, 27 iunie.**

Consilile județene din tota țera, afară de județele Tulcea și Constanța, întrunindu-se în sesiune extraordinară la 10 iunie 1891, au ales comitetele permanente precum urmează:

Județul Romanați

PREȘEDINTE – Mihail Prejbeanu.
*MEMBRI - **Vasile Suditu.***
- Daniel Stăncescu.
SUPLEANȚI- Dimitrie Coman.
-Mihalache Mihail.
-Dobrică Teodoru.[67]

---

[64] *Monitorul Oficial al României* nr..142 / 2 iulie 1875.
[65] S.J.A.N. Olt, Fond Prefectura județului Romanați, dos. 19 / 1880, pag.2.
[66] *Monitorul Oficial al României* nr. 26 / 5 mai 1887.
[67] *Monitorul Oficial al României* nr. 68 / 28 iunie 1891.

Vasile I. Suditu, a decedat *„la 2 spre 3 decembre 1894, orele 12, în noaptea în casa sa din suburbia Sf.Ioan”.* Avea 60 de ani, era proprietar și căsătorit cu Ecaterina.[68]

PREJBEANU, ELIE (ILIE)
1879, septembrie 18 (confirmat primar) – 1883, primar.

S-a născut pe la 1836 (după actul de deces). A fost avocat.

Ilie Prejbeanu, în 1872, îl reprezintă pe Ștefan Amza Jianu, într-un proces pentru succesiunea moșiei Grojdibod, cu Zinca și Nicolae (Nae) Șt. Dobruneanu (fiica și ginerele lui Iancu Jianu), aceștia fiind apărați de Costache Manega.

În 2 ianuarie 1874 *„**Ilie Prejbeanu**, avocat, născut și domiciliat în Caracal în suburbia Sf.Treime, fiul lui Constantin Prejbeanu și Ancuța Prejbeanu, decedați* se *căsătorește c*u D-șoara ***Elena Hristea Chiurciubașa,*** *16 ani, fiica reposatului Hristea Chiurciubașa și al D-ei Elena Hristea Chiurciubașa de profesie comersanți și domiciliați în aceași urbă Craiova.*

Au fost de față din partea ginerului Constantin Prejbeanu fratele său, din partea miresei Elena Hristea Ciurciubașa mama sa și unchiul seu Dimitrie Leoveanu”.[69]

„Prin înaltul decret sub No.2029 din 18 septembrie 1879, după propunerea făcută prin raport de D. ministru secretar de Stat la *departamentul de interne **D. Elie Prejbeanu** s’a confirmat primar al comunei urbane Caracal, din județul Romanați”.*[70]

În 1880 El. Prejbeanu figura pe *„Lista suplimentară a persoanelor cu aptitudine de juranți. Dreptul de admitere –avocat.”*[71]

Monitorul Oficial al României nr. 241 / 26 Ianuarie 1883, publica *„Rezultatul alegerilor comunale din țară:”*

*„ **Bucuresci,25 Ianuarie 1883***
Districtul Romanați
Urbea Caracal
Alegători înscriși – 389.
Votanți – 288.
S’au ales domnii:
1.Ilie Prejbeanu-proprietar-212 voturi”.

În februarie 1883, ca urmare a rezultatului alegerilor este din nou confirmat în funcția de primar: *„Prin înaltele decrete regale cu No. 368 și 370, din 9 Februarie 1883, după propunerile făcute, prin raporturi, de D. ministru secretar de Stat la departamentul de interne, pe baza art.65 din legea comunală, s’a confirmat primari și ajutore, în comunele urbane, următorele persóne:*

La comuna Caracal
D.Ilie Prejbeanu, primar
Mihail Petrovici și Ion Leoveanu,ajutorele primarului”.[72]

[68] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 121 / 1894.
[69] S.J.A.N.Olt, Col. Registre de Stare Civilă, Caracal, reg. 303 / 1874.
[70] *Monitorul Oficial al României* nr. 215 / 23 septembre 1879.
[71] S.J.A.N.Olt Fond Prefectura județului Romanați, dos. 19 / 1880, p. 3.
[72] *Monitorul Oficial al României* nr.. 255 / 12 februarie 1883

Ziarul *Vulturul* care apărea la Caracal, în numarul 16 (Anul I) din 2 Noemvrie 1886, prezenta *„Lista candidaților opoziției din Caracal, Colegiul I."* Primul pe listă era Elie Prejbeanu:

COLEGIUL I

ELIE PREJBEANU.
TEODOR GAZAN.
MIHAIL PETROVICI.
NAE ANGELIAN.
TOMA HAGI CHIREA.
IANCU STĂNCULESCU.

Monumentul funerar al Angelei Prejbeanu din cimitirul oraşului Caracal (n.1890, oct. 28 – d. 1906, aprilie 1)

În mai 1888, Ilie Prejbeanu este numit în funcția de administrator al Casei de credit agricol a județului Romanați:

„Prin decret regal cu No.1.588, dupe propunerea făcută de D. ministru secretar de Stat la departamentul de finance, prin raportul cu No. 18.554 / 730, ***D. Ilie Prejbeanu****, fost primar, este numit în funcțiunea de administrator al casei de credit agricol din județul Romanați în locul D-lui I. Marinescu."*[73]

Pe 28 octombrie 1890, soților Elie Prejbeanu, 54 ani și Elena Prejbeanu li se naște o fiică, Angela,[74] care decedează la 1 aprilie 1906 , la 16 ani neîmpliniți.[75]

„Eliu Prejbeanu", așa cum este înscris în actul de deces a decedat *„la* ***cinci spre ḑece Februarie*** **(n.n. 1898**), *orele patru dupe amiaḑi în casa sa din suburbia Sfântu Ioan, de ani șase ḑeci și patru.*

Căsătorit cu Dumneaei Elena de ani patru ḑeci și cinci."[76]

[73] *Monitorul Oficial al României* nr. 47 / 31 mai 1888
[74] S.J.A.N.Olt,Col.Registre de Stare Civilă,Caracal, reg. 357 / 1890.
[75] S.J.A.N.Olt,Col.Registre de Stare Civilă,Caracal, reg. 409 / 1906.
[76] S.J.A.N.Olt,Col.Registre de Stare Civilă,Caracal, reg. 385 / 1898, p. 26.

Hotărnicia moşiei Catanele, comuna Mierleşti, plasa Perieţi, judeţul Olt

Claudia-Theodora Truţă, Mihai Barbu

Moşia Catanele din comuna Mierleşti era proprietatea inginerului Constantin Costache Găbunea, unicul fiu şi moştenitor al lui Costache Dumitru Găbunea, fost primar al oraşului Slatina între 1872 – 1876 şi Preşedinte al Partidului Conservator din judeţul Olt (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 43, 44/2015).

Horărnicia moşiei Catanele a fost realizată în martie 1911 de către inginerul hotarnic Antonescu G. Veruncula, conform Regulamentului de hotărnicii şi Ordonanţa Tribunalului Olt, nr 2219 din 5 martie 1911 publicată în Monitorul Oficial, numărul 275 din 11 martie 1911. Documentul original se află la Arhivele Naţionale din Bucureşti, fond Creditul Funciar Rural- inv. 2207, nr.1048, Moşia Găbuneasa-Măgureanca din judeţul Olt. Documentul aduce numeroase clarificări asupra proprietarilor din zonă ca şi asupra provenienţei proprietăţilor.

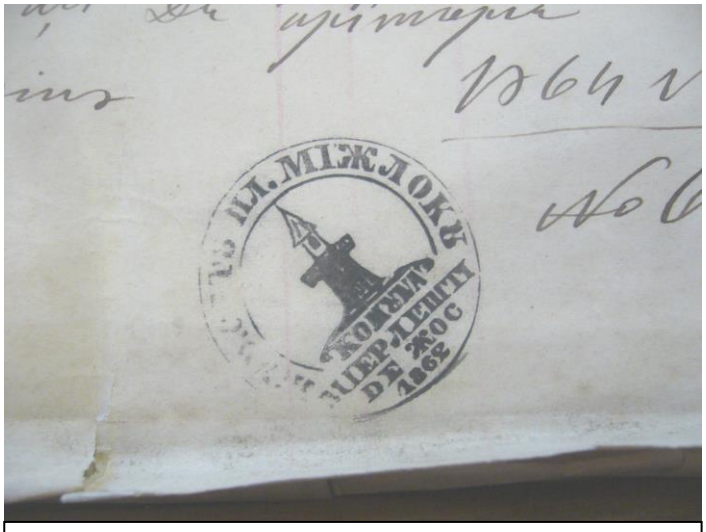

Ştampila comunei Mierleşti de Jos, Plasa Mijlocu, judeţul Olt la 1862. În centru turnul, stema judeţului Olt

PARTEA I

DESPRE FORMĂLUIREA HOTĂRNICIEI

Onor Preşedintele Tribunalului Olt, prin Ordonanţa nr. 2219 din 5 martie 1911, mă autorizã a ridica în plan şi a face hotărnicia cu cartea de alegere despre toate vecinătăţile răzoraşe a moşiei Catanele, situată în comuna Mierleşti, plasa Perieţi, judeţul Olt, proprietatea Dlui in

Conform articolelor pe toţi vecinii răzoraşi cu moşia Catanele, proprietatea D-lui inginer Constantin Găbunea, să vie preparaţi cu documentele relative la hotare pe ziua sorocită de 27 iunie 1911, orele 10 a.m . la Primăria comunei Mierleşti, pentru alegerea şi aşezarea hotarelor; chemări trimise atât la domiciliu cât şi prin Monitorul Oficial nr 275 din 11 martie 1911.

Vecinii răzoraşi astfel chemaţi sunt:

1. Cu citaţia nr. 525 pe dl. R. Diaconu
2. Cu citaţia nr. 526 pe dl. I. Diaconu fraţi Diaconeşti, comuna Mierleşti
3. Cu citaţia nr. 527 pe dl. Stan Ene
4. Cu citaţia nr. 528 pe dl. Titus Alexandrescu din comuna Tâmpeni, proprietar vecin – răzoraş cu moşia Tâmpeni, pe latura de Est.

5. Cu citaţia nr. 529 pe dl. Stan Cârstea - lotaş
6. Cu citaţia nr. 530 pe dl. Marin Niculae - lotaş
7. Cu citaţia nr. 531 pe dl. Nae Marin Mezdrea – lotaş
8. Cu citaţia nr. 532 pe dl. Onor, Administraţia Casei Şcoalelor din Bucureşti, vecine pe latura de Vest.

Procedura astfel îndeplinită fiind, am mers la faţa locului pe ziua sorocită de 27 iunie 1911, unde am găsit prezenţi pe vecinii arătaţi mai sus, unde se vorbeşte de hotărnicia despre fiecare vecinătate.

PARTEA a II-a

Ca temei al drepturilor de absolută proprietate domnul inginer Constantin Găbunea înfăţişă:

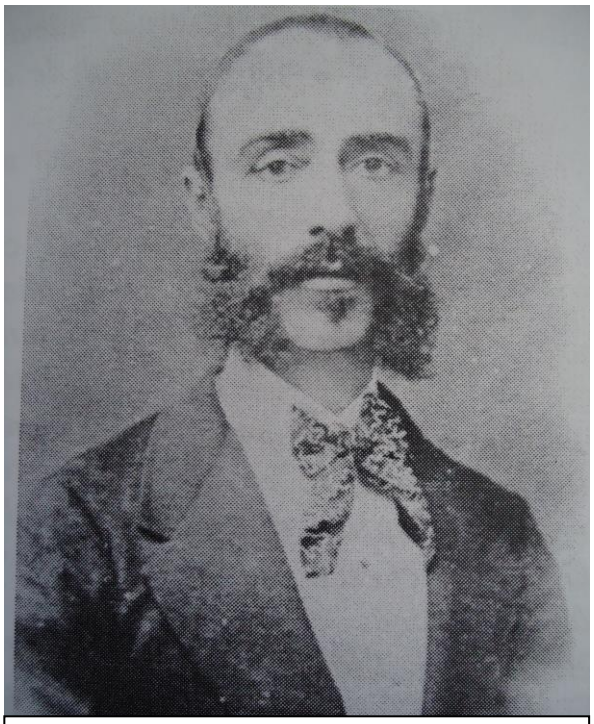

Costache D. Găbunea, fost primar al oraşului Slatina (sept. 1872- mai 1876)

1843 / iulie/ 10 – Hotărnicia şi Cartea de alegere a celor 100 stânjeni cât are moşia Catanele – lucrare de hotarnicul Toma Rădulescu în care găseşte 72 stânjeni cotropiţi de moşnenii Mierleşti.

1844 – Hotărârea Tribunalului Olt nr. 54 prin care se dispune a se da în primire Pitarului Constantin Racoviceanu – 500 stânjeni moşie ce-i are drept ai săi, cu împlinirea lipsei de la moşneni.

1854 – Hotărârea Înaltei Curţi sub nr. 26 prin care întăreşte dispoziţia Tribunalului de mai sus, dispunând a se face întocmai.

1854/ martie / 2 – Actul de vânzare prin care Pitarul Costache Racoviceanu vinde ohavnic în preţ 1525 galbeni Pitarului Dimitrie Găbunea (bunicul d-lui inginer C. Găbunea) moşia Catanele (cumpărată de la Ion Brebeneanu cu zapisul 1805 în lăţime de 500 stânjeni) învecinată la Răsărit cu moşia Tâmpeni a serdarului Nicolae Opran (azi, Titus Alexandrescu); La Apus moşia Brebeni a Pitarului Răducan Simonidu (azi, Administraţia Casei Şcoalelor); pe de la deal (Nord) cu moşnenii Mezdreşti şi pe de la vale (Sud) cu moşia Schitu – Greci a Sfintei Mitropolii (azi, Statu şi lotaşii).

1857 / iulie/ 12 – Actul Serdarului I. Petrescu membru Tribunalului şi hotarnicul Cumpănăşescu, cari au statornicit cei 500 stânjeni ce are moşia Catanele, osebindu-i prin hotar.

1857 / septembrie / 17 – Dovada Pitarului Dimitrie Dimitrie Găbunea prin care arată că a primit în stăpânire şi cei 72 stânjeni călcarea ce i-a dovedit că se făcuse de moşneni în moşia Catanele.

PARTEA a III –a

DESPRE ALEGEREA ŞI FIXAREA HOTARELOR

După ridicarea planului topografic, am procedat la alegerea şi fixarea hotarelor despre toate vecinătăţile, luând ca temei – Conform articolului 10 alineatul a, b, c, f din regulamentul de hotărnicii:

a. Hotărnicia şi Cartea de alegere din 1843.

b. Hotărârile judecătoreşti numărul 26 ale Înaltei Curţi executate de membru Tribunalului în 1857, septembrie, 17.

c. Actele de vânzare posterior, mejdinele vecine nesparte şi movilele necontestate.

a) TRĂSURILE

În vechea carte de alegere din 1843 confirmată şi adusă la îndeplinire în 1857, iulie, 12 se lămureşte că lăţimea moşiei Catanele (lungă de 3836 stânjeni = 7543 m) s-a ales şi executat prin 7 trăsuri curmezişe de câte 500 stânjeni = 983 m 25 la fiecare trăsură. Aşadar am procedat la măsurarea trăsurilor în aceleaşi puncte începând de la capul moşiei despre Răsărit, astfel:

Trăsura I. Capul despre Răsărit. Măsurând din movila veche aflată în matca scursurei Căprăreaţa , pe plan litera G (unde se înjugă 3 moşii) spre Nord (azimut 30º 30´) şi până în movila F din matca Căprăreaţa despre moşnenii Mezdreşti (V. Cârciumaru), am găsit 1060 m

Trăsura II. De la Movila de piatră (pe plan litera I) din colţul cantonului Muşanii, spre Nord (azimut 23º 30´) şi până la movila E din mejdina veche, am găsit 995 m 50

Trăsura III din pădure. Măsurând din vechea movilă cu piatră (Ciobanului – pe plan litera J) spre Nord (azimut 31º) pe linia din pădure până în movila D s-au împlinit 999 m 60

Trăsura IV. Din movila M aflată în delimitări, măsurând spre Nord (pe azimutul 27º) până în movila necontestată C, aflată în valea Iminogului pe şanţul delimitării, am găsit 990 m

Trăsura V. Măsurând din movila veche litera N aflată pe şanţul pădurii Brăniştoara, spre Nord (azimut 8º 15´) şi până în movila b din mejdina moşnenilor sunt 988 m 50

Trăsura VI. Din movila 9 aflată în Valea Ceauşului urmând spre Nord (azimut 2º 30´) până în movila a s-au împlinit 938 m 50.

Trăsura VII. Capul despre Apus am măsurat din movila cu piatră pe plan litera A unde se înjugă trei hotare, spre Nord prin două movile intermediare pe hotarul Brebeni până în movila B, peste şosea au ieşit 906 m 50. Total 6878 m 60
982 m 66 rămân masă, lepădând a şasea parte din 6878 m 60.

b) OCOLNICA

Ocolnica sau alegerea liniilor perimetrale s-a făcut pe ziua sorocită de 27 iunie 1911 şi 30 septembrie 1911, pentru venire la faţa locului, precum urmează:

I.Despre vecinătatea cu moşia Brebeni a Casei Şcoalelor din Bucureşti, răzoraş pe latura de Vest.

În ziua sus fixată de 27 iunie 1911 cu citaţia numărul 532 s-a prezentat D-nu inginer hotarnic Paul Theodorescu, reprezentantul Casei Şcoalelor, împuternicit cu delegaţia 15593/1911 declarând că nu contestă ci recunoaşte hotărnicia şi planul executat întrucât se respectă actualul hotar conform planului după care lasă copie astfel:

Din movila cu piatră litera A unde se înjugă trei hotare: Catanele, Schitu-Greci şi Brebeni, hotarul merge spre Nord (pe azimutul 7º) linie dreaptă 894 m prin două movile intermediare pe axă, până la movila cu piatră de lângă şosea şi tot înainte peste şosea 12 m, 50 în movila B, unde se termină hotarul despre această vecinătate de liniştită posesiune pe care l-am lăsat a se urma tot astfel.

II. Despre vecinătatea cu moşnenii Diaconeşti răzoraşi pe latura de Nord.

Ion Marin Diaconu vecinul răzoraş despre moşnenii Diaconeşti declară că hotarul se posedă aşa cum se găseşte azi şi anume:

Din movila B, de lângă şosea unde se înjugă trei hotare urmează linie dreaptă spre Răsărit (azimut 278º) peste Balomiru prin 12 movile pe axă 2533 m până în muchia Iminogului şi tot înainte în linie dreaptă prin patru movile coboară în matca Iminogului 265 m la movila literei C a trăsurii de la Iminog. Din movila C unde face un mic cot spre Nord linia hotarului urmează tot spre Răsărit (azimut 300º) pe garduri şi 5 movile intermediare pe axă (cum se vede în plan) 940 m până în movila numărul 1 din muchia Vâlcelei Oprii, de unde coteşte spre Nord cu 8 m, 85, adică cu stânjenii cumpăraţi în movila numărul 2, de unde coteşte iar spre Răsărit (azimut 300º) prin două movile pe axă 335 m, până în movila D a trăsurii prin pădure J.

Din movila D hotarul coteşte puţin drept spre Răsărit (azimut 287º) urmând linie dreaptă peste Valea Mierleasca prin 6 movile pe axă 1345 m până în movila E din muchia Şerpuleţului (a trăsurii a doua) de unde făcând un mic cot la stânga urmează tot linie dreaptă spre Răsărit (azimutul 294º) prin 8 movile pe axă 1476 m, până în movila numărul 3, de unde coteşte spre Nord cu 48 m cumpărătura pogoanelor, până în movila 4, de unde coteşte iarăşi spre Răsărit (azimutul 298º şi 30´) pe linie dreaptă 375 m până în movila litera F din Valea Căprăreaţa unde se termină hotarul despre această vecinătate, începând moşia Tâmpeni.

III. Despre vecinătatea cu moşia Tâmpeni pe latura de Est.

Hotarul despre această proprietate începe din movila F aflată în firul scursurei Căprăreaţa unde se înjugă 3 hotare şi urmează pe Căprăreaţa în jos spre Sud aşa cum coteşte ea prin 10 movile până în movila G, unde se termină hotarul despre această vecinătate. D-l Alexandrescu, proprietarul acestei moşii nu s-a prezentat la ziua sorocită însă hotarul fiind natural din vechime pe această scursură, am lăsat ca şi pe viitor să se urmeze tot astfel.

IV. Despre vecinătatea cu moşia statului Schitu – Greci şi lotaşii pe latura de Sud.

Hotarul despre această vecinătate începe din movila G, aflată în scursura Vâlcelei Căprăreaţa, unde se înjugă 3 hotare de unde apucă spre Apus linie dreaptă 270 m (azimutul 118º) până în movila veche, şi tot înainte 596 m, până în movila veche H a trăsurei de la Căprăreaţa Mare prin 4 movile pe axă.

Din H, hotarul urmează tot spre Apus (azimutul 109º) prin două movile pe axă 518 m, până în movila veche 5, şi tot spre Apus (azimutul 113º 30´) prin două movile pe axă, 600 m până în movila I, la capul şanţului Pădurii Muşani, unde se termină lotaşii despre Tâmpeni.

Din movila litera I, unde începe cantonul Muşani din pădurea statului Schitu – Greci hotarul urmează tot spre Apus (azimutul 108º30´) 397 m până în movila de la drum, de unde urmează (pe azimutul 107º) linie dreaptă prin 8 movile 833 m, 50 peste valea Mierleasca până în movila J, a liniei somiere unde face un mic cot spre stânga.

Din movila J hotarul merge tot spre Apus (azimutul 123º) 445 m, prin 8 movile de parchetare găsite pe linia despărţitoare şi pe drum până în movila din colţul şanţului pe plan litera K, unde se termină Cantonul Muşani, de unde 158 m în movila L dintre delimitări. Din movila L, hotarul urmează tot spre Apus (azimutul 122º 30´) peste şosea şi Iminog urcând coasta 725 m până în movila M din muchia Iminogului, de unde cu un cot spre dreapta (azimutul 98º10´) urmează tot spre Apus printre delimitări 1018 m, până la movila numărul 6, de la lac şi tot înainte 474 m, până în colţul şanţului pe plan numărul 7. Din colţul şanţului Cantonul Brăniştoara hotarul urmează tot spre Apus peste Balomiru 217 m, până la movila veche N din muchia Balomirului, de unde tot spre Apus (azimutul 93º) cu un mic cot la dreapta urmând pe şanţ 707 m, până în movila veche numărul 9, din Vâlceaua Ceauşului şi de aici tot spre Apus (azimutul 97º) prin 3 movile pe axă 742 m până în movila A despre Brebeni de unde am plecat şi unde se termină vecinătatea despre proprietatea Schitu – Greci a statului cu pădurea delimitarei şi terenurile date în loturi de pe dânsa.

Din partea domnului Ministru al Domeniilor Statului, citat prin Monitorul Oficial numărul 275/911 şi personal prin citaţia numărul 533, nu s-a prezentat nimeni. D-l şef al Ocolului Silvic Schitu – Greci, întrebat, ne-a răspuns că nu are delegaţia Ministerului, arătând că hotarul despre proprietatea domnului inginer Constantin Găbunea este deja stabilit atât prin liniile planului loturilor cât şi pe faţa pământului prin movile de parchetaţie, de loturi şi şanţuri despre pădure. Extrăgând copie după planul moşiei Schitu –

Greci, stabilit de stat cu ocazia parcelării în loturi aflat la Primărie, se constată că actele planului despre această vecinătate corespund cu movilele şi semnele găsite pe faţa terenului pe care le-am stabilit a se urma şi pe viitor tot astfel.

V. Despre delimitarea foştilor clăcaşi.

Din actele prezentate de D-l proprietar şi din tabela litera A, aflată la Primărie se constată că s-au împroprietărit prin legea rurală de la 1864 pe moşia Catanele 31 locuitori pe următoarele categorii:

3 fruntaşi cu câte 11 pogoane	=33 pogoane
23 mijlocaşi cu câte 7 pogoane şi 19 prăjini	=179 pogoane 5prăjini
3 toporaşi cu câte 4 pogoane şi 15 prăjini	=13 pogoane 21 prăjini
2 nevolnici	
31 locuri de casă a 498 stânjeni pătraţi	=11 pogoane 21 prăjini, 48

Total 237 pogoane 23 prăjini 48 stânjeni pătraţi = 119 ha, 2800 mp

Perimetrul acestei delimitări l-am găsit urmându-se astfel:

Din movila L colţ a 3 hotare necontestată, am mers spre Nord (azimutul 43º) prin 3 movile 603 m, până în movila de la mărăcini de unde hotarul coteşte spre Apus şi merge 1730 m, peste şosea şi Iminog prin 7 movile pe axă în linie dreaptă (azimutul 110º) până în movila din matca Balomirului, de unde urmează pe Balomir în jos prin 6 movile 701 m până în movila 8 din matca Balomirului, în marginea pădurii cantonului Brănişţoara, unde se termină vecinătatea cu proprietatea domnului inginer Constantin Găbunea.

De aici hotarul coteşte spre Răsărit pe şanţul pădurii prin movila numărul 7 din colţul şanţului şi tot linie dreaptă 544 m, până la movila numărul 6 de la lac; de aici tot în linie dreaptă prin movila trăsurii 1018 m, până în movila M, din muchia Iminogului, de unde coboară pe coastă trece Iminogul şi şoseaua 725 m, până în movila L de unde am plecat şi unde se încheie perimetrul delimitării.

Calculând acest perimetru am găsit lungime 2200 m şi lăţime medie 548 m (suprafaţa 2200 x 548) =120 ha şi 5600 mp sau 24 pogoane 13 prăjini, adică mai mult cu 2 pogoane şi 14 prăjini sau 1 ha 2800 mp.

Radu Piţur de 70 ani, Marin Piţur 65 ani, Barbu Ceauşu 60 ani, Stan Mierlescu 60 ani, Marin Căruntu 65 ani şi alţii prezentându-se din partea Obştei delimităţilor nu contestară, dar susţin că li s-a spus de inginerul Sgrof, cum că ar avea lipsă din delimitare arătându-ne şi două movile făcute de numitul inginer, pe care movile însă nu le-am găsit conform cu actele delimitării aici cu suprafaţa cuvenită locuitorilor deoarece movila făcută de Sgrof la capul despre Răsărit se află cu 18 m mai înăuntrul delimitării, iar suprafaţa cuprinsă în perimetrul stabilit este în plus cu 2,5 pogoane peste cât li se cuvine. D-l proprietar declară că renunţă la acest plus, pentru a avea hotarul în linie dreaptă aşa cum s-a stabilit.

PARTEA a IV-a SUPRAFAŢA MOŞIEI

În hotărnicia de la 1843 s-a găsit lungimea moşiei de:

3722 stânjeni sau 7319 m 31 pe latura despre Nord
şi de 3950 stânjeni sau 7767 m 67 pe latura despre Sud
având media 3836 stânjeni = 7543 m, 49 iar lăţimea
500 stânjeni sau 983 m, 25 însumând (983 m, 25 x 7543 m, 49) = 741 ha 4769 mp : 5012 = 1479 1 / 24 pogoane. La această sumă adăugând cumpărăturile ulterioare şi anume: 3,94 (2 stânjeni) din cap în cap cu lungimea 7543 m; 8m,85 cu lungimea de 3500 m; 48 m cu lungimea de 360 m, toate pe partea despre Moşani, însumând 7 ha 7814 mp (15,5 pogoane) rezultă 741 ha 4769 mp + 7,7814 ha = 749 ha 2583 mp. Astăzi se găseşte cum se arată la partea a III-a lăţimea medie 993 m, 05 cu lungimea de 7543 m însumând (7543 x993,05) = 749, 0560 mp : 5012 = 1494 ½ pogoane astfel: 3-4-h-F=385 x 51,50 = 1,8747

F-i-G = 1060 x 155 : 2 = 8,2150
G – h – g-H =1034 x 790 =81,6860
H-g-f-S =1051 x 549 = 57,6999
5-f-E-I = 1010 x 570 = 57,5700
I-E-D-J = 1285 x 983 = 126,3155
J –D-c-M = 1302 x 994 = 129,4188
M-C-b-N = 1540 x989 = 152,3060
N-b-a-9 = 633x963 = 62,8889
9-a-B-A = 771x922 = 71,0862

749,0560

Din aceste 749,0560 (1494 ½ pogoane) scoţând delimitarea 120,5600 (240 ½ pogoane) rămâne moşie 628,4960 ha sau 1254 pogoane, adică în total şase sute douăzeci şi opt ha, patru mii nouă sute şase zeci mp, sau una mie două sute cincizeci şi patru pogoane moşie din vâlceaua Căprăreaţa Mică (hotar cu Tâmpeni), până în hotarul Brebeni.

În modul descris mai sus terminând alegerea hotarelor, am redactat această carte de hotărnicie în mai multe exemplare ataşate planurilor – topografice, rămânând ca după a ei confirmare să se puie şi pietre în punctele descrise printr-însa şi plan.

Făcută în Slatina astăzi 10 septembrie 1912.

Inginer hotarnic, Antonescu Veruncula.

Parafa GREFA TRIBUNALULUI OLT

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi

Grefier Parafa la 9.02.1913

Avizat: Inginer – expert, R. Dobrescu, 1913, martie, 15.

„Tăria unui neam stă în tăria conştiinţei naţionale!”
Confesiunile învăţătoarei Stan Tertulia de la Coloneşti

Ion D. Tîlvănoiu, Vasile Radian

Din pleiada de învățători care a funcționat la școlile din ținuturile românești integrate trupului țării în anul 1918, a făcut parte și învățătoarea Stan Tertulia. S-a născut la data de 26 octombrie 1911 în Ardealul de Nord într-o familie de dascăli, familie care a continuat tradiția de la străbuni de a îndruma pe calea apostolatului cel puțin un copil. Dovedind dragoste de învățătură, părinții săi hotărăsc în toamna anului 1922 să o înscrie la Școala normală din Cluj, și atunci ca și acum o veche cetate culturală a Transilvaniei. Îmbolnăvindu-se în clasa a IV-a, este nevoită să întrerupă școala normală timp de un an. După un an, își va continua studiile în anul școlar 1928-1929 la Școala normală din Șimleul Silvaniei, județul Sălaj. Obține în anul 1929 diploma cu media 9,33, fiind prima din clasă. În toamna anului 1929 intră în învățământ ca suplinitoare la grădina de copii din comuna Livada, județul Satu Mare și apoi a funcționat în mod provizoriu în comunele Negrești și Valea Vinului din același județ. În zona Ardealului de Nord este repartizat, printre alți dascăli din județele Olt și Romanați și învățătorul Stan Florea din comuna Vlaici, jud. Olt. Funcționând la școli apropiate, cei doi, Florea și Tertulia se cunosc și apoi se vor căsători. După Dictatul de la Viena, Stan Tertulia își va urma soțul pe drumul bejeniei în județul Olt, unde în anul școlar 1940-1941 vor fi utilizați la Școala primară din localitatea Colonești, jud. Olt. În anul 1943, Stan Tertulia, învățătoare de gr. II utilizată în comuna Colonești, scrie un memoriu în care sunt prezentate într-o manieră sinceră nu numai starea învățământului românesc din Ardealul interbelic, dar și nostalgia ținutului părăsit în urma unor decizii independente de voința ei. Prezentăm câteva fragmente din acest memoriu, semnificative credem noi, extinzând, pentru înțelegerea unei epoci pline de frământări. Manuscrisul original se păstrează la Arhivele Naţionale din Bucureşti, fond M.E.N., Direcţia Învăţământ Primar, Dosar nr. 24/1945.

Monumentul Eroilor corpului didactic (azi demolat) aflat în Piaţa Victoriei din Bucureşti. În dreapta se vede Palatul Sturdza care adăpostea Ministerul de Externe (demolat şi el în 1940 spre a face loc Palatului Victoria, sediul actual al guvernului României)

N-aveam decât 18 ani [când intră în învățământ n.n.], dar eram călăuzită de un ideal ce trebuie să fie farul fiecărui educator: dragostea și înclinarea pură față de copii. Să formeze caractere tari, personalități creatoare și mai presus

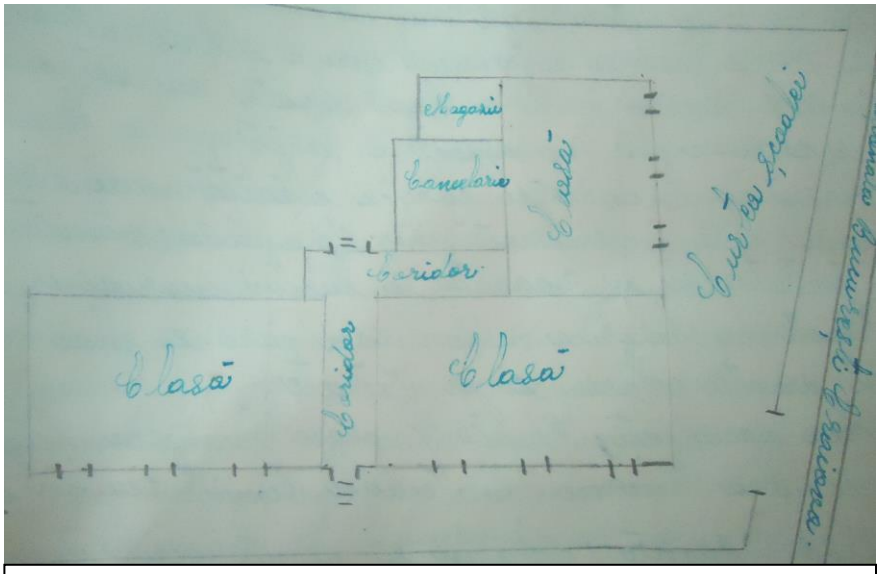

În 1943, învăţătoarea Stan Tertulia a scris o monografie a comunei Coloneşti în care se găseşte şi această schiţă a şcolii din localitate

de toate să le sădesc copiilor în suflete dragostea de Țară, de neam, de trecutul și tradițiile noastre sfinte, deoarece tăria unui neam stă în tăria conștiinței naționale. Copiii să plece din școală cu deprinderi bune și cunoștințe practice. Să cresc generații sănătoase la minte și trup , capabile de a se adapta la mediul nostru specific românesc. Pentru săteni să fac din școală un amvon de patriotism, de morală, cultură și muncă de folos obștesc. Măreț ideal, greu de îndeplinit, când dintr-o dată m-am izbit de copii care nu știau o vorbă românească, de locuitori ostentativi școlii românești-comuna Livada fiind locuită de unguri, șvabi și ruteni.

Cu multă răbdare, pornind de la concret și intuitiv, am putut într-un an să-i fac pe micii copilași să vorbească, să cânte și să declame în dulcele grai românesc … Aș fi reușit cred și mai multe, dar în fiecare an venindu-mi ordin să plec la altă școală, nu puteam continua ce începusem într-un loc. În anul 1932, am fost numită titular la Școala primară de stat din com. Tur-Lung, jud. Satu Mare (tot în anul acesta mi-am luat definitivatul cu media 8,25). Aici locuitorii fiind unguri, sârbi, ruteni și numai câteva familii de români colonizați, din nou luptă pentru învățarea limbii române, luptă pentru a atrage copiii la școala noastră, deoarece în comună mai erau o școală confesională reformată și una romano-catolică condusă de călugărițe. Serbări, coruri bine pregătite au trezit interesul părinților și ambiția copiilor de a învăța românește. Înaintea instrucției am pus educația și bunele deprinderi spre a putea concura cu școala călugărițelor care avea mare reclamă în direcția aceasta. Am pus bază pe munca și realizările practice: gospodărie, grădinărie, lucrul de mână. Reușisem să-și facă fiecare școlăriță costume naționale și nu era puțin lucru aceasta într-un sat unde era urât tot ceea ce-i românesc. Deoarece soțul meu Stan Florea nu avea post în această comună, ne-am transferat în comuna Odoreu apoi în Certera și din nou la Odoreu.

Comuna Certera este așezată în Țara Oașului, cel mai pitoresc colț al Sătmarului înconjurat ca de o cunună minunată de M-ții Oașului. Satele sunt pitulate la poalele

munţilor ca într-o căldare iar locuitorii, români neaoşi, au specificul vechilor străbuni, dacii, ca înfăţişare, port şi obiceiuri. Dârzi în apărarea a ceea ce aveau mai scump, limba porturile şi obiceiul, un mileniu de vitregie nu i-a clintit din nimic ce-i al lor şi nu i-a putut maghiariza. Povesteau bătrânii că atunci când pădurea şi satul vuiau de chiuiturile feciorilor şi când cuţitele scoase din straiţă luceau în bătaia soarelui, jandarmii cu pene de cocoş la pălărie nu mai dădeau prin sat. Erau înzestraţi cu multe daruri, dar şi cu nepăsare faţă de şcoală şi sănătatea lor. Cea mai mare luptă am dus-o pentru frecvenţă. Am fost în fiecare casă să-i conving cu vorbe bune. Spre durerea mea am reuşit mai mult cu amenzile. La şcoală pe lângă educaţie şi instrucţie, am căutat să fac cu copiii munci adevărate, cucerindu-şi singuri cunoştinţe şi dexterităţi noi, ca părinţii să vadă roadele şcoalei. La lucrul de mână, elevele erau de acasă maestre. În schimb gospodăriile sufereau, de aceea am făcut curăţenie model în şcoală şi la locuinţele elevelor. Am format muzeul clasei cu cele mai vechi şi frumoase cusături naţionale şi le-am împărţit cărţi potrivite din biblioteca şcolară pentru a citi şi părinţilor. Fiecare copil devenise o mică albină muncitoare şi strângătoare, oferindu-se la lucru şi arătându-mi mereu ceva nou.

Ca activitate extraşcolară am condus serbări sau şezători cu femeile la care am ţinut conferinţe cu subiecte de igienă practică, puericultură, gospodărire şi bucătărie raţională, acestea fiind cu totul neglijate în gospodăriile lor. Am încercat să le arăt cât mai clar rolul mamei în familie, mai ales că multe femei împreună cu bărbaţii cercetau des cârciumile. Am luat parte la toate manifestările organizate în sat de Societatea ASTRA. Ceva mai mult, am dat exemplu prin gospodăria mea. Locuinţa curată şi-n ordine, grădina cultivată raţional, păsări de rasă au făcut femeile surprinse de rezultatele mele, să vină să-mi ceară sfaturi, seminţe, ouă pentru cloşti şi s-au apucat şi ele acasă de lucru. Când am plecat din sat, chiar cei răuvoitori la început, acum îşi exprimau părerea că pierd doi oameni muncitori care au vrut numai binele şi prosperitatea satului.

La Odoreu, comună fruntaşă, aproape de oraşul Satu – Mare, şcoala era bine înzestrată şi locuitorii în majoritate români înţelegeau rostul ei. Am activat aici ca şi la Certera pe teren şcolar şi extraşcolar, dar mai mult trebuia să ţinem nestinsă flacăra românismului, fiind doar la câţiva km de graniţa dinspre Ungaria şi priviţi cu duşmănie de străinii din comună. Fiecare serbare şi şezătoare erau un prilej de afirmare românească. Am luptat prin exemplu şi vorbă contra modei şi lucrului împrumutate de la oraş […] Soţul meu împreună cu ceilalţi intelectuali au înfiinţat o Cooperativă românească la care m-am înscris acţionară spre a da un îndemn, iar prin serbări am dat concurs la întrunirile organizate de Cooperativă.

Fiind membră a unei societăţi religioase din comună, am dat concursul cu copiii la aceste întruniri şi la ajutorarea săracilor. În anul 1939-1940, soţul fiind mai mult concentrat, am condus singură direcţia şi gospodăria dându-mi toată silinţa să nu se simtă lipsa unei mâini pricepute.

Toamna de tristă amintire a anului 1940 ne-a adus vestea fulgerătoare că trebuie să părăsim meleagurile scumpe, că micile vlăstare vor rămâne pe mâinile străinilor, că

neamul iar va geme de durere. Nu puteam înțelege nimic, se prăbușea totul în jurul meu, cu sufletul numai plâns, plecând să caut adăpost la frații mei de dincoace de Carpați ce ne-au primit cu brațele deschise, dar tot atât de îndurerați ca și noi. Numai cine a trăit acele clipe poate înțelege grozăvia durerii și a umilinței ce o simțeam când vrăşmaşii stăpânitori îmi spuneau: „ Ei, acum nu mai spui ca la Zece Mai?”

Să strigăm copii și frați români, tare să se audă dincolo de Țebea că nu dăm nici-o brazdă din pământul nostru strămoșesc nici morți!

În anii 1940-1943 am fost utilizată în comuna Colonești, județul Olt, unde funcționez și în prezent. Pe lângă activitatea desfășurată […] în cadrul școalei, am mai activat la cantina școlară. Am condus cooperativa școlară și am lucrat în grădina școlară. În afară de școală am organizat șezători, la care am conferențiat de mai multe ori. Ca membră a Consiliului de patronaj din localitate am luat parte la toate colectele și la toate ședințele dând tot ajutorul posibil. În toți anii de activitate am fost notată la inspecții numai cu „bine” și „foarte bine”, iar prin ordinul Nr. 261/943 , Onor Minister al Culturii Naționale, îmi aduce mulțumiri pentru activitatea școlară deosebită desfășurată, constatată de delegatul Ministerului în cursul lunilor mai-august,1942

Termin acest memoriu cu gândul de a face mai departe din școală un altar de naționalism și un mijloc de adaptare la realitățile noastre naționale și cu dorul viu în suflet de a mă reîntoarce la copilașii pierduți în zările albastre ale Sătmarului, la marginea de țară bătută de toate furtunile. Vor fi stând și ei nedumeriți și speriați de ce nu mai pot cânta doina „Leului de la Sișești”, de ce străinii le-au pus în mână cărți despre care sufletul lor le spune că au în conținut afirmații mincinoase.

Vor fi sperând și ei ca mine că nu peste mult timp va sosi ceasul libertății când ne vom vedea iarăși în coloane cu Tricolorul pe piept, cu bucuria sărbătorii în ochi și-n glasuri, îndreptându-ne în sunetul duios al clopotelor spre a ne pleca genunchii și inimile înaintea lui Dumnezeu, drept mulțumire că suntem iar în România Mare:

Colonești, 24 septembrie 1943

Înv. Stan Tertulia

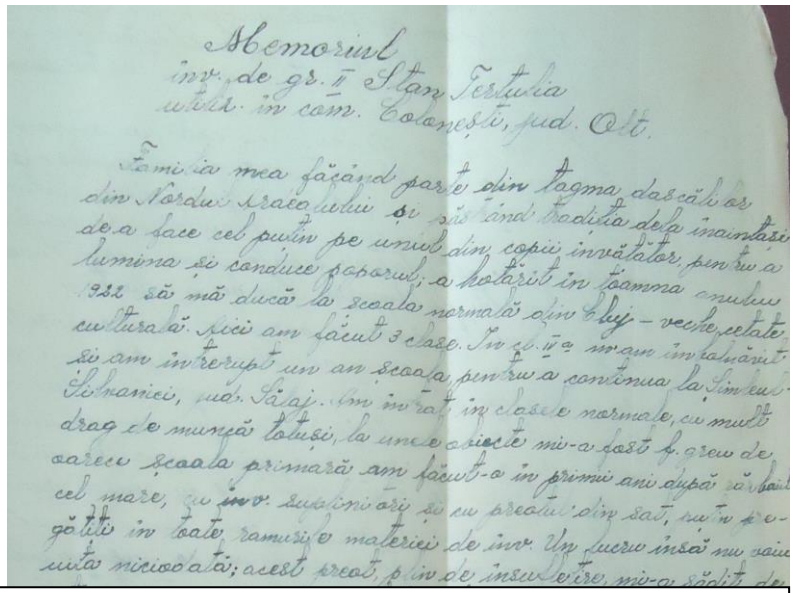

Memoriul
înv. de gr. II Stan Tertulia
scoala în cam. Colonești, jud. Olt.

Prima pagină a memoriului învăţătoarei Stan Tertulia de la Colonești

Despre prima atestare documentară a satului Grojdibodu din judeţul Romanaţi prin documentul lui Mircea Ciobanul din 15 iulie 1545

Nicu Vintilă-Sigibida

Până la descoperirea acestui document (hrisov), scris iniţial în limba slavonă şi tradus în limba română cu litere chirilice în anul 1779 de către Constantin dascălu şi folosit în judecată de către serdarul Ştefan Jianu, dovada primei atestări documentare a satului Grojdibodu a fost făcută prin actul emis de Petru cel Tânăr, voevod, între anii 1560 – 1568 februarie 13,scris în chirilică dar tradus și publicat în ,,*Documente privind Istoria României*", veacul XVI, vol. III (1551 – 1570), Ed. Academiei, pag. 111, actul 133, originalul fiind reprodus în copie foto la sfârșitul volumului .

Numeroasele descoperiri arheologice datând din epoca neolitică până la cea medievală, de pe locurile unde au existat aşezări omeneşti în grindurile bălţii Potelu cum ar fi: Grindul Creţii, Băcila, Lăstuni, Piatra, Cujmiţa etc., în vatra satului şi în măgurile (tumulii) din afara satului, au atestat vechimea şi continuitatea locuirii satului pe acest teritoriu.

Existenţa podului de vase construit de împăratul Domițian în anii 86 – 87 e.n. peste Dunăre între Vadin şi Grojdibodu (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 50/2016) a confirmat aşezarea satului în locul actual care a adunat anterior și locuitorii din grindurile respective. Lipsa unei organizări statale bine închegate şi a documentelor scrise în cancelariile domneşti au împiedicat atestarea documentară a acestui sat înainte de anul 1560 când Petru cel Tânăr, fiul lui Mircea Ciobanul a trimis o scrisoare stolnicilor de la Grojdibodu prin care îi atenţiona să lase balta de la Potel sfintei mănăstiri Bistriţa pentru a pescui în ea şi nimeni altcineva.

Acest act are înscris pe el doar ziua şi luna, iar anul a fost apreciat prin perioada când a domnit Petru cel Tânăr, între 21 septembrie 1559 – 8 iunie (mort la 19 august 1569 la Konich în Asia Mică unde este înmormântat în Biserica Schimbării la faţă din Konich).

Mircea Ciobanul este fiul lui Radu cel Mare care a domnit de la 15 septembrie 1495 până în aprilie 1508 când moare şi este înmormântat la mănăstirea Dealul. Radu cel Mare era fiul lui Vlad Călugărul care domnise înaintea lui, în două perioade, din septembrie până în noiembrie 1481 şi apoi din aprilie 1482 până în septembrie 1495 când moare şi este îngropat la mănăstirea Glavacioc.

Între cele două domnii ale lui Vlad Călugărul, a fost domn Basarab cel Tânăr din noiembrie 1481 până în martie-aprilie 1482, ucis de boieri şi îngropat la Glogova. Vlad Călugărul a fost fiul lui Vlad Dracul care la rândul lui era fiul lui Mircea cel Bătrân.

Mircea Ciobanul a avut trei domnii: din ianuarie 1545 până în noiembrie 1552 şi intră în Bucureşti la 17 martie 1545, a doua din 11 mai 1553 la 28 februarie 1554 şi a treia din ianuarie 1558 până la 21 septembrie 1559 când moare şi este înmormântat în Biserica de la Curtea Veche din Bucureşti.

Contemporan cu Mircea Ciobanul era, în Moldova Petru Rareş la a doua domnie, între februarie 1541 şi 3 septembrie 1546, când moare şi este îngropat la mănăstirea Pobrata (Probota) iar în Transilvania voievodatul era vacant între 1540 până la 1551 după Ştefan Mailat şi Emeric Bălassa.

În acest context istoric a domnit Mircea Ciobanul care avea ca nume de botez pe cel de Dumitru, fiind al cincilea copil al lui Radu Paisie Pătraşcu, numit de cronici cel Bun din cauza supunerii sale faţă de boieri. Istoria îl consideră ca tiran şi sângeros, ducând lupte cu boierii interni la Periş, Mileşti (Vâlcea) şi Măneşti. La două săptămâni de la înscăunare a ucis 53 de boieri, considerat cel mai mare masacru comis de un domn pământean, al doilea masacru cu două zile înainte de luptele de la Măneşti şi al treilea după a doua domnie în 1558.

Unii autori istorici afirmă despre el ,,că Mircea Vodă n-a fost cioban pentru turma boerilor ţării ci lup", iar în 1552 boierii munteni se ofereau generalului imperial Castaldo, care comanda armatele din Ardeal, să răzvrătească poporul din Ţara Românească în contra domnului.

Nicolae Iorga în ,,*Contribuţii la Istoria Munteniei*" afirma că „în septembrie 1559 murea în scaunul domniei Mircea Ciobanul, după o tulburată şi sângeroasă domnie".

Era poreclit ,,ciobanul" din cauza comerţului cu oi cu care se ocupa înainte de a fi domn. A fost căsătorit de două ori, prima dată cu Mara sau Maria, şi sunt pictaţi împreună în biserica Schitului Brădet din judeţul Argeş, zidită dintru început de Mircea Vodă cel Bătrân, numele de Mara fiind scris deasupra capului ei pe pictură şi se găseşte înscris şi în pomelnicele Sfintei biserici. A doua oară a fost căsătorit cu Despina sau doamna Chiajna, fiica lui Petru Rareş cu care a avut mai mulţi copii dintre care Petru cel Tânăr domn şi Alexandru al II-lea, deasemeni domn între anii 1568 – 1574 şi 1574 – 1577, mort pe 11 septembrie 1577, îngropat la mănăstirea Sfânta Troiţă din Bucureşti, numită ulterior Radu Vodă.

În primul an de domnie, la 15 iulie 7053 (1545), când se instalase deja la Bucureşti, Mircea Ciobanul emite un hrisov domnesc prin care a dat poruncă boierilor jupân Badi Ilin şi cu feciorii lui şi lui Crăciun Logofătul, cu feciorii lui, ca să le fie lor satul Găjdribrod şi cu bălţile lui pentru că a fost al lor bătrân şi drept sat de moştenire.

Din cuprinsul documentului şi din modul de redactare, rezultă că satul Găjdribrod, cum se numea atunci, era un vechi, bătrân şi drept sat de moştenire, ceea ce ne conduce la ideea unei existenţe a satului pierdute în timp. Numai lipsa unor documente scrise, care în Ţara Românească apar începând cu secolul XIV, ne împiedică să stabilim vechimea reală a acestui sat şi care în documentele ulterioare are mai multe denumiri: Găvojdibrod, Găvăjdi brod, Grojdibrod, Gojdibrod etc., fiecare cu alte denumiri în traducerea română din slavonă, pe care le voi comunica în alt material despre Grojdibodu.

Despre existenţa acestui document inedit, descoperit de mine în vara anului 2002 în Colecţia de documente a inginerului colonel Mihai Bălăianu din Bucureşti, originar din comuna Dioşti, judeţul Olt, care a donat Arhivelor Naţionale peste 25 000 de documente

vechi, printre care şi fotocopia acestuia, originalul fiind păstrat de urmaşii familiei Voiculescu, tot din Dioşti, am aflat citind Hotărnicia moşiei Grojdibodu întocmită de inginerii hotarnici N.B. Locusteanu şi V. Străinescu din Caracal, judeţul Romanaţi, la cererea boierilor Jieni şi anume: Şerban Jianu, Stănuţ Cezianu, Apostol Jianu, Ştefan Ştefan Jianu şi Iancu Ştefan Jianu, precum și alți proprietari, Constandin Apostolescu, Costandin Porroinianu,începută în 1878 şi terminată în 1882, unde aceşti ingineri arată că boierii Jieni care deţineau de mulţi ani moşia care se întindea asupra satelor Grojdibodu şi Gura Padinii, au prezentat spre justificarea proprietăţii lor „chrisovul Domnului Mircea Vodă în limba slavonă, tradus în Românesce de Constantin dascălu la 1779 prin care se confirmă posesia lui Badea Cluceru şi lui Crăciun Logofătul asupra satului Găjdibrodul (astăzi numit Grojdibodu) cu tot hotarul, cu bălţile lui, emis la 15 iulie 7053 (1545).

Din cuprinsul documentului nu rezultă care domnitor Mircea l-a emis, dar în perioada respectivă – 1545 – domnitorul Ţării Româneşti era Mircea Ciobanul. Documentul are o deosebită importanţă atât prin atestarea documentară a satului Grojdibodu, cât şi prin faptul că din perioada domniei lui Mircea Ciobanul nu s-au păstrat prea multe documente scrise.

Important este că în anul 1545 satul Grojdibodu în afara terenurilor agricole, păduri, livezi avea şi bălţile în componenţa sa, care atunci se numeau Balta Văgăşiţa, balta Mamina, balta Albă şi altele mai mici spre Dunăre, precum şi multe gârle.

Cu 15 ani mai târziu aflăm din scrisoarea lui Petru cel Tânăr către stolnicii de la Grojdibodu că bălţile erau deja date de el mănăstirii Bistriţa, satul rămânând în continuare al proprietarilor succesivi.

Boierii Badea Ilin şi Crăciun au avut judecată înaintea domnului cu Mihai Vistiernicul pentru proprietatea acestui sat, primii făcând dovada prin mărturia acestor boieri că satul este al lor din vechime, moştenire de la înaintaşi. Cei care au jurat în faţa domnului au fost boierii din Sfatul Domnesc şi anume Jupân Vintilă vel Vornic, Jupân Radu vel logofăt, Jupân Teodosie, Gheorghe Căpitanul şi Dragomir Barbu vistier şi Cândea. Documentul original poartă semnătura şi pecetea domnească cu menţiunea că s-a scris în Bucureşti în luna iulie 15 zile, 7053.

Să vedem acum cine au fost cei doi boieri Badea şi Crăciun şi ceilalţi boieri care au jurat în faţa domnului pentru a adeveri proprietatea acestora.

- Badea Clucerul nu poate fi altcineva decât Badea din Bucşani care între 26 aprilie 1554 era mare clucer (atestat în Hurmuzachi, XI, pag. 791), până la 3 aprilie 1556, anterior a fost clucer în anul 1545 când Mircea Ciobanul emite actul respectiv. În 1554, ca mare clucer, este trimis de Pătraşcu cel Bun în Transilvania pentru tratative domneşti.

A slujit şi lui Pătraşcu cel Bun „cu vărsare de sânge”. La un moment dat era pribeag în Transilvania de unde vine cu oaste şi este ucis în lupta de la Şerpeşti contra boierilor partizani ai doamnei Chiajna, soţia lui Mircea Domn. Badea Clucer a avut un fiu Udrişte care a fost paharnic şi pitar care la rândul lui a avut o fiică, Elina, căsătorită cu Papa Greceanu. Udrişte a fost căsătorit cu Voica şi a mai avut doi fii, pe Stoica şi Badea, din

care se trag boierii Bucşani din secolul XVII şi care într-un document referitor la satul Grojdibod, încă mai deţineau această moşie.

- Crăciun logofătul este cunoscut în documentele istorice sub numele de Crăciun din Bârseşti şi care la 19 august 1547 era paharnic; de la 8 decembrie 1547 până la 18 aprilie 1548 a fost mare paharnic. În 1548 îl aflăm pribeag în Transilvania de teama lui Mircea Ciobanul de unde revine şi la 25 ianuarie 1553 este mare vistiernic până la 20 martie 1553. La 20 noiembrie 1557 apare în documente fără titlu. A fost tatăl lui Datcu clucerul din Bârseşti şi al lui Mija din Urdari, primul boier din familia Urdăreanu.

- Jupân Vintilă, vel vornic, este cunoscut în documentele perioadei respective ca Vintilă din Cornăţeni (şi din Corneşti) fiul lui Radu, căsătorit cu Voica, fiica lui Drăghici Vintilescu, mare vornic, cumnat cu Radu din Drăgoeşti, mare logofăt şi cu Stroe Pribeagul. De la 31 octombrie 1529 la 24 noiembrie 1529 era mare stolnic, la 27 noiembrie 1530 era mare clucer, de la 24 iulie 1532 la 2 decembrie 1532 era mare stolnic, de la 16 ianuarie 1533 la 20 august 1535 mare vornic, de la 30 august 1535 la 15 ianuarie 1537 tot mare vornic în Sfatul ţării, de la 26 aprilie 1537 la 25 aprilie 1539, a fost mare vornic, de la 28 martie 1545 la 5 iulie 1546 era mare vornic în slujba lui Mircea Ciobanul, de la 20 septembrie 1547 până la 18 aprilie 1548 a fost mare vornic în Sfatul ţării. La 19 iunie 1548 îl găsim pribeag la Braşov de teama lui Mircea Ciobanul. Vintilă este ctitorul bisericii din Cornăţeni. Fiul său a fost Stoica, clucer, iar fiica sa Neacşa, a fost căsătorită cu Stănilă mare vornic şi apoi cu Radu Mihăescu, mare logofăt. Se pare că ar fi murit în pribegie deoarece nu se cunoaşte data morţii şi nici locul unde este înmormântat.

A mai existat în acea perioadă un Vintilă, fiul lui Pătraşcu cel Bun, care ulterior, în 1574, a devenit domn al Ţării Româneşti, dar a domnit doar 4 zile la începutul lunii mai, fiind ucis de boieri în Bucureşti, mormântul fiindu-i necunoscut.

- Jupân Radu vel logofăt, este cunoscut în documentele vremii Radu din Drăgoeşti, fiul lui Tudor, mare logofăt din Drăgoeşti, căsătorit cu Neacşa, fiica lui Drăghici Vintilescu, mare vornic, cumnat cu Stroe Pribeagul, mare ban, şi cu Vintilă din Cornăţeni, mare vornic. De la 6 iunie 1545 până în noiembrie 1547 este mare logofăt la Curtea lui Mircea Ciobanul; apoi este Vlastelin şi prim sfetnic al domnitorului. A fost trimis de domn în solie în Transilvania pentru a convinge pe boierii pribegi să se întoarcă acasă.

După cum ştim, Mircea Ciobanul a ucis foarte mulţi boieri şi mulţi din cei rămaşi în viaţă au fost nevoiţi să plece în pribegie de frica domnitorului care azi îi avea în sfat, iar mâine îi ucidea după plac. Între 1548 – 1554 se află şi el pribeag la Sibiu unde a fugit cu o mare sumă de bani ai domnitorului Mircea Ciobanul. A revenit în ţară, unde a rămas în timpul domniei lui Pătraşcu cel Bun, pribegind ulterior, din nou, împreună cu fiul său Tudor, la revenirea în 1558 pe tron a lui Mircea Ciobanul. După moartea lui Mircea Ciobanul revine din nou în ţară şi este ucis de domnitorul Alexandru Mircea la 1 septembrie 1568, împreună cu fiul său Tudor care era postelnic. Fiul său Tudor a fost căsătorit cu Maria, fiica lui Pătraşcu cel Bun, dar nu a mai ajuns dregător ca şi fiul său Radu Bidiviul care a

devenit postelnic. O fiică a lui Radu, mare logofăt, Mara este înmormântată în 1570 la Mănăstirea Govora.

În D.I.R. XVI/2, pag. 368 sunt foarte multe ştiri despre familia boierilor din Drăgoeşti.

Tot în documentele contemporane lui Mircea Ciobanul este amintit un Radu logofăt ca un personaj familiar domnului şi de asemenea amintit în socotelile braşovene la 1539. După unii autori, Radu şi fraţii săi ar fi fugit peste Dunăre după eşuarea răzvrătirii lui Şerban Banul din 1539, de unde s.-au răscumpărat de la turci, dând tot ce au avut.
De asemenea, Radu Logofătul, ar fi luat parte la lupta de la Boian, fiind amintit după alţi boieri mai importanţi.

- Jupân Teodosie, amintit în documentele reproduse în D.I.R. XVI/4, pag. 436; *Arhivele Olteniei*, 1932, pag. 163 şi 328, şi 1941, pag. 46 etc.; este cunoscut ca Teodosie (Tudosie) din Periş, fiul lui Neagoe Vornicul din Periş, şi al Caplei din Băjeşti, nepoata de fiică a lui Vlad Călugărul. Teodosie era frate cu Neagoe, mare vistiernic din Budeşti, căsătorit cu Maria din Floreşti, care ulterior se călugăreşte, devenind monahia Maria şi este îngropată la Mănăstirea Cătălui, cum aflăm într-un document de la 27 ianuarie 1581.
Jupân Teodosie a fost postelnic de la 20 mai 1543, mare postelnic între 28 mai 1545 la 4 iulie 1545, mare ban între 25 iulie 1546 la 3 octombrie 1546. Intrat şi el în conflict cu Mircea Ciobanul fuge în Transilvania de unde a venit, cu oaste, împotriva acestuia, dar l-a prins în lupta de la Periş şi i-a tăiat capul. A avut 2 copii: Vintilă, căsătorit cu Neacşa, înmormântat la biserica din Dragomireşti – Dâmboviţa, şi Caplea, căsătorită cu Stan, mare spătar, din Corbi. Caplea a pribegit cu tatăl său în Transilvania, unde şi-a cheltuit „sculele".

- Gheorghe, căpitanul, nu este altcineva decât Gheorghe din Pietroşani, frate cu Toma, banul. Pe Gheorghe îl aflăm din documente ca mare comis din mai 1545 până la 5 iulie 1546; mare vistiernic de la 10 ianuarie 1546 la 20 septembrie 1546. Fuge şi el în 1548 în Transilvania de frica lui Mircea Ciobanul. Se pare că a murit în luptele purtate împotriva turcilor, fiind amintit în pomelnicul Mănăstirii Argeş, printre boierii căzuţi în această luptă, el fiind vistiernic la acea dată.

- Dragomir, din Boldeşti, fiul lui Udrea, mare vornic din Boldeşti. Acest Dragomir a fost căsătorit cu Marga, care ulterior se călugăreşte şi ia numele de Efrosina. De la 25 martie 1545 la 6 iunie a fost mare postelnic; de la 29 mai 1546 la 3 octombrie 1546 apare în documente tot mare postelnic; în 1537 este amintit la Braşov un Dragomir postelnicul.
A avut patru fii dintre care Udrea a fost tăiat de Mircea Ciobanul la 14 noiembrie 1552, fiind îngropat la Mănăstirea Snagov, iar ceilalţi trei fii: Crăcea, Radu Stolnicul şi Barbu, au fost ucişi de Alexandru Mircea la 1569, fiind îngropaţi tot la Mănăstirea Snagov.
Moartea celor 4 fii au determinat-o pe mama lor, Marga, să se călugărească.

- Barbu vistier, este Barbu din Pietroşani, fiul lui Toma Banul, ginerele lui Mircea Ciobanul. În timpul domniei lui Radu Paisie este pribeag în lume. Din aprilie 1545 până la 6 iunie 1545 este mare vistiernic; de la 16 iunie 1545 la 5 iulie 1546 este mare spătar.

Mircea Ciobanul l-a trimis cu solie de boieri în Transilvania, ca să convingă pe boierii pribegi acolo să se întoarcă în ţară în 1546, deoarece nu mai avea cine să strângă dările şi să organizeze armata. De la 10 ianuarie 1547 la 1 iulie 1547 este mare vornic. Fuge apoi în Transilvania cu o sumă mare de bani de unde este cerut de Mircea Ciobanul şi a fost adus de doi turci la 2 aprilie 1548, când este ucis la Bucureşti. A avut două fiice: Caplea, căsătorită cu Tatu logofăt din Văcăreşti, predecesor al familiei Văcărescu, şi o altă fiică numită Borba.

- Cândea este necunoscut în documentele vremii şi nu putem şti ce rang domnesc a avut.

Aceştia sunt boierii pe care Mircea Ciobanul i-a trecut în actul său care confirma proprietatea lui Crăciun logofăt şi Badi Ilin asupra satului Găjdribrod la 15 iulie 1545.

De reţinut că în Grojdibodu există şi acum neamuri care poartă numele de Crăciun sau Badea ceea ce poate conduce la ipoteza că ar putea fi urmaşii acelor boieri din 1545, deşi izvoarele istorice arată că boierii care deţineau moşii prin ereditate sau înzestraţi de domn cu ele, nu întotdeauna erau localnici, reşedinţa lor fiind cu totul în altă parte, moşiile administrându-le prin persoane interpuse, ca în cazul lui Badea clucer şi Crăciun logofăt.

Redăm mai jos, în traducere, conţinutul documentului, astfel:

1545 (7053) iulie 15. Bucureşti

Hrisovul lui Mircea Ciobanu, Domn al Ţării Româneşti, în care se arată că a dat satul Grăjdibod din fostul judeţ Romanaţi, cu bălţile lui (balta Potelu), jupânilor Badea clucer şi Crăciun logofăt, fiind al lor bătrân şi drept sat de moştenire.

„Cu mila lui Dumnezeu Io Mircea v.v. domn a toată Ţara Românească, fecior al marelui şi prea bunului Radului v.v. dat-am Domnia mea această poruncă a Domniei mele boierilor Domniei mele jupân Badi Ilin şi cu feciorii lui şi jupanului Crăciun logofătu şi cu feciorii lor, câţi Dumnezeu le va dărui, ca să le fie lor satul anume Găjdribrod şi cu bălţile lui pentru că a fost al lor bătrân şi drept sat de moştenire. După aceea boierii Domniei mele ce sunt mai sus zişi scrişi, au avut pâră înaintea Domniei mele cu Mihai vistieru pentru Găvăjdibrod, iar Domnia mea întru acea am căutat şi am judecat cu toţi cinstiţii boieri ai Domniei mele şi am dovedit Domnia mea cum că este bătrân şi drept sat de moştenire al jupanului Bade clucer şi al jupanului Crăciun logofătu şi încă au jurat în naintea Domniei mele cu C.D. (Cinstiţii Dumnealor) de boiari, cum că este al lor bătrân şi drept sat de moştenire, iar Mihai a rămas de lege din naintea Domniei mele drept aceeaş şi Domnia mea am dat jupanului Badi clucer şi lui jupan Crăciun logofăt şi cu feciorii lor, ca să le fie lor întru moştenire şi ohabnic şi feciorilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi de către nimenea să nu se clătească, după zisa Domniei mele. Iată şi mărturii am pus Domnia mea pe jupan Vintilă vel vornic şi jupan Radu vel logofăt şi jupan Teodosie, stat, Gheorghe Căpitanu şi Dragomir, barbu vistier şi Cândea.
S-au scris în Bucureşti în luna Iulie 15 zile 7053(1545)

Această copie este întocmită după original şi când se va înfăţişa la judecată voi vorbi însumi, ca părtaş al aceşti proprietăţi Serdar Ştefan ……"

Dovada clară că acest document dispărut era autentic constă în martorii invocaţi de domn în partea lui finală, aceştia regăsindu-se şi în alte documente emise de către domnitorul Mircea Ciobanul în acea perioadă.

Mărturie despre existenţa satului Grojdibodu este şi diploma *Honestae Missionis*, emisă în anul 129 de împăratul roman Hadrianus, care a lăsat la vatră o serie de veterani ce luptaseră peste 25 de ani în războaiele romane şi care au fost împroprietăriţi cu pământuri în acest loc, li s-a permis căsătoria şi li s-a acordat cetăţenia romană.

Documentul prezentat mai sus face dovada scrisă că din 1545 a fost atestat documentar satul Grojdibodu, care în anul 2015 a aniversat 470 de ani de atestare.

INEDIT

Jalba orăşenilor din Caracal adresată domniei pentru călcarea moşiei oraşului- 27 iunie 1827

Documentul pe care îl prezentăm mai jos a fost identificat de noi la Filiala Municipiului Bucureşti a Arhivelor Naţionale în Colecţia de documente (inv. 1318), pachetul XVI, nr. 67, are 5 pagini şi provine din arhiva lui Stănuţ Cesianu, mare proprietar din judeţul Romanaţi. Dealtfel în această colecţie se păstrează numeroase acte în legătură cu moşia Cezieni din Romanaţi ce a aparţinut proprietarului amintit iar mai târziu a revenit Clarei Cezianu şi Leliei Otetelişeanu. Amintim doar câteva: scrisori către Dumitrache Jianu (1840-1843); hotărnicii ale moşiei Cezieni şi hotărâri judecătoreşti relative la aceasta (1861); contracte de arendă şi situaţia clăcaşilor împroprietăriţi la 1864 pe această moşie; hotărnicii ale moşiilor vecine Fărcaşu de mijloc (1848) şi Racoviţa (1696).

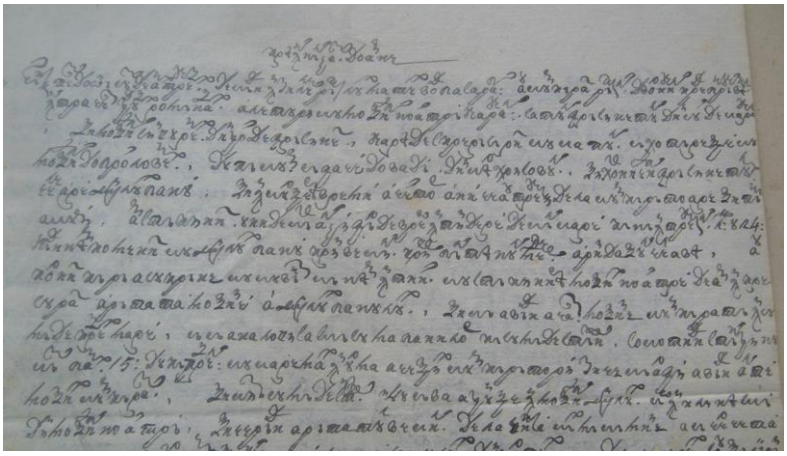

Scrise în alfabet chirilic, unele dintre aceste acte pot părea greu de studiat pentru cercetătorul de astăzi. Credem însă că acest lucru ar trebui să constituie- în special pentru cercetătorii tineri- un îndemn la studiu şi muncă migăloasă.

Prof. univ. dr. Dinică Ciobotea, Ion Tîlvănoiu

Prea Înălțate Doamne,

Sânt peste doo sute de ani trecuți de când în zilele răposatului Matei Vodă Basarab au cumpărat răposatul dvornicul Preda Brâncoveanu/ într-acest județ Romanaţi aleturi cu moșia noastră Caracal: satul Frăsinetul din sus de Caracal/ și moșia Singureni din jos de Frăsinet care despre răsărit cu capul să hotărăște cu/ moșia Dobrosloveni. După cum se face dovadă din chiar hrisovul. Și hotărnicia Frăsinetului/ ce le are dumnealui Banu. Și în curgerea vremii acestor ani ce au trecut de la cumpărătoare și până/ acum am stăpânit unii de către alți făr de vreo întindere de călcare până în trecutul leat 824/ când ne-am pomenit cu dumnealui Banu prin Vechil Grigore Bălteanul medelnicer, arindaşul ce-l avea au/ pornit pâră asupra-ne cu cuvânt că ne-am întins cu stăpânirea moșii noastre de am împre-/ surat arătata moșie a Dumnealui Banului. Și că având această moșie cumpărată în su-/ mă de preț mare să să analoghisască suma banilor pe suma de stânjeni socotind stânjini cu/ câte bani 15 după prețul cu care mai în urmă aceștii cumpărători zice că ar fi având alte / moșii cumpărate. Și câtă sumă de stânjeni nu să va ajunge în moșia Dumnealui să să împlinească/ din moșia noastră. Și cerând arătatul vechil de la Cinstita Căimăcănie a să cerceta /pricina cu hotarnici și ingineri la fața locului din parte-i. După cerere s-au și orân-/ duit ingineri [...] și hotarnic pe un Dinu Orășanu logofețel om cu totul fără frica lui/ Dumnezeu și fără rușine de omenire obișnuit fiind în ocări. Iar noi după porunca cinstitei Cămă-/ cămii am ales hotarnic și ingineri din parte-ne pe Dumnealui Nicolae Oteteleșanu. Au venit/ hotarnici la fața locului, ne-am adunat prigonitoarele părți ce-au cercetat ființa pricinii/ vechea despărțitoare linia stăpânirii dintre noi. Dovezile ce au fost despre amândoo/ părțile și coprinderea hrisovului ce-l are Dumnealui Banu pentru această moșie care să arată/ mai sus. Și fieșcare hotarnic după cum i s-au părut au dat în scris curgerea pricinii prin cărți de/ alegere ridicându-ne și harte geometricești de starea locului de prigonire/ Și au rămas după aceia ca să ne înfățișăm la judecățile unde vom fi orânduiți/. Iar noi arătându-ne cu jalbă către Măria Ta s-au orânduit pricina cu luminată buiur-/ dizma în judecata Cinstitei Logofeții de Țara de Sus. Și unde așteptam această urmare făr de a avea/ vreo altă știre, ne-am ridicat cu bumbașir la Cinstita Căimăcămie a Craiovei de unde ne-am îndato-/ rat a primi în fața locului. Al doilea cercetare și hotărnicie și neavând alt ce face du-/ pă toate pagubile și cheltuielile ce am cercat până acum întru această pricină. Am pri-/ mit tot pe cel dintâi hotarnic al nostru. Iar Dumnealui Banu luând acum hotarnic pe medelnicer Bălteanu/ ce şi mai înainte era dovagiu nostru au orânduit și pe Orășanu ca să-și dea pliroforiia/ de cele urmate de dânsul în leat 824. Și viind cu toții în fața locului unde arătații/ din partea Dumnealui Banului pornindu-se/ iarăși asupra-ne cu o mare furie de asprime și cu cuvânte grele de înfricoșări fără a ceti/ fața locului coprinderea luminatei porunci după care era a să face urmarea : c[ar]-/ tea de blestem mărturiilor ce au arătat și acum semnele despărțirii Caracalului de Frăsi[net] și între care mărturii este și un Stănculeț om bătrân din Frăsinet și sinetul/ Dumnealui Banului să le înțeleagă coprinderea ca să nu ne hrăpească dreapta moșie a no-/ astră. Și fără a cerceta vechea stăpânire a moșii noastre Caracălu până/ în semnele ce le-au arătat mărturiile noastre cum și vechea stăpânire a casii

Dumnealui Banului/ După cum am auzit mai în urmă că se porunceşte de Măria Ta au plecat la Craiova zicând/ că au isprăvit cercetarea după care mergând şi hotarnicul cel din parte-ne şi arătând Dumnealui/ Caimacamului că nu s-au urmat de orânduitul Dumnealui Banul luminata poruncă în faţa locului/ precum s-au fost poruncit de Măria Ta. Şi aducând Dumnealui Caimacamu pe numitul Bălteanu în/ Divan l-au întrebat de au isprăvit cercetarea în faţa locului sau nu. Şi au dau răspu-/ ns că au isprăvit. S-au întrebat iarăşi de Dumnealui Caimacam şi pentru cartea de blestem/ de au citit-o în faţa locului în auzul a tuturor orăşanilor. Şi acele ce adeverează semnele/ moşii sau nu. Iarăşi au dat răspuns că cartea de blestem n-au cetit-o ca să nu-şi va-/ teme sufletul. Atunci nu puţini s-au dojănit numitul medelnicer de Dumnealui Caimacamu/ pentru împotriva lor urmare. În urmă scriind însuşi Bălteanu hotarnicului nostru ca să vie/ iarăşi la faţa locului să isprăvească cercetarea. După care ale sale scrise/ viind iarăşi hotarnicul nostru împreună cu noi la faţa locului prin ştirea cinstitei Căimăcămii/ am văzut că numitul Băltean iarăşi nici într-un chip n-au voit a ne arăta cărţile sau / a ni le ceti în faţa locului ci ne-au zis să mergem la conacul Dumnealui din Frăsinet unde atâtea ipochimene cinste [te] cum şi multe mărturii ce nu arăta după voinţa Dumnealui/ sau necinst. de Dumnealui. Şi noi nemergând acolo ca să ne mai auzim vorbe de necinste şi în-/ fricoşări nu s-au făcut nici-o cercetare. Şi peste Doo zile viind Dumnealui la Cinstitul Isprăvnicat/ unde aducându-ne şi noi iară Dumnealui să citească cartea de blestem acolea. Dar/ noi după orânduiala ce ştim că este şi ca să să urmeze întocmai luminata poruncă am cerut/ în multe rânduri ca să să citească cartea de blestem în faţa locului, la semnele moşii/ Şi abia ascultându-ne am mers iarăşi cu toţi la faţa locului unde de loc iarăşi ne-am po-/ menit cu Dumnealui că să schimbă din buna orânduială în sălbăticie. Şi aşa iarăşi n-au / cetit cartea de blestem zicând că nu să hoţilor blestem. Şi aşa văzând/ noi că luminata poruncă nu să urmează de numitul după orânduială ci numai ne poartă/ pe câmpuri ca pe nişte nemernici prin căldura soarelui şi nemâncaţi şi înpi-/ eciune de toată munca agoniselii caşii noastre, am plecat / De acolo/ Şi făcând cel din parte-ne hotarnic înştiinţare către Cinstita Căimăcămie pentru toate să orânduiască Dumnealui/ vt. Vist. Tudoran ca să stea la această cercetare până să va isprăvi întocmai după lumina-/ ta poruncă gp. Şi când era să plece orânduitul Cinstitei Căimăcămii de la Craiova/ înfiinţându-să Cinstita Căimăcămie că Bălteanu neisprăvind cercetarea au plecat la Bucureşti/ au rămas şi numitul orânduit al Cinstitei Căimăcămii de a mai veni la faţa locului/ Prea Înălţate Doamne, acest fel de hotărnicie după chipul urmări Dumnealui medelnicerului/ şi a Dinului Orăşanul ce este învederată silă socotim că nici Dumnealui Banului Brănco-/ veanului nu vor fi suferite auzindu-le şi pliroforisindu-să de adevăr. Şi cu/ toate că această pricină după cum arătăm mai sus erea cercetată mai de nainte de/ hotarnici. Şi cu luminata buiurdizmă orânduită în judecată Cinstitei Logofeţii de Ţara de Sus/ Şi nu ar fi fost cu cuviinţă ca să mai cercăm şi alte cheltuieli cu cea de al/ doilea cercetare şi hotărnicie de acum. Dar că să nu ne arătăm împotrivitori lumina-/ tei porunci am primit şi pe cea de acum greotate a cheltuielilor şi a periciunii în vre-/ mea lucrului. Ci toate acestea vedem că au fost în zadar pentru că însuşi medelnicer cel ce au avut la/

mână-i luminata poruncă n-au vrut să o urmeze. Şi noi ne-am ales numai cu o zadarnică zmă-/ cinare şi cheltuială pe urma acestui om carele de ar fi avut frica lui Dumnezeu trebuia/ să ia seama cu luare aminte la cele ce cu plecare până la pământ le arătăm şi Înăl-/ ţimii Tale mai jos, adecă fiindcă cumpărătoarea Frăsinetului şi a Singurenilor mai na-/ inte în zilele răposatului Matei Vodă Basarab când nu era stânjeni în Ţara Românească după cum/ să face dovad din chiar mai sus arătatul hrisov al Dumnealui Banului/ Să ni să arate care cap din pravilă dă dreptate Dumnealui o cere tocmai acum peste atâţia ani/ suma de stânjini cu apologhie după suma banilor cumpărătoare/ Fiindcă sineturile moşii noastre după întâmplarea vremurilor sănt pierdute/ Şi fiindcă Dumnealui Medelnicer au cerut a ne strămuta stăpânirea ce am avut-o şi o avem până acum/ de şapte sau opt sute de ani şi după pravilă ştim că cela ce provalisește este datori a fa-/ce şi dovada să să îndatoreze Dumnealui a arăta sineturi destoinice cu semne în fiinţate/ şi netăgăduite într-acărora putere să poată cere a ne strămuta stăpâ-/ nirea moşii din locul ce au fost până acum/. Fiincă hotar Singureni ce pricinueşte că s-ar fi împresurat de către noi din chiar hrisovul Dumnealui/ Banul să dovedeşte că nu este alăturea cu Frăsinetu precum îl făcea Dumnealui Medelnicer Bălteanu/ la leat 824/ La leat 824 ca să să fi putut împresura de către noi ci este în capul Frăsinetului pe din jos unde/ să hotărăşte cu Dobrosloveni în care putere dar de sănt sau dovad calcă coprinde-/ rea hrisovului şi spre a noastră năpăstuire zicea întâi Dumnealui Medelnicer că Singurenii/ sănt alăturea cu Frăsinet despre noi. Iar Orăşanul au zis mai în urmă că Singureni/ ajung la Fărcaşi. Şi sănt încotrupiţi de noi de Hotărani de Reşica şi de Dobrosloveni/ pentru care nici în hrisov nu pomeneşte a să hotărî Singureni cu Reşca, Hotîrani şi cu Fărcaş ci numai cu Dobrosloveni/ în suma preţului cumpărătoare ce să arată prin hrisovul ce s-au zis s-au cumpărat nu-/ mai Frăsinetul cu dooă numiri. Ci s-au cumpărat moşia Frăsinetului cu vii şi cu/ heleşteie şi moşia Singureni cu satu Frăsinetului care numai acele acareturi/ ce au fost în Frăsinet. Cine poate acum să ştie de preţu ce au fost atunci/ Apoi care pont din pravilă va da Dumnealui dreptate a luoa peste atâta vreme/ stănjini pe suma banilor din moşia noastră. Mai vârtos fiind la mijloc şi acareturi/ cu sat care nicicum nu să pot preţui acum de nimeni nevăzându-să acelea în fiin-/ţă ce au fost atunci/. Vechilu care va fi al Dumnealui Banului să facă dovadă de a mai stăpânit vreodată/ Dumnealui Banu în curgere de ani 151 de la Duca Vodă şi până acum locul pe/ unde acum cere a să întinde în trupu moşii noastre carele apururea şi ne-/ clintit s-au stăpânit de noi până în despărţitoarea liniie ce au fost şi este în-/ tre noi care s-au arătat de martori şi le cercetarea din leat 824/. Fiindcă în curgerea anilor ce au trecut de la cumpărătoare şi până acum nu este de crezut/ că neamul Dumnealui Banului nu va fi făcut vreun chip de hotărnicie a aceştii moşii precum s-au/ păstrat mai sus arătatu hrisov în curgerea de ani una sută cincizeci. Urmează să fie în fiinţă/ supt păstrare şi acele cărţi de hotărnicie ce să vor fi făcut şi oricare alte sineturi ce vor mai/fi ale moşii. Şi pe lângă aceste fiindcă ştim că Dumnealui Banul are şi condica/ de sineturile a toate moşiile Dumnealui pecetluite cu pecetea gpd. în toate/ foile cerem a să îndatora vechilu de către Judec. ca să dea la lumină atât acea condică/ cât şi toate sineturile moşiilor ce vor fi

nearătate până acum ca să cerceteze/ de către Judec. că poate să să facă din trânsele dovad de dreptatea ce avem/ Să să îndatoreze atât vechilu ce va fi cât și arindașu Dumnealui Banul ca să nu să înt[in]-/ ză câtuși de puțin cu stăpânirea la cel mai mic lucru peste despărțitoarea linii ce o a-/ avem între noi din vechime/ Nici să nu mai strice vreun acaret în silnicie/ în silnicie precum asupra hotărnicii din leat 824 ne-au tăiat noaptea întrascuit hanul după moșia/ noastră medelniceru Bălteanu cel de acum hotarnic al Dumnealui Banului ci să fie îngădui-/ tori până ce va luoa pricina cea mai după urmă săvârșire cu întărire domnească/.

Mult milostive Doamne pentru că Dumnealui medelnicer Bălteanu nu s-au purtat cu bună orânduială ca/ ca un hotarnic spre săvârșirea cercetării în fața locului nici la cercetarea din leat 824 când au tă-/ iat hanul nostru nici acum ci numai ne-au făcut învălueri în zadar precum mai sus pe larg a-/ rătăm cu plângere Înălțimii Tale. Și pentru că s-au găsit cu cale acum/ de Înălțimea ta a să face cercetare iarăși la fața locului pentru toate ce/ pot descoperi adevărul ne rugăm Mării Tale cu lacrimi/ și cu genunchi plecați să să orânduiască în locul Dumnealui medelnicerului alt hotarnic cu frica/ lui Dumnezeu oricare să va găsi cu cale de către Înalta Mării Tale înțelepciune/ ca să urmeze împreună cu Dumnealui Nicolae Oteteleșanu hotarnicul nostru/ cercetarea în fața locului prin carte de blestem după orânduială cu blânde-/ țe fără asprimi fără cuvinte de înfricoșări și cu cea desăvârșit băgare/ de seamă la sineturi, la semne, la mărturii neprefăcute. Și la vechea stăpâ-/ nire întocmai precum să coprinde în luminata Înălțimii Tale poruncă/ Și apoi după săvârșirea cercetării dând în scris hotărnicie alegerea din/ fața locului vom veni și acolea la București la sorocul ce-l vom pune cu vechilu/ ce va fi spre înfățișare la dreapta Înălțimii Tale judec./

Și anii Mării Tale cei de la Dumnezeu mulți întru fericire în luminat scaon/.

Prea plecați Mării Tale
Noi toți orașanii din
Caracal sud Romanați.

[Rezoluție] Dumneata vel logofăt de Țara de Sus să cercetezi jalba aceasta și să le arăți în scris, 827 iulie 27

Biv vel logofăt

Sigiliu cu inscripţia marginală: „Tribunalul judeţului Romanaţi 1831”, balanţa dreptăţii şi stema judeţului Romanaţi

Olteni de seamă la cimitirul Bellu

Ion Tîlvănoiu, Dumitru Botar

Ideea acestui articol ne-a venit pe când scriam despre personalităţile romanaţene care îşi dorm somnul de veci în cimitirul Caracalului (*Memoria Oltului* nr. 23/2014). Înarmaţi cu răbdare, având drept ghid lucrarea lui N. Bezviconi ,,*Necropola Capitalei"* şi lăsându-ne paşii în voia Fortunei, pornim prin cimitirul Bellu spre a descoperi locul de veci al unor înaintaşi care au făcut cinste Oltului şi Romanaţilor. Locul este un muzeu în aer liber, mai rar se pot vedea la un loc operele atâtor mari artişti români şi străini.

O plimbare prin cimitirul Bellu, ni s-a instructivă, utilă şi plină de surprize. De aceea ne dorim să venim aici. Ca simpli vizitatori, evident !

Chiar la intrarea principală, pe stânga, înainte de a ajunge la capelă (figura 25-35), găsim cavoul scriitorului oltean **Damian Stănoiu** (*Memoria Oltului* nr. 14/2013 ; 27, 30/2014 ; 36, 37, 41-46/2015 ; 47/2016) născut la Dobrotinet la 3 aprilie 1893 şi încetat din viaţă la Bucureşti la 8 iulie 1956. În faţa acestuia a apărut de curând un alt cavou, astfel că locul de veci al scriitorului din Dobrotinet a rămas oarecum ascuns. Dintr-o notă de pe actul său de naştere vedem că a fost căsătorit cu Elvira Croiu, căsătoria celor doi a avut loc la Bucureşti la 14 august 1941 când sectorul 4 ,,de verde'' emite actul de căsătorie cu nr. 1445/1941.

Alături, pe o cruce mică de piatră cioplită cu mult gust şi ornată pe margini cu şnur citim că aici odihneşte ,,**Nicolae Petrulian** 1902-1983" şi ,,Ecaterina Petrulian 1912-1983". Aceleaşi înscrisuri le regăsim şi pe mica placă de marmură încastrată în lespedea de deasupra mormântului. Nicolae Petrulian (*Memoria Oltului* nr.27/2014) s-a născut la Romăna, lângă Balş la 7 ianuarie 1902, a fost geolog, profesor la Şcoala politehnică din Bucureşti (1942-1948), apoi la Institutul de Geologie şi tehnică Minieră (1948-1952). În 1959 devine membru corespondent al Academiei Române iar din 1962 membru titular.

Tot pe aleea academicienilor îşi doarme somnul de veci ,,Acad. prof. dr**. Anastasatu Constantin,** 2. IX. 1917- 25. VII. 1995" alături de soţia sa ,,Dr. Anastasatu Lia- Noreta, 1927-1990". Născut la Corabia, medicul ftiziolog şi eminentul dascăl C-tin Anastasatu (*Memoria Oltului* nr.27/2014) a fost rector al I.M.F. Bucureşti între 1972-

1976, a făcut cercetări pentru tratarea tuberculozei, a publicat numeroase lucrări ştiinţifice, a fost membru titular al Uniunii Medicale Balcanice, membru al Prezidiului Academiei Române, personalitate marcantă a medicinei româneşti şi internaţionale.

În figura 22 găsim întâmplător locul de veci al locotenentului aviator **Octav *Oculeanu*** *(Memoria Oltului* nr. 5/2012), născut la Brastavăţu la 22 iunie 1902, decedat la 25 noiembrie 1931 în timpul unui miting aviatic. Numele său se regăseşte printre eroii aerului de pe monumentul aviatorilor din Bucureşti precum şi la Mănăstirea Dintr-un Lemn (Vâlcea). Pe lespedea de mormânt sunt pomeniţi şi aviatorul Barbu Oculeanu (17. II. 1913- 1. XI.1982), învăţătorul Constantin Popescu (21. XI. 1907- 26. IV. 1988), Eugenia Popescu (27. I. 1916- 18. IV. 2005), farmacista Maria Eugenia Oculeanu (29. VI. 1916- 18. IV. 2005) şi ing. Octav Oculeanu (2. VI. 1939- 11. XI. 2011).

Găsim şi locul de veci al actorului caracalean **Ştefan Braborescu**. Placa de marmură dinspre apus are inscripţia ,,Braborescu Ştefan, Artist al poporului". Pe partea de răsărit a crucii citim: ,,Braborescu Ştefan (31 august 1880-3 ian. 1971)". În acelaşi loc sunt înmormântaţi Lucian Braborescu (10 dec. 1963- 8 sept. 1988) şi Sorin Braborescu (28 dec. 1930- 24 febr. 2011). Florile proaspete de pe mormânt ne dau de ştire că artistul are urmaşi care îi cinstesc memoria.

Chirurgul medic emerit prof. dr. **Amza Jianu** din Făcoiu (1881-1962) este înmormântat alături de soţia Eugenia dr. A. Jianu (decedată în 1970). În aceeaşi incintă şi-au găsit odihna veşnică Margareta Georgescu (dec. 1980) şi dr. Sonia Vulpescu Căţoiu (1917-2014).

Întâmplarea ne scoate în cale mormântul scriitorului **Vasile Smărăndescu** (1932-2008) şi fotografia acestuia. Poetul, prozatorul, publicistul şi economistul Vasile Smărăndescu s-a născut la Topana în judeţul Olt la 11 octombrie 1932, este autor al mai multor volume de versuri, istorie literară şi publicistică, a fost membru al Uniunii Scriitorilor din România şi a încetat din viaţă la 19 decembrie 2008.

Scriitorul **Marin Mincu** îşi doarme somnul de veci tot în cimitirul Bellu deşi s-a născut la Slatina şi şi-a desfăşurat cea mai mare parte a activităţii la Constanţa. Pe crucea de marmură albă se află un basorelief cu bustul scriitorului încadrat între frunze de laur iar inscripţia este următoarea: „Marin Mincu, 1944-2009. Acum cerurile s-au rupt, tu ai rămas dedesubt. M.M." Pe lespedea ce acoperă mormântul este scris: „Scriitorului şi criticului literar, un pios omagiu".

Vasile Toncescu, Pascal Toncescu şi Elisabeta îşi dorm somnul de veci sub o cruce impresionantă din marmură neagră în figura 88. Vasile Toncescu s-a născut la Crâmpoia în 1880, a fost avocat şi ziarist. Fratele său Pascal Toncescu născut în iulie 1874 tot la Crâmpoia a fost doctor în drept, avocat în baroul de Ilfov, deputat de Ialomiţa din partea Partidului Conservator. Este autorul unor valoroase lucrări de drept dar şi al lucrării memorialistice *„Un an de pribegie. Decembrie 1916-decembrie 1917"* apărută la Odessa în 1917.

Poetul **Haralamb G. Lecca** (1873-1920) şi soţia sa Nathalia Lecca (1874- 1925) îşi au mormântul în figura 26. Subliniem că H.G. Lecca (*Memoria Oltului* nr. 12, 13/2013) a murit în anul 1920 la 20 martie iar nu în 1918, aşa cum

stă scris pe bustul său din parcul Poroineanu din Caracal. Nu putem şti dacă generalul de aviaţie Petre Coroianu (1927-2005) ori Marcel Coroianu (1931-2008) îngropaţi în acelaşi loc sunt din familia dramaturgului. Între cele două cruci se află un epitaf, astăzi ilizibil dar al cărui conţinut ni-l face cunoscut dl. Dumitru Botar care la rândul său l-a memorat din lucrarea de grad a profesorului Viorel Pânzaru, profesor de limba română în anii 80 la Şcoala nr.5 din Caracal :

„În sutimi de rânduri mi-am pus întrebarea
Dacă-i drept că viaţa asta e un rai ?
Pentru ce stau triste sălciile ? Marea
De ce urlă ? Vântul de ce strigă : „Vai!''
De ce la icoane plânge lumânarea ?
De ce lăcrimează viţa când o tai ?''

Compozitorul caracalean **Radu Şerban** (01.01.1927- 6. 02. 1984) îşi doarme somnul de veci alături de compozitorii Mihai Moldovan (05. 11. 1937- 11. 09. 1981), Florin Comişel (10. 04. 1922- 07. 02. 1985) şi Zeno Vancea (08.10. 1900- 15. 01. 1990) într-o parcelă atribuită Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor.

Compozitorul şi muzicologul corăbian **Nicolae Buicliu** (1906-1974) odihneşte alături de compozitorii Const. Dimitrescu (1847-1928), Gheorghe Cucu (1882-1932, acesta a funcţionat ca profesor de muzică şi la Gimnaziul „Radu Greceanu” din Slatina), Gheorghe Danga (1905-1959), Theodor Fuchs (1873-1953), Ion Vasilescu (1903- 1960), George Breazul (1887-1961), Alfonso Castaldi (1874-1942), Paul Constantinescu (1909-1963), Dumitru G. Kiriac (1866-1928), Sabin V. Drăgoi (1894-1968), Gherase Dendrino (1901-1973), Nicolae Oancea (1893- 1974), Ion V. Pandelescu (1902-1975) şi Dimitrie Cuclin (1885-1978).

Juristul slătinean **Constantin Dissescu** (1854-1932) îşi doarme somnul veşnic în figura 5. O cruce masivă de piatră poartă inscripţia simplă: „Constantin Dissescu, 1854-1932”.

Incinta este protejată de un gard din fier forjat. În aceeaşi incintă sunt rămăşiţele pământeşti ale Ecaterinei Mamulea, Eufrosinei Mamulea şi ale lui Ion Teleşpan Mamulea.

Bibliograful **Dimitrie Iarcu**, născut la Slatina, fost elev al dascălului Gheorghe Ardeleanu (tatăl lui P.S.Aurelian) îşi doarme somnul veşnic tot la Bellu în figura 4. Profesor, autor de manuale şcolare, bibliograf, în timpul revoluţiei de la 1848 a fost comisar de propagandă în judeţul Olt (amintit cu numele Matache Iarca), fiind ulterior arestat la mănăstirea Văcăreşti. Pe piatra de mormânt care a avut cândva o fotografie citim povestea vieţii sale: *„Dimitrie Iarcu, de etate de 61 ani. Din frageda-mi juneţe orfan eu me luptaiu/ Cu valurile vieţii ce ageru înfruntaiu/ Alu meu tată sub Tudor, victimă vai perisse/ Când Oltului adio al meu sufletu îi disse/ Aici Şcoala lui Lazăr şi Heliad aflaiu/ Lumină şi viaţă şi cerul lăudaiu/ Labore, iconomie şi-a patriei iubire/ La ai mei copii să fie devisa moştenire/ Prea repede lăsat-am soţia şi copii/ În braţele lor însă ferice eu murii/ Aici subt astă piatră inima m-odihneşte/ Iar sufletul din ceruri la ei duios priveşte*".

Alături, pe o piatră roasă de vreme descifrăm: *„Aici se odihneşte osemintele reposaţilor Dimitrie Iarcu ..... juneţă"*. Probabil aici să fi fost înmormântată şi fiica sa Iulia Iarcu. Despre moartea Iuliei Iarcu, istoricul slătinean G. Poboran ne spune că a fost asasinată *„cu un pumnal de un tânăr de bună familie în locuinţa ei din strada Icoanei din Bucureşti, în seara zilei de 25 spre 26 februarie 1901''*.

În aceeaşi incintă, desigur rude ale defunctului odihnesc Virginia Popp, Antoaneta Popp (1889-1962) şi Ştefan Ion (1921-1982). Despre rudenia acestora cu Iarcu tot Poboran ne spune că D. Iarcu era tatăl Iuliei, al căpitanului Iarca şi a încă două fete măritate *„una cu d-nul Popp, avocat în capitală, şi alta cu d-nul Constantinescu, referendar la Curtea de Compturi''* (G. Poboran- *Istoricul oraşului Slatina*, 1902, p.69).

În figura 52-26 se află cavoul inginerului **Virgil Alimăneştianu** şi al familiei sale. Acesta a fost frate cu Al. Alimănişteanu- senator de Olt şi lider al organizaţiei P.N.L. Olt şi cu Vasile Alimănişteanu- prefect de Olt (*Memoria Oltului* nr. 22/2013).

În fig. 59, faţă în faţă cu locul de veci al compozitorului Al. Flechtemacher, se află mormântul prof. univ. dr. **Mihai T. Oroveanu** (24 oct. 1916- 29 oct. 1998) şi crucea din marmură neagră a soţiei sale Lulu Aglaia Oroveanu (29. febr. 1918- 20 oct. 1990). Incinta este înconjurată de un lanţ solid.

Întâmplarea ne scoate în cale în fig. 94 locul de veci al inginerului **Mihai Bălăianu** (20 mart. 1923-11 ian. 2007), al soţiei sale Eugenia Lucica Bălăianu (1927-) şi al Opricăi Voiculescu-Dioşti (1897-1986), probabil mama inginerului Bălăianu. Mihai Bălăianu a fost nepotul profesorului caracalean Ilie Constantinescu şi a donat Arhivelor Naţionale din

Bucureşti multe documente din arhiva acestuia (Fondul Mihai Bălăianu). Este şi autorul celei mai vaste monografii, Monografia comunei Dioşti-Romanaţi.

În fig. 68, locul 7, în spatele cavoului generalului D. Praporgescu găsim cripta uitată a aceluia care a fost **Pavel Brătăşanu**. Din monumentul impunător ce bănuim că a fost cândva aici, se mai păstrează doar o placă de marmură dreptunghiulară cu inscripţia: ,,Familia Paul P. Brătăşanu". Din curiozitate privim şi pe spatele acestei pietre aşezate într-un suport metalic înclinat şi citim: ,,Pavel Brătăşanu 1857-1935". Dacă putem înţelege de ce piatra a fost inscripţionată pe ambele feţe, nu găsim însă nici o scuză urmaşilor acestei familii care au lăsat acest loc în aceeaşi uitare ca şi înainte de 1989.

În colţul de Est al fig. 99 se află locul de veci al familiei profesorului şi istoricului oltean **Ioan S. Floru** (*Memoria Oltului* nr. 18, 19/2013; 40-42/2015). Pe cele trei pietre frumos ornamentate într-o incintă înconjurată de un gard de fier forjat desluşim cu greu: ,,Igena S. Floru, 17 maiu 1892-23 maiu 1926; Ion S. Floru, profesor, 1864-1950; Alexandrina I. Floru, 1867-1962"; ,,Constantin I. Floru (1897-1983); Ion I. Floru (1890-1987); Alexandrina Floru (Alice, 1912-1991); ,,Titu Floru, 29 IX. 1900-30. III. 1938 (magistrat). Te-ai ascuns mic în ochiurile pământului/ Te-ai tupilat printre firele argintului din holde?/ Sau te-ai risipit în zarea fără fund şi fără început/ Şi-n fiecare strop de aer/ E un fir din conştiinţa ta. Eugeniu I. Floru, 1890-1972".

În figura 115, lângă mormântul lui Al. Brătescu-Voineşti şi al soţiei sale Penelopa facem un popas pios la locul de veci al poetului **Ion Minulescu** (1881-1944), mort la puţină vreme şi din cauza bombardamentelor anglo-americane asupra Bucureştiului din 4 aprilie 1944. Pe piatra mormântală se află semnătura poetului şi anul morţii- 1944. Tot aici s-a

înmormântat soţia sa Claudia Millian (1887-1961) şi fiica lor Mioara Laurenţia Minulescu (1911-2000). Poetul poposea adesea la via sa de la Slatina iar în 1972 numele său s-a dat Liceului nr. 2 din Slatina în cadrul unei festivităţi la care a participat şi fiica poetului.

În figura 116, căutând locul de veci al pictorului Marius Bunescu, găsim bustul poetului şi epigramistului caracalean **Tudor Măinescu** cu următorul catren: „Să spună el ce-ar vrea să spună/ Bătrânul ăsta care-s eu/ Şi care înţelege greu/ Că toate trebue s-apună”. Pe marginile pietrei citim: „Elena Tudor Măinescu, 1916-1979; Constantin Tudor Măinescu (1892-1977)”. Pe spatele crucii sunt şi alte înscrisuri: „Theonia V. Măinescu, mamă cu suflet sfânt, amintirea ta întotdeauna o vom purta în suflet. Copiii tăi adoraţi”. Pe cruce scrie doar: „Măinescu Tudor, 1892-1977; Măinescu Elena, 1911-1939; Măinescu Vica, 1894-1973; Riga Lucia, 1898-1975; Riga Taşcu, 1896-1982; Măinescu Elena, 1901-1993”.

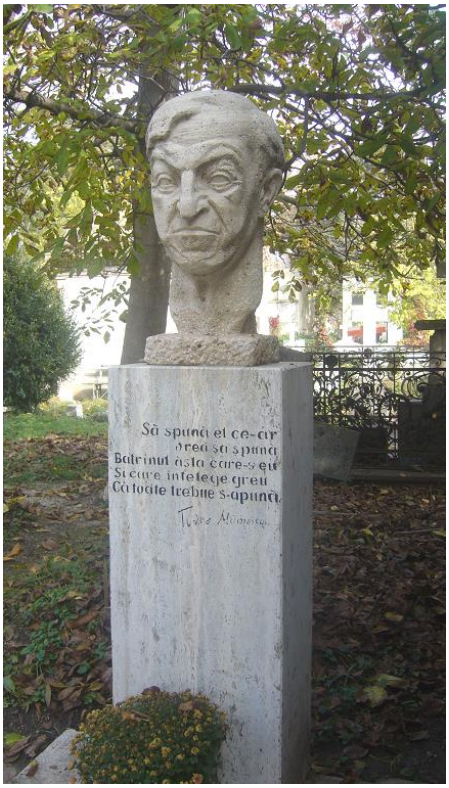

Puţin mai în faţă, în fig. 116, locul 15, se află locul de veci al pictorului caracalean **Marius Bunescu** (1881-1971) şi al soţiei sale Magdalena Bunescu (1895-1974). Resturile unei coloane din marmură arată că acela care a fost purtătorul de grijă al Muzeului Simu din Bucureşti a fost un iubitor al artei.

Având legături de rudenie cu Caracalul, actorul **Silviu Stănculescu** (1932-1998) îşi are locul de veci în figura 121, alături de marele actor de comedie care a fost Dem Rădulescu (21. IX. 1931-10. IX. 2000). Pe

placa de marmură citim: ,,Actorului Silviu Stănculescu, pios omagiu şi profundă recunoştinţă. Uniunea autorilor şi realizatorilor de film".

În spatele impozantului monument funerar al lui Nicolae Kretzulescu, în figura 7 poposim la locul de veci al economistului, omului politic şi academicianului **Petre S. Aurelian** (*Memoria Oltului* nr.7, 10/2012; 16/2013; 45-46/2015; 47/2016), născut la Slatina. Pe crucea de marmură neagră stă scris: ,,P.S. Aurelian, 1833-1909; Charlotta Aurelian, 1858-1933". La baza monumentului, un basorelief redă chipul defunctului. Pe o placă de marmură ataşată la baza monumentului înconjurat cu un gard din fier forjat, citim: ,,Petre S. Aurelian, preşedinte al Academiei Române 1901-1902". Desigur, piatra a fost aşezată prin grija acestui înalt for ştiinţific iar faptul că Aurelian nu se găseşte înmormântat pe aleea academicienilor se poate explica prin faptul că aceasta încă nu se amenajase în 1909. În stânga pe o cruce citim: ,,Aici odihneşte corpulu Elenei Aurelianu născută la 7 septembrie 1863 moartă la 2 iulie 1864 şi mama ei Alexandrina". În aceeaşi incintă, probabil din familie mai sunt înmormântaţi Petre C. Băicoianu (m. 1972) şi Lola Demarat.

În figura 6 se află locul de veci al ambasadorului **Valentin Lipatti** (1923-1999) şi al actriţei Aurelia Sorescu (1929-1996). Valentin Lipatti a fost fratele pianistului Dinu Lipatti, ambii fii ai Anei Racoviceanu de la Slatina. În copilărie, amândoi fraţii petreceau vacanţele la Slatina unde Ana Racoviceanu avea o casă, azi demolată.

Întâmplarea ne scoate în faţă locul de veci al lui **Nicolae Camil Demetrian** (m. 1963). Acesta face parte din familia Demetrienilor din Caracal (*Memoria Oltului* nr. 23, 31/2014) care descind din acel Ioan Dimitriu, deputat în divanul Ad-hoc din partea orăşenilor caracaleni. Camil Demetrian era frate cu Mimo Demetrian (m. 1937) şi Jan Demetrian (m. 1967), toţi trei fiind fiii Ecaterinei Demetrian (născută Guran) şi ai lui Gheorghe (Iorgu) Demetrian, acesta fiind frate cu Mihalache Demetrian, om politic liberal romanaţean care în 1901 cumpără o parte din moşia Fălcoiu de la boierii Jieni, construind aici un frumos conac. Camil Demetrian a

fost căsătorit mai întâi cu Titi Dobruneanu- nepoata haiducului Iancu Jianu- cu care a avut 2 fiice : Ivona şi Nicoleta. Din cea de-a doua căsătorie (1922) cu Lucia Petroni, au rezultat medicul Sergiu Demetrian, stabilit în Franţa şi Simona Eugenia (căsătorită Dăscălescu), născută în anul 1924 la Gostavăţu. În aceeaşi incintă îşi dorm somnul de veci Lucia Gratziela (m. 1987) dar şi Emil Savopol (m. 1936) şi Elena Savopol (m. 1952). Simona Eugenia este în viaţă.

Chiar lângă aleea academicienilor, un frumos monument funerar străjuieşte locul de veci al **Mariei Gănescu născută Darvaris**, familie despre care am vorbit cu alt prilej (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 40/2015). Aceasta a fost soră cu Nicolae şi Constantin Darvaris, descendenţi ai lui Constantin Buzescu (m. 1833) de la Strejeşti. Presupunerea că acesta a murit înainte de 1884 e confirmată de inscripţia de pe monument : ,,Aici se odihneşte Maria Gănescu născută Darvaris, încetată din viaţă la 3 martie 1881 în etate de 40 de ani". La baza îngerului ţinând în mâna stângă o cruce iar în dreapta o carte deschisă ce străjuie monumentul din marmură de formă octogonală împodobit la colţuri cu frunze de stejar scrie: ,,Se ve iubiţi unii pe alţii!" Acest îndemn ne duce cu gândul la mormântul de la Călui al lui Radu Buzescu, strămoşul celei îngropate la Bellu, pe care se putea citi un epitaf plin de învăţăminte: ,, […] nu lăcomiriţi hainelor şi aurului ci vă faceţi cale largă şi curată spre ceriu cu milostenie, cum zice însuşi Dumnezeu: unde este avuţia voastră, acolo este şi inima voastră".

Zăbovim puţin şi prin Bellu Militar unde din întâmplare găsim în fig. 5 locul de veci al poetului **Virgil Carianopol** (1908-1984). Nefiind militar, ne-am putea întreba de ce Virgil Carianopol este înmormântat aici. Explicaţia este că fratele său Constantin Carianopol (1910-2001) a fost lt. col. în rezervă beneficiind de acest loc de veci unde este înmormântat alături de soţia Elisabeta

Carianopol (1914-2005). În acelaşi loc sunt înhumaţi Elena Carianopol (1908-2004, soţia scriitorului) şi părinţii Elisabetei, sublocotenentul Iacob Stojec (1882-1951) şi Carolina Stojec (1883-1970).

Impresionantul monument funerar al lui **Constantin Poroineanu** şi al sorei sale **Eufrosina** atrage vizitatorii pasionaţi legende. Monumentul îl reprezintă pe Constantin Poroineanu îngenunchiat, plângând la căpătâiul Eufrosinei ce a murit fără să fi fost căsătorită, de tuberculoză ganglionară, la etatea de 57 ani, la 15 februarie 1902 după cum dovedeşte inscripţia funerară. Constantin Poroineanu a murit la 15 septembrie 1908 după ce lăsase prin testament oraşului Caracal o mare parte a averii sale. Monumentul turnat în bronz este opera artistului Rafaello Romanelli şi a fost turnat la turnătoria G. Vignali din Firenze.

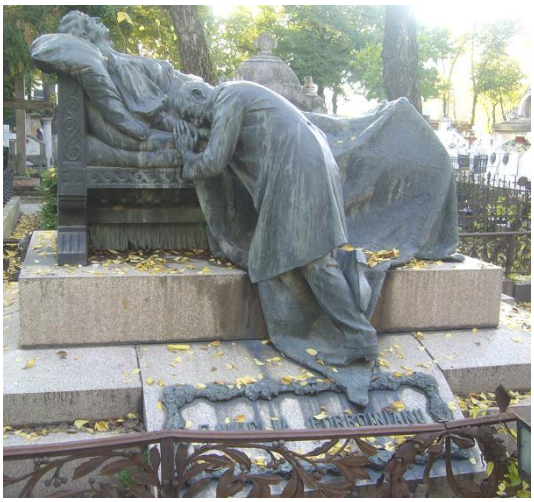

Demn de notat este că Eufrosina Poroineanu şi-a făcut testamentul la 28 august 1901 la Sinaia, act cu următorul cuprins : ,,Testament. Subsemnata Eufrosina S. Porroinianu majoră şi în deplinătatea facultăţilor melle mintale, declar că institui legatar universal pe întreaga mea avere ce voi lăsa la decesul meu, pe iubitul meu frate Constantin S. Porroinianu. Făcut astăzi douăzeci şi opt august , anul una mie nouă sute unu în Sinaia. Eufrosina S. Porroinianu.'' Monumentul funerar este foarte vizitat, mai ales pentru legenda care s-a transmis despre fiul lui Poroineanu care s-ar fi căsătorit cu sora sa la Paris. În realitate, după ce am cercetat Fondul Poroineanu (130 dosare) de la Arhivele Naţionale din Bucureşti, presa vremii, inscripţiile de pe monumentul funerar fără a găsi nici un indiciu în sensul că ar fi existat un fiu al lui C. Poroineanu, putem afirma, spre regretul unora, că nu a existat acest personaj.

Un monument impunător are la Bellu şi **Grigore Jianu**. Acesta era născut la Caracal în 1821 şi a decedat fără a avea urmaşi la Bucureşti la 1 decembrie 1874 după cum putem citi pe monumentul funerar. Construit din marmură neagră, monumentul are formă de trunchi de piramidă cu baza pătrată, cu o înălţime de aproximativ 3,5 metri. În vârf se află bustul defunctului cioplit în piatră în mărime naturală. Ni s-a păstrat oraţia funebră rostită la 3 decembrie 1874 de preotul G. Floru la înmormântarea lui Grigore Jianu. De acolo

aflăm că Grigore era fiul paharnicului Ştefan Jianu din Caracal şi al soţiei sale Iulia născută Paleologu. Repausatul fusese preşedintele Tribunalului Romanaţi iar de la înfiinţarea regimului constituţional fusese în permanenţă senator, fusese căsătorit ,,de 16 ani'' cu Elisa născută colonel Voinescu. Cu un an înaintea morţii reparase biserica Jienilor din Caracal ,,unde, ca cunună a acestei opere, puse un foarte preţios orologiu''. Murind la 53 de ani, Grigore Jianu îşi urma astfel un frate şi trei surori ,,dintre care două măritate : d-na Elena Poroineanu şi d-na Anica Apostolescu'' lăsând ca unic supravieţuitor pe fratele său Şerban Jianu.

Veche familie boierească olteană, stăpânind moşii în judeţul Olt dar şi în alte părţi, din rândul acestei familii ridicându-se şi oameni politici dar şi eroi ai unor aventuri sentimentale, Izvoranii au la Bellu mai multe monumente.

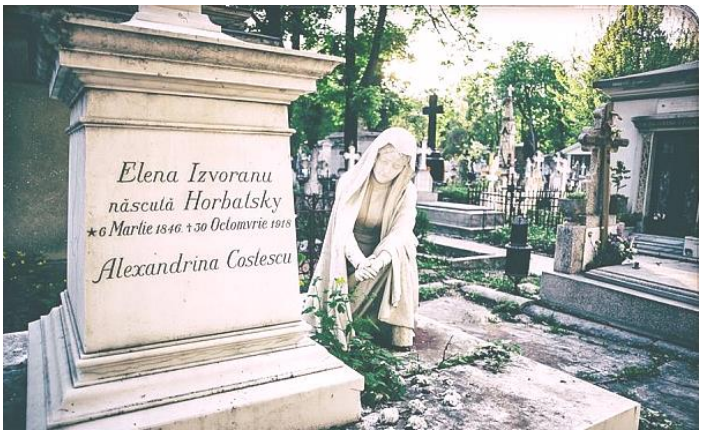

Monumentul funerar al **Elenei Izvoranu** se află în figura 24 şi este o adevărată capodoperă realizată de Carol Storck reprezentând-o pe Elena Izvoranu, născută Horbartsky (1846-1918) plângându-şi fiul mort la 21 de ani. Pe monument mai sunt menţionate numele fiului, Alexandru, mort la 21 de ani şi al Alexandrinei Costescu.

Originar din satul Morunglav, prof. univ. **Gh. Manolescu** (1905-1955) este înmormântat de asemenea la cimitirul Bellu în figura 65 locul 67. A fost dr. în geologie (1933) al Universităţii din Basel (Elveţia) cu o teză de doctorat dedicată părinţilor săi din Morunglav, loc unde revenea întotdeauna cu drag, profesor univ. la Şcoala Politehnică Bucureşti. Tot acolo se găseşte şi locul de veci al fratelui său Marin Manolescu, absolvent al seminarului Nifon şi al Facultăţii de Drept din Bucureşti (1907- 15 iunie 1990) care a lucrat ca şi consilier la B.N.R.

Petre Pandrea este înmormântat la Bellu (vezi: Andrei Pandrea- ,,*Petre Pandrea, martor de veac*", Ed. Eminescu, 2008 , la Biblioteca ,,P. Pandrea" din Balş). Pe piatra de mormânt scrie doar ,,Petre Pandrea 1904-1965". La căpătâi se află bustul scriitorului turnat în bronz de către Ion Vlad, aşezat pe un soclu de piatră înalt de cca 1,5 m.

Alături, la Bellu militar, pe prima alee din dreapta, la circa 10 paşi de monumentul impunător al aviatorului Aurel Vlaicu gasim locul de veci al generalului **Gheorghe-Georgescu Celei** (1894-1948). Inscripţia de pe cruce ne spune că tot aici îşi doarme somnul veşnic şi soţia sa Maria Georgescu (1896-1989), fiul lor maiorul Gheorghe-

Georgescu Celei (1919-1985) şi soţia acestuia Gabriela Georgescu (n. 1919- m.?). Pe cruce este fixată fotografia generalului romanaţean şi a soţiei acestuia.

Tot în cimitirul Bellu, în figura 75, locul 15 îşi doarme somnul veşnic prof. dr. docent **Petre V. Coteţ** (*Memoria Oltului* 28/2014). Pe crucea de marmură frumos ornamentată cu motive vegetale pe una dintre feţe se poate citi: „Prof. dr. doc. Petre V. Coteţ, 1914-1988" ulterior adăugându-se dedesubt: „Cornelia Coteţ, 1924-2010". Menţionăm că soţia profesorului a fost tot profesoară de geografie, brăileancă prin origine. Locul de veci este frumos amenajat iar dl. Radu Coteţ, fiul celor aici înmormântaţi, se îngrijeşte de pioasa incintă.

Ca de fiecare dată, părăsim incinta hotărâţi să revenim. Mai ales că norocul nu ne-a scos în cale şi alte monumente. Este cazul generalului **Sică Popescu** (n. 8 noiembrie 1874, Colibaşi- m. 19 martie 1933, Bucureşti), al generalului **N.M. Condiescu** (1880-1939) care după ce iniţial fusese înmormântat la moşia sa Grozăveşti-Romanaţi, osemintele sale au fost transferate la Bellu în 1965 de către fiul său Matei Condeescu; al istoricului **Vasile Maciu** (născut la Caracal la 30 dec. 1904 şi mort la 14 februarie 1981 la Bucureşti), membru corespondent al Academiei Române; al pictorului **Gh. Teodorescu-Romanaţi** (n. Caracal la 7 februarie 1891-m. 20 apr. 1980); al generalului **Dumitru Mardale** (n. la 7 febr. 1905 la Tia Mare şi mort la 4 martie 1997 la Bucureşti); al muzicianului şi folcloristului **Gheorghe Breazul** (n. 14 sept. 1887 la Amărăştii de Jos, m. 3 august 1961 în Bucureşti); al generalului **Pion Georgescu** (n. 25 dec. 1883 la Zănoaga şi mort în 1956 la Bucureşti); al academicianului slătinean **D. Caracostea**; al magistratului şi etnologului **Ion D. Stănculescu** (n. la 4 ian. 1899 la Leu şi mort la 7 ianuarie 1981 la Bucureşti. Acesta era cumnat cu scriitorul Cezar Petrescu fiind căsătorit cu sora sa, Aurelia. În 1947 a fost îndepărtat din magistratură pentru că a refuzat condamnarea mareşalului lui Ion Antonescu).

Notăm şi faptul că sculptorul slătinean Teodor Burcă (n. 25 febr. 1889- m. 8 oct. 1950; *Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 36/2015) a realizat un impresionant bust al amiralului Vasile Urseanu aflat tot la cimitirul Bellu, monument înscris în lista monumentelor istorice.

„DOMNULE PRIMAR, SĂ FIŢI NEOBOSIT CA O ALBINĂ”

Dumitru Botar

În perioada 1938-1941 s-au succedat la primăria Caracal, ca primari Georgescu Ion Ţicu (1938), Stănculescu Iancu (1938-1940), Constantinescu Gheorghe (1940-1941), iar între 1941-1942 vine medicul Petre Ştefan Coteţ.

Probabil că nemulţumit de ce făcuseră primarii de dinaintea lui Petre Coteţ, un cetăţean din oraş, bucuros că în fruntea urbei vine un medic, îi adresează o scrisoare deschisă, în care după ce prezintă situaţia neagră a Caracalului acuzându-i pe predecesorii acestuia, îi dă unele sfaturi de ceea ce aşteaptă caracalenii de la el, pentru a scoate oraşul la lumină. Redăm mai jos această scrisoare foarte interesantă prin ineditul ei, uneori chiar hazoasă, dar plină de sinceritate şi iubire pentru oraşul natal (*ROMANAŢUL* – 15.03.1941):

Medicul Petre Coteţ

DOMNULE PRIMAR

Toţi cetăţenii acestui oraş au luat cunoştinţă cu plăcere de numirea Domniei Voastre în funcţia de primar al Caracalului pentru următoarele motive:

1. Pentru că sunteţi un medic deci un înfocat higenist şi cum amărâta noastră comună s-a bucurat de faima uneia din cele mai murdare din ţară, rostul Domniei Voastre este salutar.

2. Nu aţi făcut parte din cluburile nici unei fracţiuni politice de tristă memorie care ne-au lăsat o moştenire aşa de monstruoasă.

3. V-aţi ridicat prin muncă, aţi fost ani de zile la Paris, aţi vizitat ţări străine, civilizate, unde simţul gospodăresc este înălţat la rangul de cult.

4. În fine, vă ştim animat de cele mai îndrăzneţe intenţiuni de bine pentru propăşirea nefericitului Caracal. Aveţi una din cele mai grele misiuni ce a putut cineva să aibă ca şef al unui oraş oropsit, care este şi capitală de judeţ. Iată cum văd eu pe un primar al Caracalului:

1. Să fie curajos spre a apuca cu hotărâre taurul de coarne.

2. Să fie înzestrat în cel mai înalt grad cu simţul gospodăresc.

3. Să fie răbdător, prevenitor, prevăzător, modest, cinstit, drept şi muncitor.

Aş vrea să-l văd umblând pe jos, prin târg însoţiţi de agenţii sanitari şi poliţieneşti vizitând stradele desfundate, trotoarele rupte, curţile hanurilor pline de bălegar şi gunoaie.

Aş vrea să-l văd pe la pieţe, dând ordine şi punând ordine. Aş vrea să-l văd prin cartiere mărginaşe, adevărate focare de mizerie luând măsuri de salubritate. Aş vrea să-l văd vizitând localurile de cultură şi sănătate, şcoli, biserici, dispensare, azile, localurile de consumaţie şi distracţie. PESTE TOT NEOBOSIT CA O ALBINĂ, să ia contact cu realitatea, s-o pipăie, s-o simtă, altfel din birou de la căldură nu va ieşi treabă bună. Aş vrea să-l văd pe primar ţinând conferinţe cu caracter gospodăresc, să-şi expună programul şi să ia contact cu cetăţenii al căror părinte este.

Aş vrea să-l văd pe primar luând măsuri drastice contra celor abuzivi care au păgubit comuna, care au furat-o profitând de situaţia oficială ce au avut odată în gospodăria oraşului.

Faptul că aţi pus taxe mari pe lumină, gunoi, apă nu o găsesc ca o soluţie salvatoare. Statul a mărit salariile funcţionarilor cu 20-30%, iar veniturile celorlanţi s-au diminuat.

A plăti cetăţeanul kilowatul de lumină cu 18 lei, apa ca pe o băutură de lux, faţada cu 25 lei metru etc., găsesc că este o gravă eroare. Da, să se mărească dările, dar să fie şi cetăţeanul luminat, adică să ştie şi el despre ce este vorba. Faceţi apel la el şi vă va înţelege şi vă va ajuta, dacă găseşte faptul just. Acest cetăţean paşnic bun platnic şi răbdător cere să ştie ce se face cu gologanul său adunat cu sudoare şi vrea mai vârtos să ştie ce s-au făcut cu milioanele deficitare.

Coborâţi-vă între noi, D-le primar şi întrebaţi-ne şi-ţi vom dovedi că suntem buni cetăţeni, dar aşa cum v-am spus, atunci veţi fi primarul dorit şi ideal.

Cu respectuoase sentimente, DIOGENE

În mod sigur Petre Coteţ a citit această scrisoare, care l-a determinat să acţioneze responsabil, dar el era cunoscut în oraş ca un om de mare profesionalism şi caracter, cu un puternic simţ gospodăresc şi organizatoric, realizările sale din timpul primariatului fiind de efect şi mult apreciate, dacă este să dăm crezare celor de la *FĂCLIA* din 1 septembrie 1941. Nu trecuse nici un an de când în dreptul său puteau fi notate multe merite, spre bucuria cetăţenilor urbei:

- S-au refăcut acoperişul caselor donaţia Th. Vlădescu, (astăzi Grădiniţa cu program prelungit nr. 2 din str. Craiovei) şi mare parte din acoperişul Teatrului comunal.
- S-au făcut reparaţii şi sobe la şcoliile primare nr. 1 şi nr. 2 băieţi şi nr. 1 şi nr. 2 fete.
- S-au reparat trăsurile, săniile şi motorul de tăiat lemne.
- S-au renovat localul şi instalaţiunile inclusiv lingeria şi introducerea apei de la conducta de alimentare la baia comunală.
- S-au folosit 212 ha islaz pentru păşunat şi în arendă pentru plante furajere, realizându-se anual frumoasa sumă de 420.000 lei.
- S-au exploatat 110 ha teren agricol şi 276 ha pădure încasându-se însemnate sume de bani.
- Priceputul gospodar şi înţeleptul părinte al oraşului nostru a reuşit să înlăture multe

neajunsuri şi să rezolve probleme ca: procurarea făinii pentru pâine, deoarece oraşul nu are moară comercială:

- Primăria contribuie cu 550.000 anual ajutând numeroasele şcoli, biserici şi căminele culturale, în lupta lor culturală ce este foarte dârză în oraşul nostru.
- Având în fruntea urbei un medic vestit nici o epidemie n-a izbutit a bântui pe-aici, deşi aglomeraţia străzilor era evidentă.
- S-au făcut lucrări de modernizare la abator şi hala de carne.
- Pentru anul 1940-1941 s-au cheltuit 200.000 lei pentru întreţinerea unui azil de neputincioşi şi săraci.
- S-au împărţit ajutoare familiilor nevoiaşe sau concentraţilor dar şi sinistraţilor dăunaţi de cutremurul din noaptea de 9-10.11.1940.

Casa Petre Coteţ din Caracal, str. Borsec, nr. 29, demolată în 1983

Dar cine era medicul Petre Coteţ? Se născuse în anul 1903 în satul Hotărani, Romanaţi, după liceul militar se înscrie la Facultatea de Medicină din Cluj, de unde este exmatriculat prin anii 1922-1923, situaţie în care se decide să plece la Paris, călătorind clandestin între roţile unui vagon, studiind medicina la Sorbona.

Revine în ţară cu titlul de doctor, ajungând în 1932 medic primar în Caracal (vezi, *Fiii Romanaţilor,* Ed. Lotus, Craiova, 1996, pag. 79-80). Se bucura de mare consideraţie printre colegi, fiind evocat adeseori cu titlul de model. Avea o ţinută profesională riguroasă, verificându-şi diagnosticele prin investigaţii în laboratorul propriu. Era un om ferm, cu convingeri personale categorice, de aceea a avut conflicte cu autorităţile vremii urmate de penitenţe politice. A fost arestat într-o noapte şi depus la Periprava unde a şi murit prin anul 1960.

După 75 de ani, iată că încă un medic bate la uşa primăriei Caracal. Îi recomandăm să citească această scrisoare, de altfel utilă pentru toţi primarii din ţară, un adevărat îndreptar şi program de lucru pentru ei.

Însemnările unui pictor (V)

Marius Bunescu

1912- 1919

Pe la sfârşitul lui septembrie 1912 cercetam cu asiduitate comorile Luvrului. Nu voiam a intra în atelier mai înainte de a vedea tot ce ştiam încă demult că trebuie să cunosc: să vizitez muzeele, expoziţiile, să intru bine în atmosfera artistică locală. Aveam o idee fixă: să nu locuiesc în Cartierul Latin şi nici în Montparnasse. M-am dus astfel de-a dreptul în Montmartre, înstalându-mă la hotelul Victor Massé din strada cu acelaşi nume, în apropiere de piaţa Pigalle. Încă de la München aveam un aranjament de atelier, dar mai întâi voiam să mă orientez singur prin luminile Parisului.

Dintre marii maeştri, la început l-am căutat numai pe Delacroix. Am luat apoi contact cu opera lui Renoir de la Bernheim-Jeune şi cu aceea a lui Claude Monet de la Durand-Ruel, în casa căruia am văzut cele mai frumoase picturi ale meşterului de la Giverny. Pe Manet îl cunoscusem parţial încă de la München, într-o expoziţie organizată la Tannhauser; picturile lui, cu care m-am întâlnit la Paris, erau însă de o clasă mult mai înaltă. Degas, despre care am aflat apoi că locuia peste drum de mine, îşi mai făcea încă stagiul la Luxemburg, cu toată grupa pictorilor moderni. Cézanne nu putea fi văzut în condiţii optime decât la colecţionarul Pellerin din rue de Madrid, care poseda vreo patruzeci din pânzele lui cele mai bune. Curând după aceea, la ,,Salon d' Automne" se organizase o retrospectivă Renoir, în care apăreau opere din toate epocile, astfel că participam la manifestări artistice de primul rang. Numai ochi şi suflet, vibram ca o coardă de vioară bine întinsă; mi se părea că ieşeam pentru prima oară la lumină.

Chiar de la începuturile lui, impresionismul fusese combătut pe socoteala aspectelor exterioare neînţelese. Acum ajunsese a fi analizat serios, găsindu-i-se calităţi reale, pe care puţini le intuiseră mai înainte.

Printre artiştii mai vârstnici veniţi ca de obicei la München pentru vreo completare, ori un contact mai strâns cu arta müncheneză, fusese în anul precedent un pictor francez pe care-l interesa în special portretul, pentru adâncirea studiului, se înscrisese la Groeberschule. Un contact de o iarnă-ntreagă ne apropiase. Aflând că-n scurtă vreme voi veni şi eu la Paris, la plecare mi-a oferit să lucrăm împreună în atelierul său. Ar fi trebuit să-mi îndrept acum paşii spre el, dar nu mi-am permis să beneficiez de asemenea ospitalitate avantajoasă, atât de binevenită. Trăiam încă în nesiguranţă căci izbucnise războiul şi aşteptam zi de zi să fiu chemat în ţară. Orizontul se întuneca. Începeau grijile. Nu mă

puteam gândi la o aşezare temeinică.

Am împărţit totuşi atelierul cu un fost coleg din capitala bavareză, de origine alsaciană şi de aceeaşi vârstă cu mine. Se afla în rue de Douai, în apropierea locuinţei. Am lucrat acolo o mulţime de studii. Printre altele şi Autoportretul datat 1912, aflat actualmente la Galeria Naţională, expus la Bucureşti în 1914 şi cumpărat de Muzeul Simu.

Cu toată neliniştea cauzată de evenimente, lucrul în atelier mă preocupa foarte mult. Pentru desen preferam schiţele rapide, de seara, în atelierele montmartreze; lucram numai pentru model, fără controlul şi corectura profesorilor. Am lucrat apoi şi în atelierul „La grande chaumière", unde Bourdelle, în mare vogă şi foarte căutat de tineret, ţinea un curs. Am strâns în iarna aceea peste cinci sute de desene, pe care, în 1916, le-am lăsat la Constanţa, împreună cu întregul meu avut artistic, pierzându-le în întregime.

Era surprinzător câte posibilităţi se ofereau cuiva care ar fi dorit să rămână în capitala Franţei. Mi se iviseră şi mie câteva prilejuri excelente, toate în legătură cu arta. O şcoală de fete, un pastor catolic,câteva persoane de seamă etc. îmi cereau lecţii de pictură şi desen. Făcusem cunoştinţă aproape fără să ştiu cum, din care unele foarte importante. Cu toate astea, speranţele de a putea rămâne timp îndelungat acolo, se spulberau din zi în zi; se apropia războiul.

În afară de lucrul meu, mă interesa tot atât de mult trecutul Parisului. Căutam să cunosc în oraş şi în împrejurimi, unde se aflau încă destule muzee, tot ce se referea la acest trecut glorios. Teama plecării pe neaşteptate mă înarma cu o energie sporită.

Vizitând muzeele mă interesam şi de viaţa şi organizarea lor interioară. Căutam să cunosc în oraş şi în împrejurimi, unde se licitau opere de artă şi participam la emoţiile, greu de povestit, ale îndrăgostiţilor de frumos, când le treceau pe sub ochi opere capitale ale vreunui artist cunoscut. Am asistat astfel la licitaţia operei lui Degas *Les danseuses à la barre*, pentru care concurau un director de muzeu de peste ocean şi un altul francez. Suma adjudecată a atins aproape o jumătate de milion de franci de atunci. Era prima operă de artă contemporană ce ajungea la o asemenea valoare, iar muzeul francez a ieşit victorios din acel duel.

Trebuind totuşi să vin în ţară, am aranjat în aşa fel călătoria încât să mă pot opri la München câteva zile. Tocmai atunci se deschidea la Glasspalast a XI-a expoziţie de artă universală (quadrienala), la care participa şi ţara noastră.

Concurenţa nu era foarte mare. Statele erau însă prezente cu ce aveau ele mai oficial în artă, foarte rar izbucnind în câte un loc vreo arzătură mai puternică de culoare. De la noi cea mai valoroasă prezenţă o făcea Paciurea, dar medalia de aur a obţinut-o pictura lui Mirea, mai potrivită gustului münchenez. Mult mai târziu, în 1924, în ţară, când a fost propus Paciurea pentru Marele Premiu Naţional, câştigătorul a fost tot G.D. Mirea. Paciurea putea să viseze mai departe la himere!…

La trecerea prin Bucureşti, în drum spre Constanţa, m-am revăzut cu Vlaicu; în atelierul Şcolii de Arte şi Meserii din strada Polizu, lucra la avionul său nr. 3. De data aceasta avea două locuri. Prieteni vechi, am făcut atunci un legământ: la primul zbor cu

noul aparat, eu să-i fiu pasagerul. Dar legământul nostru nu s-a putut împlini. Nu trecuse nicio lună de la această întâlnire, şi Aurel Vlaicu a avut cunoscutu-i sfârşit, înainte de a trece munţii.

Era departe de mine ideea de a sta în Bucureşti, şi nici nu-mi făcusem vreun plan de aşezare undeva. Mai curând m-aş fi înapoiat la Paris, unde aveam de terminat ceea ce începusem, dar mijloacele materiale de care dispuneam se epuizaseră, şi trebuia să-mi încropesc din nou altele.

Constanţa, care fusese şi înainte cu zece ani salvarea mea, îmi promitea şi de data aceasta o ocrotire maternă. Mai bine zis nu îndrăznisem, pentru că peisajul e vast, chiar şi atunci când pictam numai un colţişor din imensitatea lui. Mă instalasem la Paris, în Montmartre, şi cu gândul de a-i picta înfăţişările atât de caracteristice, atât de diferite de restul cetăţii, dar acolo mi-am dat seama că nu putea fi vorba numai de o îmbrăcăminte pitorească a vechilor ziduri, oricât de colorate, ci de un conţinut cu mult mai adânc, ce trebuia trăit îndelung şi pre-ndelete, pentru a putea ajunge în miezul lui. Acum la Constanţa , mă loveam de aceleaşi greutăţi. Priveam îndelung marea; o cunoscusem şi altădată în aspectele-i multiple, dar parcă abia acum începeam s-o văd cu adevărat.

Nu mă gândeam s-o pictez cu valurile-i cât casa, luptându-se între ele în larg cu vreun catarg frânt, plutind şi apărând ici-acolo pentru a întrerupe albastrul adânc al cerului. Din vapor, din barcă, noi nu vedeam marea. Vedem numai vaporul ori barca ce ne limitează privirea. Cu ajutorul acestora ne ducem în larg, firește, dar marea pe care plutim e tăiată în felii, o vedem fragmentată, lipsită de bucurii cromatice, lipsită de elementul dinamic văzut în totalitatea lui. Marea aceasta e a nimănui, la fel pretutindeni.

Marea pe care o vedeam eu la Constanţa, marea noastră, era una cu pământul falezei abrupte de alături, cu care se afla dintotdeauna în luptă ciclopică, opunându-şi aceleaşi forţe de neînvins. De aceea, în picturile pe care le-am putut face la mare n-am uitat niciodată pământul, pornind de la el şi atunci când priveliştile mele se măsurau cu orizontul depărtat.

Iată-mă instalat din nou în vechea locuinţă. Curând am primit câteva comenzi. Chiar primarul oraşului, profesorul Virgil Andronescu, mi-a comandat două mari panouri pentru noul palat comunal. Câţiva dintre foştii studenţi la München, acum ingineri şi doctori în oraş, cu situaţii importante, mă vizitau, ca şi alţi tineri intelectuali iubitori de artă.

Într-o zi, pe faleză, mi-am aşezat şevaletul alături de al lui Pallady, pe care nu-l cunoscusem până atunci. Tocmai certa un copil care îi stricase pânza, aruncând cu o piatră în ea. Ne-am luat apoi la vorbă. Părea afectat aflând că eram cu zece ani mai tânăr decât el.

-Ehei! Mi-a spus, de ce nu mai am vârsta dumitale, acum când ştiu ce trebuie să fac?

Şi totuşi Pallady a mai avut timp destul să lucreze, încă vreo patruzeci de ani, lăsând după el o bogată suită de picturi remarcabile.

Tot în vremea aceea m-a găsit într-o zi la lucru pe faleză criticul de artă M. Simionescu- Rîmniceanu. Avusese păreri bune despre lucrările mele expuse la Bucureşti şi se interesa acum de acelea ce le aveam pe şantier. Mi-a vizitat atelierul şi a cercetat cu atenţie studiile adunate. M-au vizitat de asemenea criticul Olimp Gr. Ioan şi colecţionarul Anastase Simu, cercetându-mi picturile. Tot astfel şi unii colegi, printre care Teodorescu-Sion, care nu-şi explica întârzierea mea la Constanţa şi mă chema printre ei în capitală.

Din picturile expuse atunci la saloanele bucureştene şi din cele două panouri pictate pentru Constanţa (Coasta nordică a falezei şi privire spre port) strânsesem iarăşi nişte bani cu care voiam să mă întorc la Paris pentru continuarea studiilor.

De data aceasta am plecat prin nordul ţării, unde aveam să mă opresc pentru a studia frescele din mănăstirile moldovene.

Drumul între Paşcani- Tg. Neamţ şi mai departe se făcea pe atunci cu droşca cu cai, alene, aproape o zi întreagă de ocolişuri şi suişuri. Mai aveam de făcut şi unele studii pentru compoziţia *1907*, la care lucram, astfel că am locuit şi la Pipirig. Cu prilejul acela învăţătorul Gheorgiaşu mi-a venit în tot chipul în ajutor. M-am oprit şi la casa lui Creangă din Humuleşti, impresionantă prin simplitatea ei, ca un monument din alte vremi.

Tocmai când mi-era lumea mai dragă, a început în Occident războiul. Firește, frontiera spre Bucovina a fost închisă şi n-am putut ieşi din ţară.

Încă mai de mult intenţionam să fac o călătorie în Rusia, pentru a-i cerceta muzeele şi vechile picturi. Socoteam acum momentul potrivit pentru a-mi realiza dorinţa. M-am dus deci la consulatul rus de la Iaşi, unde am cerut viza respectivă. Dar şi în partea aceasta se întrerupseseră între timp comunicaţiile. N-a trecut mult şi Rusia a intrat şi ea în război. Am mai rămas totuşi vreo săptămână la Iaşi, cercetându-i monumentele şi împrejurimile.

Au urmat anii neutralităţii, cu întrebările lor multiple. Viaţa la Constanţa continua după obicei, numai că n-am putut picta în port.

Anul 1914 adusese şi în viaţa părinţilor mei o schimbare fundamentală. Deşi oameni în vârstă (tata trecuse de 60 de ani), părăsiră locurile natale şi veniseră să se aşeze în Dobrogea . Nu-mi comunicaseră nimic despre intenţia lor şi a fost dureros să-i găsesc acolo la înapoierea din Moldova. Vânduseră tot ce aveau la Caracal şi plecaseră în pribegie. Până-n toamnă , gospodăria lor cea nouă începuse să se închege.

Revenind la coarnele plugului, tata dovedea că munca pământului rămâne totuşi predominantă faţă de alte preocupări, şi nu ştiam dacă se cuvine să-l dezaprob ori să-l admir pentru curajul lui. În adâncul sufletului o mare durere ne stăpânea - şi pe ei şi pe mine.

Le rămăsesem singurul copil din cei şapte câţi avuseseră şi tristeţea lor la bătrâneţe nu mai putea fi alintată decât ştiindu-se în apropierea mea (credeau că voi rămâne la Constanţa). Veniseră după mine, iar eu mai aveam încă atâtea drumuri de lăsat în urmă!

În vremea aceea activitatea mea pictoricească a fost cu deosebire intensă. Speram să-mi pot organiza prima expoziţie personală în capitală. În 1914 expusesem numai lucrări

realizate la Paris, care dovedeau un progres important în raport cu cele de la München, iar în anii următori trimisesem la Salonul Oficial lucrări de la Neamț și Pipirig, iar la „Tinerimea artistică” – peisaje din Constanța și de pe litoral. Totodată mă preocupa compoziția *1907*. O adusesem și la București, pentru o discuție cu colegii.

Luasem obiceiul să bat litoralul pe jos, cu un săculeț cu merinde și cu materialul de pictură în spate; în drum întâlneam pescari ce mă invitau binevoitori la un borș pescăresc.

Pe la mijlocul lui august 1916, într-o duminică, România intra în război. În noaptea aceea nu s-au mai aprins lămpile, iar farurile din port se-ntunecaseră și ele cu totul. Eram mobilizat. Toată strânsura de până atunci: picturi, cărți obiecte de artă, lucruri personale, materiale profesionale etc. trebuia pusă în siguranță. Evenimentele se precipitau. Nimeni nu se aștepta la căderea Constanței.

Am plecat spre București cu unul din ultimele trenuri. Când am ajuns, noaptea, pe cerul întunecat apăruse Zeppelinul cunoscut de mine în alte împrejurări. Dacă însă pe atunci namila aceasta aeriană inspira gânduri poetice, acum venea pusă pe distrugere. Capitala se ascunsese într-un întuneric lugubru.

A doua zi m-am întâlnit cu câțiva prieteni și colegi, iar în seara următoare mi-am continuat drumul spre Caracal, unde n-am rămas multă vreme. Se duceau lupte aprige, și cu tot eroismul ostașilor noștri, frontul nu s-a putut ține. A urmat retragerea spre Moldova. Mai întâi la Bârlad, prin Galați, cu cantonament la Pogonești (Tutova), unde am rămas vreo lună de zile. Până acolo am mers cu trenul, cu lungi opriri prin unele gări, dar după aceea, din lipsa combustibilului , ne-am continuat drumul numai pe jos. Pe o iarnă grea, ne-am dus astfel, prin zloată și ger, când într-o parte când în alta a Siretului, pe la Vaslui și de acolo la Roman, iar apoi spre Iași, de unde am pornit din nou spre Vaslui, oprindu-ne într-un sat pe nume Cîrpiți. Făcusem atâtea halte prin păduri înzăpezite, noaptea, pe ninsoare și viscol, încât satul acela pârlit ne-a apărut ca o salvare.

Unitățile decimate pe front se uneau câte două pentru completarea efectivului. Regimentul meu se contopise cu altul încă de pe timpul luptelor din munții Gorjului, unde se aflaseră alături. O dată cu rămășițele acestor regimente venise în Moldova și Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu. Prin bravura sa și a ostașilor pe care-i animase, respinsese un atac al nemților ce voiau să ocupe podul și orașul Tg. Jiu.

Scăpată cu viață din prizonierat, dar rănită, ajunsese la Iași într-o ambulanță sanitară. După vindecare, revenise la unitate cu grad de sublocotenent, comandant de pluton și cu „Virtutea militară” pe piept. Prezența eroinei în satul acela urât aducea oleacă de prospețime și de speranță în sufletul ostașilor; Ecaterina își cheltuia întreaga soldă pentru a mai îndulci viața plină de lipsuri. De statură mică, dar cu o figură decisă, Ecaterina Teodoroiu era respectată în chip cu totul deosebit de toți cei din preajma sa. Era deajuns să apără printre ostași, ca să se facă liniște în juru-i; orice murmur, ori plângere înceta. Frontul, retragerea, apoi suferințele rănii, mizeriile îndurate, o întăriseră sporindu-i

curajul şi demnitatea omenească, încât nicio urmă din obişnuitele nimicuri femeieşti nu se observa în atitudinea şi ţinuta ei mândră.

Moartea ei pe frontul de la Mărăşeşti, în toiul luptelor din vara aceea, i-a creat o aureolă plină de măreţie, de simbol al eroismului şi al dragostei de patrie.

Tifosul exantematic începuse a face ravagii printre ostaşi. Locuitorii satului Cîrpiţi aveau case curate, cu cele de trebuinţă, dar îi invadaseră păduchii. O curăţenie radicală nu era posibilă. Nicio mirare deci că moartea circula în cantonamentul nostru ca la ea acasă; pământul era atât de îngheţat încât nici nu se putea săpa. Acoperiţi mai mult cu zăpadă, morţii aşteptau primăvara pentru a li se face gropi după cuviinţă.

Pe lângă păduchi mai sufeream şi de altă plagă: a lupilor! De cum înnopta, se strângeau în pădurea de peste râu, nu prea departe de noi, unde formau un cor sinistru de urlete, încât după ce se întuneca nu mai avea voie nimeni să circule prin sat, decât în grup şi înarmaţi.

Intervenţiile făcute încă în toamnă pentru chemarea pictorilor la Marele Cartier General, în scopul creării unor tablouri cu subiecte de pe front, ajunseseră acum la scadenţă. Fusesem chemat şi eu în echipa de la Iaşi. Dar comandantul nu mi-a dat drumul.

Statuia Ecaterinei Teodoroiu dezvelită la Slatina în mai 1925, opera lui D. Măţăuanu

După câteva zile primeam însă un ordin, de astă dată personal şi direct, de la Marele Stat Major. Trebuia să mă prezint de urgenţă, în calitate de desenator tehnic, la Comăneşti (Bacău), unde se descoperiseră cărbunii necesari circulaţiei feroviare. Pe semne că din foaia mea matricolă se ştia că lucrasem ca desenator la Constanţa. Ordinul fiind personal, deci fără putinţă de interpretare, colonelul n-a avut încotro şi a cedat.

Astfel, la începutul lui 1917, pe un ger zdravăn, într-o căruţă improvizată, fără loitre, abia ţinându-mă pe o scândură potrivită de gazdă pe roţile

dinapoi, şi cu puţinul bagaj lângă mine, am intrat în Iaşi. Chiar la începutul străzii Lăpuşneanu, parcă aşteptându-mă, l-am întâlnit pe sculptorul Jalea, care a făcut destul haz pe seama unui asemenea atelaj. Iniţiat în viaţa oraşului, unde se afla de mai multă vreme, mi-a indicat o cazarmă să dorm peste noapte. A doua zi urma să plec cu trenul mai departe. Iaşul era plin până la refuz. Refugiaţii trăiau acolo în cele mai rele condiţii de hrană şi de adăpost.

Lumea umbla cu soluţii farmaceutice în buzunar, contra păduchilor. Am primit şi eu câteva sticluţe de pe la cunoştinţele întâlnite în oraş, cu gândul că-mi vor fi de folos pe drum. În mijlocul atâtor nenorociri se mai întâmplase de curând şi ciocnirea de trenuri de la Ciurea, în care-şi pierduseră viaţa ori se schilodiseră pentru totdeauna câteva sute de persoane ce alergau dintr-o parte într-alta a Moldovei, în căutarea unui adăpost.

În urma retragerii, eram lipsiţi de combustibilul necesar circulaţiei trenurilor, şi aceasta îngreuia operaţiile frontului. Se făcuseră mari eforturi pentru a se păstra măcar un tren oficial care circula de la Mărăşeşti la Galaţi şi apoi prin Paşcani- Iaşi şi înapoi. Cum la Comăneşti se găsise cărbune, toată atenţia se îndrepta acum într-acolo. O formaţiune militară se ocupa în mod special cu exploatarea acestor zăcăminte carbonifere. Nu le-am spus comandanţilor că sunt pictor şi am început prin urmare noua muncă: construcţii şi galerii în mină. Nu existau nici utilaje speciale, nici oameni. Totul trebuia creat atunci, sub presiunea inamicului ce se întărise în munţii din apropiere şi încerca o spargere de front. Se cerea depusă fără întârziere o muncă titanică. Strânşi de pretutindeni, inginerii şi tehnicienii zoreau lucrul, construind căi ferate înguste, drumuri, poduri, galerii. Oameni de prin satele vecine fuseseră aduşi de la regimente la lucru, în mină, cu instrumente rudimentare. Truda aceasta a dat roade. Odată cu primul vagon de cărbune o parte din greutăţi fuseseră învinse. În zorul acestor lucrări militare şi în emoţiile date de apropierea frontului, nici vorbă nu mai putea fi de pictură. Toată lumea era atentă doar la un singur lucru: cărbunele. Generali de la Marele Stat Major veneau adesea să controleze producţia, încât Comăneştii căpătaseră în curând un aspect de centru industrial; grămezile de cărbuni creşteau văzând cu ochii în jurul gării. Se făceau mereu sondaje şi explorări noi şi peste tot apăreau vâne puternice de cărbuni, nu numai la Comăneşti ci şi în împrejurimi.

Toată valea Trotuşului era în mişcare, până la Asău în sus, şi la Dărmăneşti în vale, încât nemţii ne urmăreau cu îngrijorare. Curând au început a ne bombarda; veneau sistematic dimineaţa şi seara. Făceau eforturi mari pentru spargerea frontului de la Lapoş şi pentru cucerirea bazinului Comăneştilor. În fiecare noapte aruncau mii de tone de proiectile, dar frontul rămânea totuşi intact. Şi-au încercat norocul şi pe la Tg. Ocna, unde ne-ar fi tăiat comunicaţiile, dar nici pe acolo n-au izbutit.

Trecuseră câteva luni de când venisem la Comăneşti. Construcţiile ridicate după planurile mele progresau frumos, fără ca să ştie cineva că toate astea le făcea un pictor. Am avut chiar prilejul să construiesc nişte bolţi după un calcul personal, stârnind discuţii printre ingineri, care nu credeau în stabilitatea lor. Cum însă nimic nu rămâne nedescoperit în lume, nici secretul meu nu putea rămâne prea mult ascuns. Printre noile echipe tehnice

venite să lucreze pentru mărirea producţiei, a fost şi un prieten din Constanţa. În felul acesta s-a aflat că sunt pictor. De atunci relaţiile mele cu lumea concentrată în ungherul acela de ţară a luat altă formă, aş zice ceva mai lustruită.

Bombardamentele germane au continuat aproape zilnic, toată vara, dar nu reuşeau să producă decât pagube de mică importanţă. Într-o dimineaţă, contrar obiceiului, mă aflam încă-n pat, când o bombă a căzut vertiginos în curtea casei. Într-o clipă peretele dinspre stradă, împreună cu fereastra sfârtecată, au zburat în toate părţile. Schijele şi sfărâmăturile se înfingeau în tavan, deasupra mea, care rămăsesem împietrit în pat, fără să-mi facă însă vreun rău; spre norocul meu întârziasem în aşternut şi asta mi-a salvat viaţa. Într-altă zi, după eşecul german de la Tg. Ocna, unde totul fesese distrus de artileria inamică, aveam misiunea (solicitată de mine) de a merge în regiunea aceea pentru unele depistări. Călăream din întâmplare un cal alb, şi nemţii mai ţineau încă sub bătaia tunurilor unele poziţii. Fără să ştiu, mă aflam pe câmpul de operaţii.Nimic însă nu mă oprea din drum, decât poate pustiul pe care-l simţeam în jurul meu, dar n-am ţinut seama de el şi am trecut mai departe spre locurile unde aveam treabă.

La înapoiere, pe acelaşi drum, oferam pesemne o ţintă ispititoare pentru nemţi, căci mi-au aruncat o ghiulea perfect reperată, dar la oarecare distanţă în urmă, astfel că explozia nu m-a atins. Am dat, firește, pinteni calului. O a doua bombă a explodat ca şi prima, tot în urmă, şi tot astfel şi a treia! Trecusem fără să ştiu prin zona aceea a morţii, dar şi eu şi calul am scăpat neatinşi. Înfrângerea ofensivei germane de la Mărăşeşti ne adusese oarecare linişte. Ritmul muncii nu se schimba, dar entuziasmul ne da forţe noi.

Odată ne-a vizitat George Enescu, venit la Teţcani, la nişte prieteni. Ne-a dat un concert întreg, într-o sală de mese, la care au participat toţi muncitorii, satisfăcuţi de a fi simţit în mijlocul lor căldura sufletului marelui artist. În noua atmosferă, cutia mea de culori a început să se deschidă câteodată, pentru unele portrete ale noilor prieteni. Dar nu putea fi vorba de o activitate artistică susţinută; nu era încă vremea pentru artă.

Trecusem până atunci prin multe pericole, fără să-mi rămână viaţa-n ele, dar gripa spaniolă era cât pe-aici să mă-nhaţe. Mă prinsese la Iaşi cu unele treburi, şi mă ţinea atât de strâns încât senzaţia morţii îmi pătrunsese în inimă. Şi cum nu voiam să mor pe drum, am reuşit totuşi, cu eforturi supraomeneşti, având temperatura de peste patruzeci de grade, să ajung înapoi la Comăneşti. Am dus-o aşa, între viaţă şi moarte, mai mult de o lună de zile, sub devotata îngrijire a medicilor care au făcut totul să mă salveze.

În sfârşit au tăcut tunurile! Prietenii din Bucureşti îmi făcuseră rost de o locuinţă în strada Belvedere, înlocuită mai târziu cu un bloc modern. Aveam o cameră mare, atelierul, şi una mică, dormitorul. În felul acesta mă aşezam în capitală şi luam contact cu lumea artelor, de care rămăsesem departe mulţi ani.

Am plecat îndată în Dobrogea să-mi caut părinţii, despre care nu mai ştiam nimic. Le scrisesem, mă interesasem de soarta lor şi printr-un comitet al refugiaţilor, şi prin Crucea Roşie, dar nimeni nu-mi dase vreo veste. Un singur tren circula spre Constanţa, însă de marfă şi numai noaptea; se urca cine putea. Ajungea abia a doua zi la Borcea, unde

podul fusese aruncat în timpul războiului, iar transbordarea se făcea pe pontoane. Dincolo, „în baltă”, aştepta o garnitură redusă ce-şi continua drumul printr-o ţară aproape pustie! Pe întuneric, nimerisem la întâmplare într-un vagon ce transportase făină, încât am ajuns dimineaţa în gara Dorobanţul ca vai de lume, cu paltonul alb.

Ca şi alţi oameni de prin acele locuri, la ocuparea Dobrogei, părinţii mei plecaseră şi ei spre Hîrşova şi Galaţi, căutând a trece Dunărea.Ajunşi din urmă de cavaleria inamică, au fost înapoiaţi în comunele lor şi probabil maltrataţi, pentru că, deşi voinic şi sănătos, tata încetase din viaţă. Rămasă singură, mama nu vrusese să se retragă peste Olt, în oraşul natal; bătrânii noştri se legau de mormintele scumpe şi nu le părăseau. Degeaba încercase un nepot s-o înduplece. A rămas pe loc, aşteptând să mă întorc din război şi s-o găsesc tot acolo unde o lăsasem în 1916.

Avea încredere în oameni, în vecini. Se împrietenise cu o tătăroaică bătrână ca şi dânsa, mama lui Said învăţătorul, cu care se înţelegea foarte bine, ajutându-se reciproc la nevoie; aceştia chiar o invitaseră să se mute în casa lor, pentru a nu mai fi singură. Pierise cu puţin timp înainte de sosirea mea, iar moartea ei în singurătate fusese mai mult decât tragică, fiind călcată de hoţi. N-am mai găsit decât nişte odăi reci, răvăşite, încuiate de vecini, cu totul străine. Cât entuziasm aduseseră părinţii în locurile acelea, care nu le fusese decât tinda mormântului pe care, sărmanii de ei, veniseră să şi-l sape acolo, în pământul dobrogean!

De atunci, după moartea bunei mele mame, care îmi înţelesese rostul vieţii şi mă încurajase pe drumul artei, am rămas frate bun cu durerea şi cu întristarea. Iar marile dureri nu pot fi împărtăşite. Ele sapă mereu în sufletul omului şi se ascund pe undeva, în adâncul lui, de unde nu mai pot fi scoase; trăiesc cât omul, care le simte povara fără încetare. Durerea de atunci îmi cerneşte şi azi sufletul. Iar tristeţea ce mă doboară adesea îşi are rădăcinile în tragica moarte a părinţilor mei.

Oameni vrednici, binecunoscuţi în oraşul lor, părinţii munciseră o viaţă întreagă, cinstiţi şi onoraţi de lumea din preajma lor. La bătrâneţe părăsiseră oraşul natal, plecând să facă plugărie în stepele Dobrogei, unde nu i-am mai găsit la întoarcerea din război. De aceea încă mai cred că sunt plecaţi pe undeva departe şi ne vom revedea în curând. Casa părinţilor, cu tot cuprinsul, am dăruit-o unui vecin cu mulţi copii, Constantin Ochiuleţ, cu obligaţia de a le îngriji mormintele. Din toată truda familiei mele, care se stinsese acum în întregime, nu mi aveam decât cele două morminte şi alte şase, mai vechi, ale fraţilor şi surorilor, pentru că un singur frate, Iulian, mă însoţise în viaţă, dar prin 1912, înainte de a împlini treizeci de ani, s-a prăpădit şi el într-un accident de tren.

Nici la Constanţa n-am mai găsit nimic.Toată agoniseala mea de altădată, dispăruse. Doar prin întâmplare mi-a fost salvat de prieteni unul din sulurile cu picturi şi adus la Bucureşti; astfel nici măcar o amintire n-aş mai fi avut din anii dinaintea războiului. Nevoile şi grijile personale nu izbutiseră să mă încovoaie. Acum, însă, era prea mult. Mă băteau gândurile să plec încotrova, departe, să nu mai ştie nimeni de urma mea.

(va urma)

Învăţătorii şi monografiile

Monografia comunei Seaca, județul Olt (1945)

Constantin M. Nițulescu

Învățătorul Constantin M. Nițulescu, zis „Lanțu”, a fost o figură emblematică a învățământului interbelic din comuna Seaca, jud. Olt. S-a apropiat cu înțelegere și imparțialitate de fiecare copil venit să primească lumina învățăturii, apreciind fără reținere elevii care prezentau o reală înclinare spre studiu, indiferent de mediul social din care proveneau. S-a născut în anul 1901 și a decedat în anul 1966. A fost fiul învățătorului Matei Nițulescu, întâiul învățător absolvent de școală normală care a funcționat în comună începând cu anul 1896. Matei Nițulescu a fost combatant cu gradul de caporal în primul război mondial, în cadrul Regimentului 3 Olt, contingent 1894. Matei Nițulescu, fiul pârcălabului Nițu Stan din Văleni, a decedat prematur în iarna anului 1919, la 1 decembrie, de tifos exantematic, lăsând în urma sa șase copii (Gheorghe, Constantin, Elefteria, Ștefan, Marinică și Sofia)[77]. Dintre copiii lui Matei Nițulescu, cel care a continuat activitatea tatălui său la școala din comuna Seaca a fost Constantin M. Nițulescu.

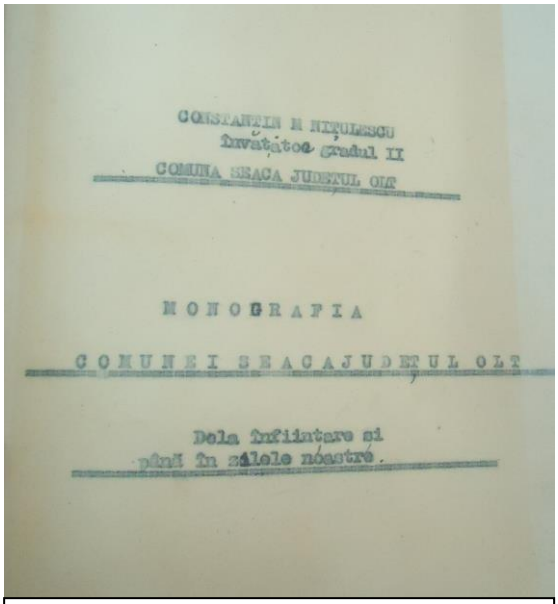
CONSTANTIN M NIȚULESCU
învățător gradul II
COMUNA SEACA JUDEȚUL OLT

MONOGRAFIA

COMUNEI SEACA JUDEȚUL OLT

Dela înființare și
până în zilele noastre.

Prima pagină a monografiei realizate de Constantin Nițulescu din Seaca

Constantin M. Nițulescu a fost numit la Școala primară din comuna Seaca la 1 decembrie 1919[78], școală pe care a slujit-o și după cel de-al doilea război mondial. În anul 1945, C-tin M. Nițulescu scrie o interesantă monografie a comunei Seaca, județul Olt, din care prezentăm în premieră câteva fragmente. Originalul dactilografiat se află la Arhivele Naţionale Bucureşti, Fond M.E.N., Dosar 520/1946, p. 93-120. (V.R.).

În regiunea județului Olt, la 4 Km nord de șoseaua națională Craiova-București, la 22 Km depărtare de orașul Roșiorii de Vede, la 40 de km de orașul întemeiat de Caracala – împărat al romanilor – Caracal - și la 50 km depărtare de capitala județului, se află satul Seaca, ce singur formează comuna cu același nume. Acest sat, ce pentru orice trecător pare a fi mai mult o pădure rămasă aici ca o adevărată oază, în mijlocul acestui teren despădurit, a fost înființat pe moșia sfintei mănăstiri Cozia la anul 1857 de către arendașii moșiei

[77] Arh. Naț. Slatina, Primăria comunei Seaca, Registru pentru inspecțiuni-1918.
[78] Idem, Dosar 6 , 1919-1920, Tablou cu funcționarii de stat – 13 iulie 1920.

Bratcovul, mai întâi, şi apoi de arendaşii moşiei Mănăstirii Cozia, fraţii Nicolae şi Vasile Toncescu din Bucureşti. Înainte de a se arenda această moşie fraţilor Toncescu, Mănăstirea a avut ca îngrijitor al moşiei pe Paraschiv Ţiganul, care îşi avea bordeiul pe locul unde îşi are astăzi casa Ilie Nistor Manea. El a locuit aici numai cu femeia lui, cu toate că mai avea doi fii: Radu şi Marin, dar aceştia se găseau căsătoriţi la Titulești, comună situată la 12 km de Seaca şi locul unde şi-a petrecut copilăria unul dintre cei mai mari clarvăzători ai intereselor şi prieteniilor româneşti, Nicolae Titulescu. Tot în acelaşi timp cu Paraschiv Ţiganul, Mănăstirea a mai trimis şi pe Stan Ţigănilă ca pădurar şi pe Ioan Ciobanul ca pietrar (îngrijitor de hotar), care au rămas să locuiască aici când satul a luat fiinţă.

Înainte de anul 1857, anul înfiinţării satului, arendaşii moşiei care locuiau la Bratcov, aduceau locuitori de acolo, care munceau pământul moşiei, iar toamna după strângerea recoltei se retrăgeau la Bratcov, ducând cu ei recolta strânsă, atât partea lor cât şi a arendaşilor. Moşia având suprafaţă mare, arendaşii au căutat muncitori până şi în satele vecine Bratcovului ca: Mihăieşti, Radomireşti şi Ciocan sau Măgureni cum se numeşte astăzi. Locuitorii comunelor vecine, venind pe moşie şi văzând că pământul este foarte fertil, în primăvara anului 1857 cei de la Mihăieşti au venit cu familiile, făcându-şi bordeie pe locul unde astăzi se numeşte cătunul Tabaci, înfiinţând astfel satul pe care l-au numit Seaca, după denumirea dată acestor locuri de către conducătorii Mănăstirii, probabil, din cauză că apa Călmăţuiului, un râuleţ ce trece prin aceste locuri seacă vara şi din cauză că apa de băut se găseşte la adâncimi mari. Tot în anul 1857 au venit şi locuitori din comuna Radomireşti, făcându-şi bordeie pe locul unde se află astăzi biserica. În anul 1858 au venit locuitori din comuna Ciocan, făcându-şi bordeie pe locurile unde este astăzi neamul Rogovenilor. Toţi aceştia munceau ca şi clăcaşi pe moşia mănăstirii arendată Tonceştilor şi erau obligaţi a duce parte de dijmă arendaşilor în comuna Bratcov şi aceasta până în anul 1860, când arendaşii au făcut casă, pătule şi magazii pe locul unde astăzi se numeşte Locul Conacului. Mai târziu satul Seaca a mai primit şi numele de Îmbelciugata, din cauză că apa Călmăţuiului venind mare, a înconjurat partea de sat locuită de oameni veniţi de la Mihăieşti, închizând-o sub formă de belciug. După câtva timp, adică la anul 1864, făcându-se secularizarea averilor mănăstireşti locuitorii au fost împroprietăriţi, dar nu numai ei, ci şi alţii din comunele vecine, mărind astfel satul, devenind astăzi un sat cu peste trei mii cinci sute cincizeci şi trei suflete în urma împroprietăririlor de care ne vom ocupa la

DELIMITĂRI

No. 1084
1864

MINISTERUL
AGRICULTUREI, INDUSTRIEI, COMERCIULUI ŞI DOMENIILOR

SECŢIUNEA PROPRIETĂŢEI FUNCIARE

BIUROUL HOTĂRNICIILOR

DOSAR

Pentru delimitarea moşiei
Seaca cu Belciugata
Judeţul Olt

Dosar cu documente referitoare la Reforma Agrară din 1864

capitolul respectiv.

Descriere fizică. Comuna Seaca se află pe un loc şes. Este situat în regiunea Munteniei la sud de 43 grade latitudine nordică, având o altitudine de 127 m deasupra nivelului mării, ocupând o suprafaţă, satul şi moşia, de 30 kmp. Moşia secanilor cuprinde astăzi vatra satului şi terenul de arătură, care se întinde la răsărit până la valea râuleţului Bratcov, la apus până la Drumul Oii, la miază noapte până la cotitura cea mai de nord a Călmăţuiului şi la miază zi merge circa 2 km spre satul Mihăieşti. Păduri pe moşia satului nu mai există, fiind defrişate pentru a face loc terenului de cultură cu care au fost împroprietăriţi locuitorii veniţi din satele vecine. Ape în sat, afară de râuşorul Călmăţuiul Sec nu sunt. Dealuri nu sunt, pentru că satul este aşezat în regiune de şes. Pe la hotarul de apus al moşiei trece Drumul Oii, care începe din Munţii Carpaţi şi se termină la Dunăre. Pe aici în vremea veche şi câteodată şi acum, coboară toamna ciobanii care duc oile de la munte spre Dunăre. Din loc în loc se află câte o movilă, fiecare cu povestea ei.

Clima. Acest ţinut are o climă continentală. Iarna bate Crivăţul, dar nu aşa grozav. Obişnuit sunt ierni îmbrăcate cu zăpadă şi lipsite de curenţi ce se găsesc pe văile apelor. Primăvara este timpurie, destul de dulce şi frumoasă cu livezile înflorite, bruma cade foarte rar, iar seceta rar se resimte. Singura neplăcere în acest anotimp este noroiul ce se formează în zilele ploioase. Vântul cel obişnuit ce bate este cel de sud, aducător de căldură şi secetă. Vara este destul de călduroasă, satul astăzi fiind lipsit de păduri şi ferit din calea curenţilor apelor curgătoare. Vânturile obişnuite sunt cele de la sud şi apus, care nu aduc deloc ploaie, unele fiind botezate cu numele de Traistă Goală. Toamna este de obicei ploioasă. Cad ploi mărunte şi dese, care te udă până la piele. Din această cauză oamenii se grăbesc la semănatul grâului.

Starea economică. Viaţa economică a unui sat, cu toată simplitatea resurselor ei, totuşi alcătuieşte un specific al satului, lucrul acesta îl deosebeşte de celelalte localităţi ce-l înconjoară. Cunoscând ocupaţiile şi veniturile sătenilor, îi vom cunoaşte bugetul în jurul căruia îşi coordonează traiul zilnic. Bugetul în medie al unei gospodării rezultând din totalul veniturilor, se poate cifra la preţul diferitelor lucruri de astăzi la circa 2 000 000 lei anual, cu unele excepţii al căror buget se ridică la 30 000 000 lei, iar uneori rar coboară la 500 000 de lei.

Agricultura. Ocupaţia principală a locuitorilor este agricultura. Locuitorii comunei au avut norocul ca în comună să fie moşii ale statului şi ei să fie împroprietăriţi până în prezent de cinci ori cu loturi de câte cinci hectare, exceptând ultima împroprietărire care s-a făcut. Locuitorii comunei Seaca sperau ca prin noua lege de reformă agrară să fie din nou împroprietăriţi în moşiile vecine, pe care moşii şi strămoşii lor au clăcuit. Deşi se întâmpină rezistenţă din partea locuitorilor din Văleni, speram ca actualul guvern să forţeze pe nesocotitorii legii, făcându-i să aplice legea în litera ei. Împroprietăririle s-au făcut cum am spus mai sus, pe moşia statului şi în ordinea următoare: în anul 1864 s-au împroprietărit 127 de locuitori cu suprafaţa de 550 ha, din care 436 ha teren de cultură, iar restul de 114 ha locuri de casă; în anul 1879 s-au împroprietărit 100 de locuitori cu 558 ha,

din care 508 ha teren de cultură, iar restul de 50 ha locuri de casă. În anul 1893 s-au împroprietărit 314 locuitori cu 1712 ha teren de cultură. În anul 1897 s-au împroprietărit 70 de locuitori cu 360 ha, teren de cultură, iar în anul 1922 s-au împroprietărit 70 de locuitori cu suprafaţa de 250 ha în moşia doamnei Simona Bădescu în comuna Crăciunei, jud. Olt. Înmulţirea populaţiei şi dorul cel mare al locuitorilor de a avea pământ cât mai mult, au făcut ca în comună să ia fiinţă o obşte de cumpărare din iniţiativa fostului perceptor D.D. Epureanu şi a fruntaşilor comunei: Tache Neagu, Petrache Neagu, C-tin Florea Badea, şi Ene Neacşu, care au cumpărat în moşia Bălţaţi-Teleorman suprafaţa de 300 ha teren cultură şi care s-au achitat complet, pământ ce se află astăzi în proprietatea moştenitorilor. Tot dorul de a avea pământ a mai făcut ca locuitorii din Seaca să fie membri ai unei obşti de cumpărare de pământ din comuna Stoicăneşti – Olt, revenindu-le şi de la această obşte 20 ha. În medie, toţi locuitorii capi de familie au câte trei-cinci ha de teren. Unii fruntaşi au câte 10-80 ha, iar foarte puţini un hectar. Pământul este în întregime bun pentru agricultură, fiind mai mult pământ negru. Din cauza cultivării încontinuu a pământului, se simte nevoia unei culturi raţionale, aplicându-se rotaţie şi îmbunătăţindu-l necontenit cu îngrăşăminte. Se cultivă mult grâul, orzul, ovăzul, mazărea, mai puţin secara, lintea şi lucerna, cea din urmă cultivându-se pentru furaj. Dintre prăşitoare se cultivă porumbul, dovleacul, fasolea şi floarea-soarelui, aceasta din urmă semănându-se prin porumb. Tot în comună se mai cultivă şi tutunul. Muncile agricole se fac cu vitele, în special cu boii, şi o parte infimă cu caii şi vacile. Majoritatea locuitorilor cultivă pământul în condiţiuni destul de bune. Grâul se seamănă toamna de obicei în porumbişte (locul de pe care s-a recoltat porumbul), mai rar în mirişte. Se seamănă numai după ce a fost treierat şi sulfurat contra mălurei şi tăciunelui. Pentru aceasta se întrebuinţează piatra vânătă (Sulfatul de cupru)… Semănatul se face cu mâna sau cu maşina. Primăvara se tăvălugeşte sau se grăpează, după caz, dacă iarna a fost goală şi geroasă se tăvălugeşte, iar dacă iarna a fost cu zăpadă multă, se grăpează pentru a se afâna. Producţia la hectar variază în raport cu calitatea pământului şi lucru. Un pământ bine îngrijit şi lucrat în condiţiuni bune dă până la 3000 kg la hectar. Obişnuit dă 1500-2000 de kg la hectar. Orzul, ovăzul şi toate celelalte semănături de primăvară se seamănă numai cu mâna… Treieratul se face numai cu maşina, fiind în comună cinci maşini de treer, 25 trioare, 6 semănători, două mori de măcinat porumb, dintre care una cu valtz…

Creşterea vitelor. Pe lângă plugăria propriu-zisă, toţi locuitorii au fost şi sunt buni crescători de vite, în special oi. Din cauza lipsei de pământ, creşterea vitelor este într-un mare declin faţă de acum 70 de ani, când fiecare gospodar fruntaş avea câte 200-300 de oi, zeci de cai şi boi care păşteau aproape în stare de sălbăticie prin pădurile din apropiere şi pe care nu-i aduceau acasă decât la iernat. Astăzi această frumoasă şi rentabilă ocupaţie s-a redus la 10%, la 10 familii având o vacă al cărei lapte formează unul din alimentele de bază din zilele de dulce. Parte din ceea ce strâng din zilele de post îl fac brânză şi o vând la Roşiorii de Vede sau la bucureşteni ce vin cu maşinile să o ridice. Creşterea oilor s-a redus din cauza lipsei de izlaz, dar cu toate acestea fiecare gospodar are câte 10-20 de oi şi o

capră, ceea ce a făcut ca în această comună să fie două căşării care colectează laptele, îl face brânză telemea şi apoi o vinde orăşenilor şi în special bucureştenilor. Iarna vitele sunt adăpostite în grajduri lipite cu pământ şi acoperite cu tablă, ţiglă şi mai puţin cu stuf. Ca nutreţ li se dau paie de orz, ovăz sau grâu, coceni şi uruială făcută din porumbii cei mici (glojdeni) şi mazăre. Unul dintre animalele ce nu lipseşte de la casa celui sărac, cât şi de la acelui bogat, este porcul. Majoritatea familiilor creşte câte 2-3 porci din diferite rase, din care unul este tăiat la Crăciun iar restul este vândut fie toamna, fie în ajunul Crăciunului sau când este suficient de gras.

Creşterea păsărilor. Un capitol însemnat în economia casnică îl formează creşterea păsărilor. Se cresc mai multe găini care pe lângă faptul că dau ouăle lor necesare alimentaţiei zilnice, alături de lapte şi derivatele lui, dar formează şi un capitol de venituri, vânzându-se la negustorii ce vin şi le ridică de acasă. Creşterea puilor formează una dintre ocupaţiile de căpetenie ale gospodinelor în lunile de vară. Puii se cresc pentru tăiat, iar ce prisoseşte se vând la negustori care vin în sat şi cumpără pui şi cărora populaţia le spune găinari. Sunt în sat peste 50.000 de păsări. Se mai cresc gâşte, raţe, curci, bibilici şi porumbei.

Albinăritul. Albinăritul forma o avuţie a satului acum 50 de ani, astăzi s-a redus la 150 de stupi sistematici şi 30 primitivi. Maşini pentru extras avem două, iar presa pentru fabricatul fagurilor artificiali nu avem. Locuitorii fabrică faguri artificiali la Roşiorii de Vede.

Cultura pomilor fructiferi. Pomii fructiferi nu se cultivă pe scară întinsă, deşi li s-au dat locuitorilor sfaturi, deşi au exemple de la grădina şcoalei, a învăţătorului, autorul acestei monografii, a preotului şi a altor fruntaşi. Această delăsare este cauzată de faptul că pomii în această regiune nu durează mult şi se usucă. Un fapt care face ca pomii să nu fie răspândiţi este şi acela că ţăranul din Seaca împrejurul casei seamănă nutreţ pentru vite şi aceasta din lipsă de izlaz, fiindcă-deşi cinci împroprietăriri s-au făcut- la nici una nu s-a avut în vedere necesitatea islazului. În orice caz, cu toată sărăcia de pomi din comună tot se găsesc la fiecare gospodar câte zece cincisprezece pomi diferiţi. Fructele lor se consumă după ce s-au copt, iar cei cu mai mulţi pomi fac magiun şi ţuică. Prune uscate sau afumate nu se fac. Lipsa de pomi fructiferi este o ruşine a satului, însă avem ca şi copac salcâmul, care aduce mari foloase cu lemnul lui. O mare cinste însă o face satului viţa de vie care este cultivată de jur împrejurul satului. Fiecare gospodar are cultivate cu viţă de vie cel puţin 2500 mp. Producţia de vin variază pe ani între 200-500 dal la hectar.

Cultura plantelor textile. Pe o scară nu destul de mare se cultivă plantele textile, cânepa şi inul. Fiecare locuitor are în capul viei sau în capul ogorului cu porumb un locşor pentru semănat cânepa sau inul, loc pe care îl „gunoieşte în fiecare an”. Femeile aleg cânepa de vară şi cea de toamnă la cules, din care fac acum, amestecată cu bumbac, pânzeturi albe şi moi. Din cânepă se mai fac saci, cergi, preşuri prin casă, perdele şi cuverturi, aceste trei vopsite. Tot pentru fire, locuitorii cultivă pe o scară întinsă bumbacul ale cărui gogoşi, după ce trec printr-o maşină de scos seminţe, maşini care se găsesc în sat, şi după ce a trecut prin maşina de scărmănat, se toarce făcându-se fir, înlocuind în acest fel bumbacul

care venea din Anglia şi pentru care noi românii dam aur.

Grădini de zarzavat. În comună nu sunt grădini de zarzavat în suprafeţe mari […], în schimb fiecare locuitor are pe lângă casa sa sau la vie o grădină mică de zarzavat şi legume, în care el le cultivă şi de care are nevoie: ceapă, usturoi, morcovi, pătrunjel, mărar, castraveţi, pepeni, fasole, mazăre, ardei, roşii, vinete, etc.

Comerţul, industria casnică, bănci, cooperativa şi obşti. Într-o comună cu 3500 de suflete s-ar părea că nu poate fi vorba de comerţ, dar totuşi există 5 prăvălii de stambă, pânzeturi, mărunţişuri şi băcănie, trei din ele având şi regie în care se poate găsi şi tutun de calitatea I, a II-a şi a III-a şi ţigări de tot felul. Afară de cele trei debite, în comună mai sunt alte trei care sunt aprovizionate la fel ca şi celelalte. Debit de băuturi spirtoase nu avem în comună, din cauză că toţi locuitorii au vinul şi ţuica lor. Negustori de cereale nu avem , deşi suntem într-o regiune unde se cultivă cereale, din cauza lipsei de capital. Cerealele se vând în majoritate la Roşiorii de Vede. De asemenea, cumpărăturile de care locuitorii au nevoie se fac tot de la Roşiorii de Vede.

Industria casnică. Despre industria propriu-zisă nu se poate vorbi, neexistând în sat decât două mori ţărăneşti pentru porumb, din care una nu funcţionează şi cinci maşini de treer. Industria casnică formează însă un capitol cu care se poate mândri satul şi dacă s-ar generaliza s-ar simţi mai puţin criza economică într-o ţară agricolă. Pânzeturile din care se face toată lenjeria necesară unei gospodării se lucrează de fiecare gospodină din cânepă, in şi bumbac răsucit chiar de mâna lor, după ce mai întâi le-au trecut prin apă şi aceasta ca firul să fie mai durabil. Hainele bărbăteşti şi pentru copii se lucrează de asemenea din lâna oilor. Flanele, ciorapi, mănuşi şi fuste se împletesc în casă şi la maşinile de tricotaj care sunt şase la număr în comună. Bărbaţii nu cumpără de la prăvălii decât pălării şi încălţăminte. Femeile de asemenea îşi lucrează singure tot ceea ce au nevoie de îmbrăcăminte, cu excepţia câtorva care au început să-şi schimbe portul pe mătăsurile de la oraş pentru care dau multe parale.

Administraţia. Comuna Seaca este formată dintr-un singur sat, ce poartă acelaşi nume şi are o populaţie de 3550 suflete. Comuna, actualmente, este condusă de un primar şi un ajutor de primar, ajutaţi în administraţie de un secretar, un notar şi un casier comunal. Primar al comunei Seaca este C-tin Fifoiu care îndeplineşte această funcţie pentru prima oară. Notar al comunei este Stan D. Ţenea, absolvent al Şcolii de Notari din Turnu-Severin, om sârguincios, ordonat şi modest. Secretar este Nicolae Cârjaliu, care deşi om în vârstă îşi îndeplineşte serviciul cu coştiinciozitate, casier comunal este Gh. Niţulescu, fost notar comunal şi îndepărtat din serviciu de mişcarea legionară ca unul ce nu putea suporta fărădelegile lor. Lui i se datoreşte plantarea cu pomi a grădinii primăriei în suprafaţă de 3000 mp, plantarea cu pomi pe raioanele şoselelor vecinale, la Podul Primăriei şi a râpelor din comună […]

Situaţia culturală. Satul Seaca de la începutul plămădirei lui şi până la anul 1880, a fost lipsit de şcoală. Până la această dată copiii satului mergeau să înveţe carte în comunele Mihăieşti, Radomireşti şi Socetu. De la 1880 cu stăruinţa preotului Marin Bădulescu şi a

logofătului Ion Stoica, şcoala ia fiinţă în satul Seaca, în casele locuitorului Speriatu, unde logofătul Ion Stoica învăţa copiii carte, fiind plătit de părinţii copiilor cu câte un leu pe lună sau un coş de porumb de fiecare elev, iar pentru încălzitul şcoalei părinţii dădeau paie de grâu cu rândul. Peste 5 ani venind în sat un seminarist cu patru clase şi neavând post de preot, a luat conducerea şcoalei mutând-o în casele lui Gheorghe Olteanu zis Lupescu. Acest seminarist se numea Ghe. Rogoveanu, care a trăit foarte puţin. Prin moartea lui, şcoala rămâne iarăşi fără un dascăl mai priceput, locul lui luându-l din nou logofătul Ion Stoica, care a şi mutat şcoala în conacul satului, conac făcut de fraţii Toncescu care în urma exproprierii şi împroprietăririi din anul 1864, rămâne proprietatea satului, unde a funcţionat un an, luându-i locul logofătul Ioan Dumitrescu, cu care se schimba aproape anual până în anul 1896, data la care este numit învăţătorul Matei Niţulescu, r

Locul de veci al lui C-tin M. Nițulescu (1901-1966)

din părinţi sărmani. În timpul când înv. Matei Nițulescu era elev în şcoala primară, şcoala a fost vizitată de proprietarul moşiei Constantin Colibăşanu [*Memoria Oltului* nr. 9/2012; 14/2013], care în acel timp era şi prefect al judeţului Olt şi căruia i-au plăcut răspunsurile frumoase ale elevului Matei Nițulescu, sfătuindu-l să înveţe şi mai departe aşa bine şi promiţându-i că-l va face învăţător. Toamna după terminarea şcoalei primare, a fost dus la Bucureşti de către C-tin Colibăşanu care l-a înscris printre candidaţii şcoalei normale de învăţători, unde a reuşit printre cei dintâi. La şcoala normală, elevul Matei Nițulescu a reuşit să se poarte frumos cu colegii lui de care a fost respectat, a fost ascultător faţă de profesorii lui, ceea ce a făcut ca după terminarea şcolii normale să fie îndrumat de profesori şi rugat de colegul său de bancă, mai târziu eroul General Dragalina, să meargă la şcoala militară

C. Colibăşanu, mare proprietar din Văleni, fost prefect de Olt

de ofiţeri activi la Bistriţa pentru a-i urma cursurile şi a deveni ofiţer activ. Cu toată stăruinţa profesorilor şi colegului lui, fiul pârcălabului Niţu Stan din Văleni n-a voit să meargă să se facă ofiţer, ci s-a înapoiat în mijlocul celor din care plecase, pentru a contribui cu puterea lui de muncă, cu sfaturile lui primite şi de el de la marele Haret, la ridicarea lor, atât din punct de vedere moral cât şi material, dovedind aceasta prin faptul că în anul 1902 construieşte din cărămidă local de şcoală model, aerisit şi luminat suficient, pe un teren în suprafaţă de 10.000 mp, pe care-l împrejmuieşte, îl plantează parte cu pomi fructiferi şi de ornament, iar parte îl cultiva în fiecare an cu diferite zarzavaturi şi legume, dând impresia unei ferme model. Acest lucru atrage atenţia din parte organelor de control şcolar, până la ministru, mărturie fiind procesele verbale şi decoraţiile primite pentru această grădină, prima din judeţul Olt şi judeţele vecine. După o muncă de 23 de ani la altarul şcoalei Seaca, moare în plină putere de muncă de tifos exantematic căpătat de la elevii lui şi este dus la locul de veci de toţi locuitorii satului, foştii lui elevi acum oameni cu situaţie morală şi materială. Pentru a se întrevedea un pic din felul cum el a fost preţuit şi stimat, voi cita cazul când unul din foştii lui elevi, acum proprietar, Ilie Niculescu, n-a voit să lase pe nimeni să-i poarte coşciugul ce a fost purtat de el. Matei Niţulescu a înfiinţat în comună Banca Populară, a fost preşedintele Cercului Cultural Seaca şi delegatul sătenilor pentru împroprietărirea din 1919.

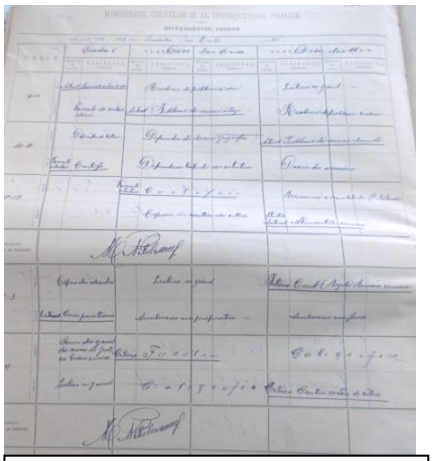

Condică din 1898 (înv. Matei Niţulescu)

Şcoala aceasta cu două săli de clasă, construită din cărămidă de către înv. Matei Niţulescu, căpătând crăpături din cauza cutremurului, a fost lăsată în părăsire din anul 1926, de când se construieşte noul local până în 1934, când prin stăruinţa învăţătorului director al şcoalei şi autor al monografiei, şcoala se repară. Tot atunci şi tot prin stăruinţa înv. C-tin Niţulescu, localul se împrejmuieşte plantându-se parte cu pomi fructiferi – cei plantaţi de Matei Niţulescu fiind distruşi împreună cu împrejmuirea – iar parte cu zarzavaturi şi legume din care se întreţine cantina şcolară […]

Astăzi şcoala cu două săli de clasă este deteriorată de cutremurul din 9 noiembrie 1940, precum şi de caii trupelor germane ce au trecut prin satul Seaca în anul 1941, introducând în sălile de clasă animalele care au ros tocurile ferestrelor, gergevelele şi au stricat pardoseala cu potcoavele lor. După plecarea trupelor germane s-au luat măsuri ca localul să fie reparat şi pus în stare de funcţiune, având absolută nevoie de ea datorită numărului mare de elevi […] Comuna are încă un local de şcoală cu 4 săli de clasă, cancelarie şi două săli de recreaţie construită din bârne de stejar în anii 1924-1926, prin stăruinţa învăţătorului Smarandache Pârvulescu, pe atunci director al şcoalei şi secretar al comitetului şcolar, D.D. Epureanu şi C. Niţulescu […].

Personalul didactic al acestei şcoli de la 1896 şi până astăzi a fost: învăţători titulari- Matei Niţulescu (1896-1919), Averia Pârvulescu (1912-1913), Florentina Georgescu (1913-1929), Dumitru Epureanu (1918-1927), Gheorghe Miulescu (1927-1928), Ioan Rogoveanu (1928-1934), Silvia Manolescu (1929-1931), C-tin Dănescu (1929-1930), Anghel Moise (1930-1933), Ioan Rotaru (1931-1932), Caterina Pârvulescu (1931-1943), Ortansa Tănăsescu (1932-1938), Virgil Avramescu (1934-1935), Ioan Georgescu (1931-1932), Marin Antonescu (1933-1936), Ioan Dumitrescu (1934-1940), Iordan Chiriţă (1936-1937), Traian Păunescu (1937-1941); Mariana Marcoci (1943-1945), Dumitru Ţarălungă (1943-1945), Georgeta Ţarălungă (1943-1945) […]

Primul loc de închinare al locuitorilor din Seaca

Cultul. Satul Seaca fiind la începuturile lui un sat mic, format din locuitori veniţi din comunele vecine şi fiind săraci nu aveau posibilitatea să-şi facă un local de închinăciune şi nici n-aveau preot. Pentru serviciile creştineşti ei mergeau în comuna Mihăieştii de Sus, la 4 km depărtare, unde se găseau în acel timp 4 preoţi. chiar la slujba Sfintei Liturghii, mergeau tot la Mihăieşti. Această stare a durat până în anul 1860, când locuitorii satului au adus din satul Prislopul de munte judeţul Argeş o bisericuţă făcută din bârne, în următoarele împrejurări: în anul 1859, a venit din satul Prislopul de Munte un călugăr ce se numea Dionisie cu scopul de a căpăta cereale şi găsind satul cu circa 70-80 de familii a întrebat pe locuitori dacă au biserică. La răspunsul negativ al locuitorilor şi drept mulţumire pentru cerealele adunate, le-a făgăduit că le va face el rost de biserică. După terminarea colectei, a rugat pe locuitorii din Seaca – ceea ce ei au şi făcut – să încarce cerealele în căruţele lor, să le ducă la Prislop, iar de acolo să încarce materialele din biserica făgăduită. Ajungând acolo, Dionisie călugărul a făcut cunoscută locuitorilor dorinţa sa, de a da acea biserică oamenilor din Seaca – Olt. Ctitori şi locuitori având bunăvoinţă au dat-o în dar şi au adus-o în anul 1860, primăvara, la Seaca. Adusă aici biserica, s-au adunat locuitorii pentru a stabili locul unde să o aşeze. Unii erau de părere s-o aşeze pe locul unde astăzi se găseşte casa locuitorului Radu R. Alexandru, dar majoritatea a fost de părere să fie aşezată pe locul unde se găseşte astăzi. Odată hotărât locul, au şi început lucrarea, care s-a făcut foarte repede, biserica fiind construită din bârne de stejar, netencuită, i s-a dat hramul Duminica Tuturor Sfinţilor, fiindcă nu avea decât 4 icoane, dintre care una cu hramul Tuturor Sfinţilor. Pe lângă cele patru icoane, Dl. Hristos, Maica Domnului, Sfinţii Voievozi şi hramul Duminica Tuturor Sfinţilor, s-au aşezat pe tâmplă şi alte icoane mici ale sfinţilor şi aşa s-a urmat cu ceilalţi pereţi până la completare. Sfinţirea bisericii s-a făcut tot în anul 1860 de către protopopul Nae Ungurelu în luna Decembrie ziua 18. După sfinţirea bisericii, a fost rânduit din satul Văleni de Vede şi

hirotonit preot nou pe seama bisericii satului Seaca, preotul Badea Stoica. La aducerea bisericii de la Prislopul de Munte şi la cheltuielile cu facerea bisericii, au contribuit locuitorii, precum şi arendaşii moşiei, Nicolae şi Vasile Toncescu, fie din dragoste către D-zeu, fie că erau îndatoraţi de stat să facă biserica şi fântâna, care cheltuieli se scădeau din arenda moşiei. Înmulţindu-se populaţia, care în anul 1864 au fost împroprietăriţi pe o parte din moşia mănăstirei, bisericuţa de lemn a devenit neîncăpătoare pentru credincioşii ce o frecventau. Pentru aceasta fiul preotului Badea Stoica, preotul Marin Bădulescu împreună cu tatăl său au luat iniţiativa construirii unei biserici încăpătoare şi asemănătoare bisericilor de la oraş. Lucrarea bisericii a început în anul 1884, pe temelie din cărămidă şi s-a terminat în anul 1894. Această biserică, ca mărime şi picturi este una din bisericile de frunte din judeţul Olt. Terenul pe care este construită biserica, de altfel tot terenul din sat, fiind prea slab şi felul în care se construiau clădirile în anul 1884, cu temelia numai pe cărămidă fără beton armat, a făcut ca biserica să sufere stricăciuni din cauza cutremurelor de pământ, ceea ce a făcut ca preotul Gh. M. Seiculescu, ajutat de fostul învăţător Matei Niţulescu şi Stancu Mecu, fost notar şi primar al comunei, epitropi ai bisericii împreună cu enoriaşii, să repare radical biserica în anii 1914-1915, când din nou a fost sfinţită şi redată cultului la 15 august 1915. De la această dată şi până astăzi când scriu aceste rânduri, biserica a fost deservită de preotul Ioan D. Cantili, licenţiat în teologie, actualmente preot în comuna Comani, jud. Olt şi de preotul Vladimir Galupa, refugiat din comuna Săseni, jud. Orhei. Ambii au deservit biserica, fiind preoţi ajutători. La cutremurul din anul 1940, biserica a suferit mari stricăciuni, prăbuşindu-se bolta de la pronaos şi pricinuindu-i crăpături serioase la naos şi altar. Bolta de la pronaos s-a refăcut din scândură de brad, pentru a se putea oficia serviciul liturgic.

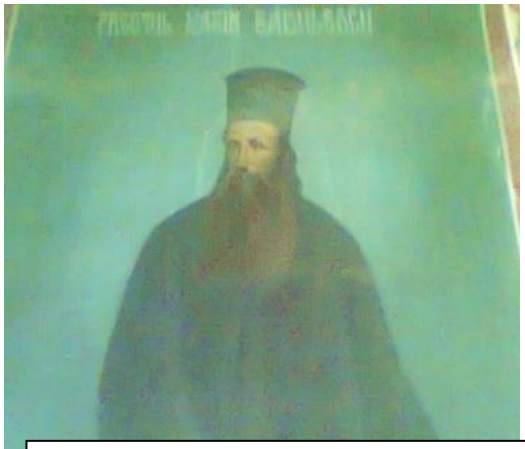

Preotul Gh. Marin Bădulescu

Nu se poate încheia acest capitol fără a nu spune câteva cuvinte despre preotul Gh. M. Seiculescu, actualul preot al Parohiei Seaca. Născut în comuna Crângeni, jud. Teleorman, este fiul cel mai mare al înv. Marin Seiculescu din acea comună, care din dragoste pentru D-zeu trimite la învăţătură în seminarul Nifon Ploeşteanu din Bucureşti pe fiul său şi care termină studiile seminarului în anul 1909. Se căsătoreşte cu fiica unui gospodar fruntaş din comuna Mihăieştii de Jos şi este numit preot în comuna Nenciuleşti, jud. Teleorman în anul 1910, deservind această biserică până în anul 1912, când parohia Seaca devine vacantă prin moartea preotului iar preotul Seiculescu se transferă la parohia vacantă […]

Bătălia de la Șerbănești – Teze și antiteze

Aurică IVAȘCU

Unul dintre primele documentare cu care am început, în urmă cu câțiva ani, odiseea *Enciclopediei comunei Șerbănești* - o lucrare monografică on-line dedicată comunei Șerbănești, județul Olt - era cel referitor la atestarea documentară a acestei localități. Bucurându-se de un oarecare succes, acest documentar a fost urmat, la scurt timp, de un altul, care venea, oarecum, în completare, cel referitor la bătălia de la Șerbănești. Trecând anii, *Enciclopedia comunei Șerbănești* a început să capete contur, având tot mai mulți vizitatori și, contrar așteptărilor mele, majoritatea nu sunt șerbănești...

De aceea, prin intermediul revistei *Memoria Oltului și Romanaților* voi încerca să readuc în discuție unele subiecte de interes mai larg, dezbătute și în paginile *Enciclopediei*, cu scopul bine intenționat de a pune într-o lumină nouă, deosebită, însemnătatea lor istorică.

Am început să investighez mai în profunzime informațiile furnizate de cei doi cunoscuți istorici șerbănești, venerabilul istoric medievist Matei D. Vlad şi profesorul Dumitru Ilie după o logică ceva mai inginerească, spre a vedea dacă prima atestare documentară a localităţii Şerbăneşti de Olt este, aşa cum se specifică pe site-ul primăriei Şerbăneşti, din 23 iulie 1513. Astfel că, după ceva căutări, descoperind traducerea documentului în cauză, am ajuns la concluzia tristă că, din păcate, aceste informaţii oficiale, la care ne raportam cu toţii, până nu demult, conţin, de fapt, o triplă inadvertenţă:

1. Din documentul menţionat nu rezultă, în niciun fel, că satul Şerbăneşti în cauză ar fi fost donat mănăstirii Cutlumuş;
2. Datarea hrisovului în cauză nu este certă, în ce priveşte anul, acesta fiind un pergament deteriorat în multe zone ale sale, inclusiv zona unde era trecut anul;
3. Satul Şerbăneşti despre care se vorbeşte, totuşi, în document (într-un alt context) nu are nicio legătură cu actuala comună Şerbăneşti sau cu vreunul din satele sale.

Dar, ca să ne lămurim mai bine despre ce este vorba, hai să le luăm pe rând şi să analizăm toate aceste dezolante constatări ale mele!

<u>În primul rând</u>, dacă citim cu atenţie transcrierea din slavonă a documentului la care ne raportăm (v. *Documenta Romaniae Historica*, Seria B, Ţara Românească, Volumul II (1501-1525). Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1972 pag. 208 ... 215), se poate constata că despre Şerbăneşti se vorbeşte numai că are hotare comune cu Cireaşovul şi cu Călugărenii (în transcriere exactă, *Calugherani*), care erau sate mănăstireşti, şi că anumiţi boieri din acest sat, numit Şerbăneşti, au fost desemnaţi pentru a face parte dintr-o „comisie” de restabilire a vechilor hotare ale satelor donate, încă de pe vremea lui Mircea cel Bătrân, Mănăstirii Cutlumuş (în document, numită *Cotlomuz*). De altfel, după cum rezultă din documentul menționat mai sus dar şi din alte surse, satele „mănăstireşti” în cauză (Cireaşov şi Călugăreni) erau donate acestei mănăstiri cu mult timp mai înainte, primele ajutoare din Ţara Românească venind aici, se pare, de pe vremea

domnitorului Nicolae-Alexandru Basarab (1352-1364). Pe de altă parte, satele menţionate în hrisovul semnat de Neagoe Basarab se regăsesc şi într-un document similar emis de domnitorul Basarab Laiotă cel Bătrân, în anul 1475 sau 1476, făcându-se referire, de asemenea, la acelaşi hotar stabilit de pe vremea lui Mircea cel Bătrân.

Aşadar, începând de la domnia lui Mircea cel Bătrân, odată ce ajungea la conducerea ţării un al domnitor, se pare că obiceiul era ca acesta să reînnoiască dania către mănăstirea Cutlumuş. Aşa se întâmpla şi cu ocazia venirii la domnie a lui Neagoe Basarab, când, în plus, constatându-se că satele vecine intraseră peste hotarele satelor mănăstireşti, se dispunea restabilirea hotarelor de pe vremea lui Mircea. În acest scop, au fost numiţi hotarnici şi boieri din satele vecine, bănuite că s-ar fi extins, în mod abuziv, peste teritoriul satelor mănăstireşti. Din satul Şerbăneşti, vecin cu satele Cireaşov şi Călugăreni, aşa cum rezultă din documentul menționat, a fost numit a face parte din aceste comisii „jupân Boica".

Despre satul Cireaşov, conform documentului în cauză, cei „12 boieri buni la fiecare sat" au stabilit că vechiul hotar al acestuia începea de la *„hotarul Şerbăneştilor, trece Oltul la capul Ostrovului, merge la vale pe pârâu prin mijlocul Ostrovului, trece pârâul şi cade în baltă şi desparte hotarul cu Dăneştii şi iarăşi trece Oltul şi desparte hotarul cu Dreavnoviţa, trece pe drum şi desparte hotarul Strehareţului, trece peste baltă şi merge la câmpie şi trece peste o baltă mare şi merge pe câmp şi cade în Pârâul Femeii şi merge pe pârâu la gura Topiliştei."* În ce priveşte hotarul satului Călugherani (posibil, Călugăreni), acelaşi document spune că acesta *„începe de la drumul numit Pajişte, merge la deal la Potan, şi merge pe drum la răsărit şi desparte hotarul Şerbăneştilor, străbate pădurea şi merge pe câmp, trece peste pârâul Rotăreştilor, lângă seliştea Rotăreşti, merge ... din drum şi iese la drum, merge pe drum spre răsărit, străbate tufele şi cade la obârşia Pârâului Prădeşcului, unde ajunge hotarul Buiceştilor şi merge pe pârâu la miazăzi şi iese la câmp şi merge pe câmp la apus şi desparte hotarul cu Predeştii şi cade la Pârâul Mănăstirii şi merge pe pârâu la gura Topiliştii ... şi iese la Mariţa."*

Cam acestea sunt referirile la satul Şerbăneşti din documentul lui Neagoe Basarab! Deci, o concluzie uşor intuitivă ne spune clar că satul Şerbăneşti nu era donat Mănăstirii Cutlumuş, ci era vecin cu satele mănăstireşti Cireaşov şi Călugăreni din preajma oraşului Slatina.

<u>În al doilea rând</u>, spuneam, de la bun început, că anul de când datează acest hrisov nu se cunoaște cu certitudine, el nefiind vizibil nici pe originalul aflat în păstrare la Mănăstirea Cutlumuş, fiind vorba de un pergament deteriorat. În aceste condiții, datarea hrisovului în cauză, potrivit aceleiași surse, s-a făcut după domn și sfatul domnesc, fiind indicat ca an probabil, 1512 sau 1513.

<u>În al treilea rând</u>, în ce priveşte locaţia satului Şerbăneşti, vecin cu Cireaşovul şi Călugărenii, ca argument, în plus, că nu are nicio legătură cu actuala comună Șerbănești, județul Olt, ar fi faptul că în toponimia actuală a locului, pe lângă oraşul Slatina şi râul Olt, nominalizate în document, se regăsesc încă Cireaşovul (acum cartier al oraşului Slatina),

Mănăstirea şi Pădurea Strehareţi, precum şi satul Buiceşti, aparţinând (acum) de comuna Priseaca. Mai mult decât atât, harta stolnicului Cantacuzino, realizată în jurul anului 1700 , ne prezintă cele două sate Şerbăneşti, ambele aparţinând de judeţul Olt, de unde trebuie să tragem singuri concluzia în ce priveşte confuzia dezbătută aici.

Dar să vedem, totuşi, de unde a apărut această neclaritate! Desigur, în primul rând, de la nume şi de la ne-revendicarea lui de către nimeni; în al doilea rând (poate!), din dorinţa noastră, a şerbăneştenilor, de a avea o atestare documentară cât mai veche şi, în al treilea rând (şi cel mai important, cred eu), de la confuzia creată, involuntar, de o carte istorică de referinţă, apărută destul de recent, în 1996: Ion Donat – *Domeniul Domnesc în Ţara Românească*.

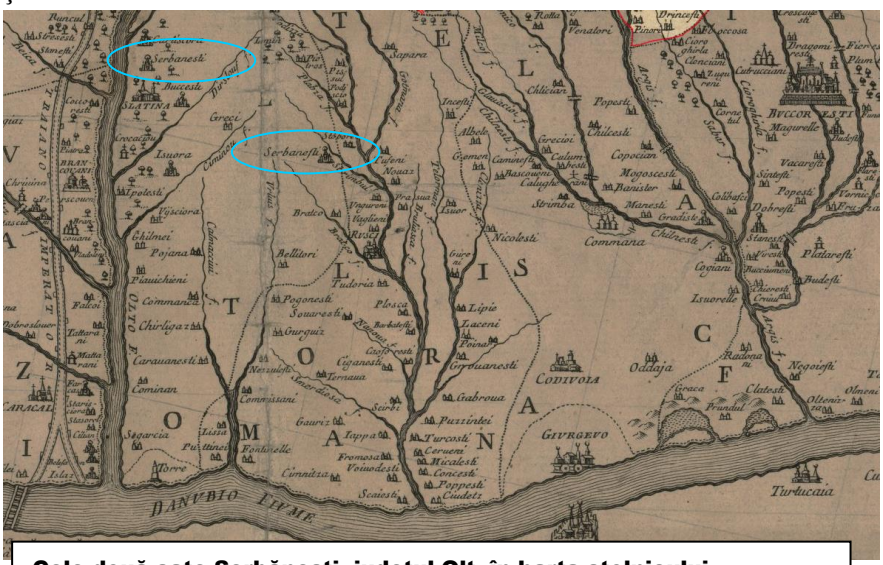

Cele două sate Şerbăneşti, judeţul Olt, în harta stolnicului Cantacuzino (1700)

Această carte (de altfel, deosebit de valoroasă!) menţionează, în legătură cu satele mănăstireşti făcute danie Mănăstirii Cutlumuş, într-un context destul de neclar, că „La Slatina şi în jurul ei se adăugau, lângă *Cireaşov şi Grecii Călugăreşti* sau *Călugăreni* (?), satele: *Şerbăneşti, Rotăreşti, Clocociovul* şi probabil *Mărăcinele.*" Însă, ca să fie clar măcar într-o privinţă, această carte ne relatează, mai apoi (pag. 115), despre „satul *Cireaşov*, pe care Aldea îl va dărui şi el mănăstirii Cutlumus, căreia Mircea însuşi adaugă, în acelaşi cuprins, *Clocociovul* şi satele dispărute *Şerbăneşti*, *Călugăreni*, *Rotăreşti* şi *Mărăcine*" (sublinierea îmi aparţine). Iar în cele din urmă (pag. 138) se concluzionează, la fel de confuz, că în această carte se face referire la satul Şerbăneşti, judeţul Olt, fără a se mai menţiona faptul că este vorba despre acel sat Şerbăneşti, acum dispărut; ba, mai mult, se face menţiunea că acest sat ar fi fost sat domnesc aparţinând lui Mircea cel Bătrân. Raportându-se, probabil, la această sursă, programatorul Mihai Turcu consemnează în lăudabilul său proiect on-line intitulat *Sate medievale din Ţara Românească* (cu mențiunea „neconfirmat"), că satul Şerbăneşti, judeţul Olt, este atestat

documentar aproximativ din anul 1410, de pe vremea domnitorului Mircea cel Bătrân, şi că ar fi fost proprietatea Mănăstirii Cutlumuş.

Urmare a acestor nefericite inadvertenţe, prima atestare documentară a localităţii Şerbăneşti trebuia reconsiderată. Astfel, pornind de la aceleaşi surse oficiale, am reţinut că „*o altă menţiune despre satul Şerbăneşti o găsim la 21 octombrie 1539, când Radu Paisie (1535-1545) dăruieşte prin hrisov lui Radu Vătaful şi Mihai Logofătul şi soţiilor lor, Stanei şi Balei, satul Şerbăneşti cu toate hotarele să le fie întru moştenire*" (Monografia comunei. Primăria Şerbăneşti – Judeţul Olt, http://www.primariaserbanesti.ro /ro/static/ monografia-comunei, 28 februarie 2016) .

De fapt, documentul la care se face referire menţionează clar că este vorba de o judecată domnească ce dă câştig de cauză boierilor Radu Vătaful şi Mihail Logofătul în defavoarea unui nepot al lui Stan Ciocuţi, pe nume Dan, asupra satelor Şerbăneşti de lângă Olt, Cucuteni şi Mândreşti. În plus, venind cu lămuriri suplimentare, autorii lucrării menţionează, la pag. 396, că satul Şerbăneşti menţionat în acest document este „probabil" cel aparţinând de comuna Ştefăneşti, judeţul Vâlcea. O altă variantă, aş adăuga eu, ar fi aceea că satul Şerbăneşti în cauză ar putea fi acelaşi sat Şerbăneşti, acum dispărut, de care am vorbit şi mai sus, amplasat pe malul Oltului, între Slatina şi Curtişoara, şi despre care Ion Ionaşcu spunea că este amplasat „*în hotarul Dobrotinetului şi la Curtişoara, ambele limitrofe cu Priseaca şi Buiceşti*", (IONAŞCU, I. – *Biserici, chipuri şi documente din Olt,* vol. 1. Editura Ramuri, Craiova, 1934). Cât despre vecinătatea cu Oltul, harta prezentată anterior ne spune deja totul! Comuna Şerbăneşti, judeţul Olt, este amplasată, totuşi, faţă de râul Olt, la circa 30 de kilometri...

Tot în secolul al XVI-lea, mai precis în toamna anului 1559, se spune, într-un mod oarecum lipsit de importanţă, cum că la Şerbăneşti ar fi avut loc una dintre bătăliile purtate de oastea domnească a Doamnei Chiajna, soţia domnitorului Mircea Ciobanu (care tocmai murise) şi boierii răzvrătiţi împotriva uneltirilor puse la cale de aceasta pentru a-l aduce la tron pe fiul lor, Petru, care era încă minor. Despre această confruntare, insuficient reflectată în tradiţia actuală a şerbăneştenilor, eu, născut fiind în 1957, am luat cunoştinţă, pentru prima dată, totuşi, pe când eram elev la şcoala generală, de la o entuziastă profesoară de română, pe numele său (după căsătorie) *Peligrad Gherghina*, care îmi era şi dirigintă la acea vreme. Tot dânsa ne-a vorbit atunci şi despre o posibilă locaţie a acestei lupte pentru putere şi anume la poalele dealului Boghia sau la poalele dealului Tomoaica. În lucrarea monografică a profesorul Dumitru Ilie (n. 1938) *Şerbăneşti. Pagini de monografie*, Editura Casa Ciurea, Slatina, 2010, citându-l pe acelaşi cunoscut istoric şerbăneştean, profesorul universitar Matei D. Vlad (n. 1925), afirmă însă că această confruntare, potrivit tradiţiei locale, ar fi avut loc pe „*dealul Ruşeţului, numit aşa ca urmare a sângelui vărsat*".

Oricum, pe mine ştiu că, atunci, m-au emoţionat şi m-au făcut curios spusele profesoarei mele de română. Câţiva ani mai târziu, în perioada anilor de liceu, am descoperit şi sursa pe care se bazase istorisirea profesoarei Peligrad. Este vorba, desigur,

despre nuvela istorică *Doamna Chiajna* , nuvelă publicată de Alexandru Odobescu, pentru prima oară, în 1860.

Iată, aşadar, ce scria Odobescu, după 300 de ani, de la cumplitul eveniment, citându-i, ca referinţe bibliografice, pe Constantin Căpitanul şi Cronicarul Anonim: „*Oblicind din nou despre sosirea boierilor pribegiţi, cu oaste, Chiajna, care aşezase acum în tihnă pe fiul ei Pătru Şchiopul pe scaunul domniei, nu se tulbură prea mult, cu gândul că îndârjiţii boieri vor fi strâns în Ardeal vreun stol de adunătură, pe care lesne-l va răsipi oştirea ei; trimise, dar, împotrivă-le pe marele sărdar cu ceva călărime. Amândouă părţile se loviră la satul Romaneştii din Dâmboviţa, dar vitejia pribegilor înfrânse pe oamenii domniei, şi biruitorii alergară spre Bucureşti. Tot neamul domnesc, cu ce boieri mai avea pe-mprejuru-i, fugi la Giurgiu, şi, de acolo, însăşi Doamna trecu Dunărea ca să ceară ajutor de la paşa din Rusciuc. Adunându-şi apoi toate puterile pământene, şi roşiorii, şi ferentarii, şi lefegii, şi toate crucile de pedestraşi, sprijinită, pre de altă parte, de spahii turceşti, Chiajna, în fruntea oştirii sale, apucă drumul înapoi către Bucureşti, risipind groază înainte-i numai prin gloata năprasnicei sale ordii. Boierii, prinzând de veste despre acestea, se traseră înapoi pe* ***drumul Craiovei****, aşteptând ajutoare de* ***dincolo de Olt****; dar oastea domnească îi nimeri pe priporul* ***satului Şerbăneştii.*** *Un* ***râuleţ ce şerpuieşte sub coastă*** *despărţea amândouă taberele. Cluciarul Badea, căpetenia pribegilor, se văzu strâmtorat la poalele dealului şi fără leac de scăpare; iar Chiajna, încălecată bărbăteşte şi purtând zale de piept ş-un hanger în mână, străbătea rândurile, îmbărbăta pe români cu vorbe linguşitoare, pe turci cu bogate făgăduieli, şi le însufla tuturor aspra sa voinicie. Ostaşii, minunaţi şi îmbiaţi de învierşunata vitejie a acelei zdravene muieri ce le striga şi le da pildă ca să lovească pre vrăjmaşi, deteră năvală, trecură într-o clipă micul pârâu şi, printr-o crâncenă măcelărie, zdrobiră cu desăvârşire mica oaste boierească. Acolo pieiră, luptându-se vitejeşte, Badea cluciarul şi mulţi alţi oameni dintre pribegi. (...) Uneltirile Doamnei Chiajne izbutise toate; ea era stăpână mare şi tare; în zadar se mai cercară unii din boierii pribegi, precum Stanciu Benga, Matei Marga, Radu logofătul, Vâlsan şi alţii să-i dârapene cu armele domnia; la* ***Boieni*** *ei fură învinşi şi risipiţi.* ”

Învățătorii Ghimișescu Petre și Ghimișescu Paula, soț și soție, în prima lucrare monografică dedicată comunei Șerbănești, citau, în 1942, același pasaj din Odobescu, oprindu-se însă cu citatul la acel „*râuleț ce șerpuiește sub coastă*” și consemnând, ca notă a autorului, doar că „*este vorba probabil de pârâul Dorofeiul*”. Totuși, aici ar fi de făcut o precizare: așa cum avea să se dovedească ceva mai târziu, feciorul Chiajnei și al lui Mircea Cibanu era, de fapt, *Petru cel Tânăr* și nu *Petru Șchiopu*, așa cum relatează Odobescu... Iar, dacă ar fi să ne referim la anii indicați ca referință istorică pentru „luptele Doamnei Chiajna” (1560-1568), aceștia par, acum, destul de aproximativi, anul 1559 nefiind nici măcar inclus în plaja de timp estimată...

Citându-l însă pe cronicarul Constantin Căpitanul (Filipescu), referitor la acest eveniment (FILIPESCU, C. C. – *Istoriile domnilor Ţării-Româneşti cuprinzînd istoria*

munteană de la început până la 1688. Publicate din nou de N. Iorga, Editura I. V. Socecu, Bucureşti, 1902), este de reţinut următorul pasaj: *„Mircea-Vodă, domnind într-acest rând doi ani, au murit, şi l-au îngropat în bisearica Domnească în Bucureşti; şi au rămas Doamnă-sa Mircioae cu fii-său Pătru-Vodă în Scaun, trimeţând la Turc de ceria Scaunul tătăni-său Mircii-Vodă. Iar boiarii pribegi, auzind că au murit Mircia-Vodă, au străns cătăva oaste, şi au venit peste munte. Boiarii Mircii-Vodă încă şi-au străns oştile şi le-au eşăt înnainte la sat la Rumăneşti; acolo, având războiu, au biruit pribegii, şi au fugit boiarii Mircii-Vodă cu Doamna-sa Mircioae şi cu fii-său, Pătru-Vodă peste Dunăre; şi iar s-au întors boiarii Mircioaii cu oşti îndărăt, şi s-au întâmpinat cu pribegii la* ***Şărpăteşti*** *şi, bătându-să oştile, au biruit pre pribegi. Acolo au perit Badea Clucer, şi alţi boiari de ai pribegilor; şi au venit Doamna Chiiajna cu fii-său Pătru-Vodă în Scaun în Bucureşti.*
Deci n'au trecut vreame multă, ci au venit alţi pribegi, pre apa Oltului, anume Stanciul Bengăi, Matei al Margăi, Radul Logofăt, Vălcan, şi alţii cu ei, cărora le-au şi eşăt înnainte Pătru-Vodă la ***Boiani*** *şi, având Pătru-Vodă mulţi Turci cu el, bătându-să oştile, au biruit pre pribegi, şi s'au întors Domn la Scaun."*

O altă versiune, mult mai sumară, a acestei lupte, dintre oastea doamnei Chiajna şi oastea boierilor pribegi, o prezintă Constantin Gane în 1933 (GANE, C. – *Trecute vieţi de doamne şi domniţe,* vol. 1. Editura ziarului „Universul", Bucureşti, 1933): *„Căpătând la Rusciuc ajutor de la Turci, se întoarse în ţară, bătu pe duşmani la* ***Şerpăneşti*** *şi-i alungă peste munţi."*

Constantin C. Giurescu în *Istoria Românilor (GIURESCU, C. – Istoria românilor,* vol. II, partea 1. Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1943*)* , vorbind despre Doamna Chiajna şi despre aceeaşi bătălie, spunea, în 1942, următoarele:
„Auzind de moartea soţului ei (domnitorul Mircea Ciobanu, n.a.*), boierii pribegi în Ardeal trecură munţii cu <<puţină oaste>>, la* *<u>începutul lui Octomvrie 1559</u>**. Ciocnirea avu loc la satul Româneşti: Mirceoaia împreună cu Petru fură nevoiţi să se retragă peste Dunăre. Boierii tânărului domn, rămaşi în Giurgiu, se întoarseră însă îndată după aceea, cu ajutor turcesc, şi izbutiră să înfrângă pe pribegi la* **Şerpăteşti**. *Înainte de 5 Noemvrie, situaţia era restabilită. Un nou atac – peste o săptămână numai – al altor nemulţumiţi, veniţi, de data aceasta din Oltenia, este şi el respins: în luptă, la satul* ***Boian****, cade, printre alţii, banul Matei din Caracal."*

Aşadar, şi în acest caz ne aflăm încă sub semnul întrebării, dacă este vorba despre actuala comună Şerbăneşti sau nu, din cel puţin două considerente:
1. În afară de Odobescu, toate celelalte surse nu fac referire la satul *Şerbăneşti*, ci la *Şărpăteşti*, *Şerpăneşti* sau *Şerpăteşti*;
2. Niciuna din sursele citate nu menţionează nimic clar despre locaţia acestui sat, care nu se prea ştie exact cum se numea.

Totuşi, de data aceasta, argumentele că lupta Doamnei Chiajna cu boierii pribegi a avut loc în comuna Şerbăneşti, judeţul Olt, la poalele dealului Boghia, şi nu în altă parte, sunt mult mai multe şi voi încerca să le explicitez, cât mai obiectiv, în cele ce urmează.

I. Documentarea lui Odobescu. Înainte de a pune pe hârtie nuvela istorică *Doamna Chiajna*, Alexandru Odobescu se documentase, asupra celor relatate, din mai multe surse, aşa cum rezultă din explicaţiile nenumărate date în partea de jos a fiecărei pagini (ODOBESCU, AL. – *Mihnea-Vodă cel Rău şi Doamna Chiajna. Scene istorice din cronicele româneşti.* Editura Librăriei S. Samitca, Craiova, 1886). În plus, poate nu întâmplător, în anii 1854 şi 1856 el parcursese cu birja atât traseul Giurgiu-Bucureşti, întorcându-se din Franţa, prin Germania, cu vaporul pe Dunăre, cât şi fostul drum Bucureşti-Craiova, mergând la Turnu Severin însoţit de maiorul Racoviţă . Fiecare dintre aceste două călătorii aveau traseul, prima prin fostul sat Şerpăteşti (lângă Daia, fostul judeţ Vlaşca - actual, judeţul Giurgiu), cealaltă prin satul Şerbăneşti, judeţul Olt. Aşadar, în 1860, când Odobescu a publicat prima ediţie a nuvelei *Doamna Chiajna*, el era deja documentat, inclusiv la faţa locului, fiind însoţit şi de un militar de carieră cu care s-a putut consulta asupra posibilelor tactici aplicate în timpul luptelor duse de oastea Doamnei Chiajna cu oastea boierilor pribegi. Atunci, se pare că el a hotărât clar: locul unde Chiajna i-a înfrânt pe boierii pribegi este „priporul" satului Şerbăneşti, sat aflat, după cum rezultă din context, pe „drumul Craiovei". Aşa s-ar explica şi faptul că, imediat după ce trecuse prin Şerbăneşti (în drumul său de la Bucureşti spre Craiova şi înapoi), Odobescu o numea deja pe Chiajna „*eroina de la Şerbăneşti"*. Această lăudabilă titulatură a apărut, ca atare, în 1857, în nuvela istorică *Mihnea Vodă cel Rău*, adică cu trei ani înainte de apariţia nuvelei Doamna Chiajna. Iar Odobescu cunoştea zona, era căsătorit cu o Prejbeancă şi a scris mai târziu „Antichităţile judeţului Romanaţi".

II. Confuzia cu Şerpăteştii. Inconsecvenţa cronicarilor şi istoricilor, în ce priveşte numele satului unde Doamna Chiajna, ajutată de turci, i-a învins pe boierii pribegi (*Şărpăteşti / Şerpăteşti / Şerpăneşti / Şerbăneşti*) este determinată, cu siguranţă, de faptul că, ceva mai recent, pe 23 ianuarie 1595, la Şerpăteşti avusese loc bătălia de un larg ecou, la acea vreme, dintre românii victorioşi, conduşi de paharnicul Manta (în timpul domniei lui Mihai Viteazul) şi tătarii aliaţi turcilor. În plus, acest sat era amplasat pe drumul Bucureşti – Giurgiu, de unde venea şi Chiajna cu ajutorul turcesc, în toamna anului 1559. Se omitea însă, până la Odobescu, faptul că boierii nu aveau ce căuta în întâmpinarea Doamnei Chiajna, pe acel drum, din moment ce ei aşteptau ajutorul de peste Olt.

III. Lupta de la Boianu. Aceeaşi inconsecvenţă o regăsim şi în ce priveşte bătălia care a urmat, imediat după Şerbăneşti. Se vorbeşte fie de *Boieni,* fie de *Boiani* sau *Boian*. În fapt, este vorba, cu siguranţă, de *Boianu*, sat care se afla, pe atunci, în vecinătatea comunei Şerbăneşti, acum amintind de acesta doar câteva clădiri ale fostului IAS Boianu... În legătură cu această luptă, care a urmat celei de la Şerbăneşti, trebuie avute în vedere cel puţin două aspecte: a) probabil tocmai din cauza confuziei create în legătură cu numele şi locaţia luptei de la Şerbăneşti, niciuna dintre sursele studiate nu s-a aventurat să localizeze acest al doilea sat, numit Boieni, Boiani sau Boian; b) lupta de la Boianu a avut loc imediat după lupta de la Şerbăneşti, aşa cum reiese din precizările lui Eudoxiu Hurmuzachi, citat în sursă. Vorbindu-se aici despre „alţi pribegi" veniţi pe apa Oltului, se spune (citându-l pe

Hurmuzachi): „Ei veniseră de ‘nnainte, dar fură bătuţi după ceilalţi” şi nu după „o săptămână” (cum spune cronicarul Stoica Ludescu).

IV. Gândirea strategică a confruntării. Aflând de întoarcerea Chiajnei cu ajutoare din partea turcilor, boierii pribegi, care se aflau la acel moment în Bucureşti, după ce înfrânseseră, la Românești, oastea domnească, s-au retras în mare grabă pe drumul Craiovei, aşteptând ajutoare de peste Olt. Şerbăneştiul se afla amplasat cam la jumătatea distanţei dintre Bucureşti şi Craiova, la circa 10 ore de mers călare, adică un drum care se putea face, obişnuit, de dimineaţa, din zorii zilei, şi până seara, la lăsatul întunericului. Aşa s-ar putea explica, de exemplu, faptul că cele două oşti ale boierilor bucureşteni şi ale boierilor olteni, şi-ar fi dat întâlnire la Şerbăneşti, plănuind aici tabăra luptei care avea să urmeze. Pe de altă parte, se ştie că Şerbăneştiul era localitate tranzitată de curierii domneşti, în drumul lor spre Craiova, şi era, de asemenea, staţie de poştă. Ca urmare, încă de pe vremea lui Mircea cel Bătrân, şerbăneştenii aveau obligaţia să pună la dispoziţia acestor curieri cai şi căruţe pe două roţi (olace). Deci, în caz de nevoie, boierii pribegi puteau face uz de aceste mijloace de transport precum şi de celelalte facilităţi aferente (fierărie, potcovărie, vizitii etc.).

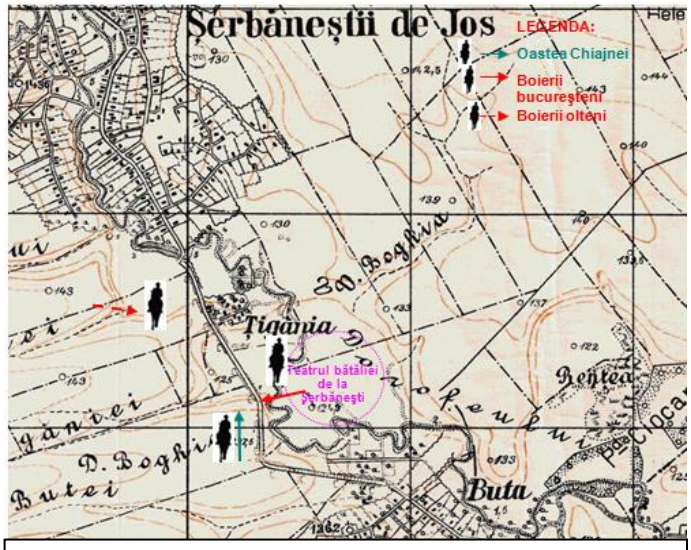

Posibilul plan de atac al bătăliei de la Şerbăneşti

Aşadar, când Odobescu spune că „*oastea domnească îi nimeri pe priporul satului Şerbăneştii*”, trebuie înţeles că oastea domnească i-a găsit pe boierii bucureşteni (din întâmplare sau pe baza unor informaţii prealabile) sub coasta abruptă a dealului Boghia de la intrarea în Şerbăneşti, pe malul stâng al Dorofeiului. Totuşi, trebuie reţinut faptul că, înainte ca această confruntare să aibă loc, bucureştenii sperau ca, în zonă, să ajungă şi oastea boierilor olteni. Lucru care, din păcate pentru ei, nu s-a întâmplat chiar aşa, oastea Doamnei Chiajna ajungând mult mai repede decât se preconizase... Pentru cei care cunosc zona, teatrul de luptă descris de Odobescu nu era vizibil venind din direcţia oastei domneşti (sud), putând fi astfel surprinşi, şi, în plus, ca să ajungi acolo, trebuia să cobori râpa dealului Boghia şi să treci Dorofeiul. Aceste obstacole naturale puteau să îi surprindă şi să-i defavorizeze, în mod evident, pe ostaşii Doamnei Chiajna. În plus, planul putea fi ca, după ce aceştia s-ar fi avântat în luptă asupra boierilor bucureşteni, oastea boierilor

olteni să îi atace, venind din spate, de pe valea Ţigăniei sau a Cojocarului. Această din urmă supoziţie ar putea presupune gruparea boierilor olteni în zona Boianu.

În **Fig. 3** este prezentată configuraţia din anul 2012 a locului unde a avut loc *bătălia de la Şerbăneşti*, imaginea *Google Maps* luată de pe drumul judeţean DJ 546A surprinzând, în prim plan, dealul Boghia şi valea Dorofeiului, în stânga fiind plasat locul bătăliei, aşa cum a fost el descris de Odobescu... Sper ca aici, cândva, un mic însemn comemorativ să pomenească, pentru vecie, despre istoria acestui loc.

Altfel, atât *bătălia de la Şerbăneşti* cât şi *bătălia de la Boianu* vor rămâne, în continuare, sub semnul întrebării şi al revendicării locaţiei. Deocamdată, eu am identificat deja două astfel de revendicări: una în judeţul Giurgiu (fost judeţul Vlaşca), pornită de la alternanţele de nume Şerpăteşti/Şerbăneşti şi Boieni/Coieni/Boianu şi alta în judeţul Argeş [2], bazată tot pe o coincidenţă de nume: Şerbăneşti şi Boieni (sat dispărut)...

Locul unde a avut loc bătălia de la Şerbăneşti

V. De la Şerbăneşti la Boianu şi Alimăneşti. În monografia sa despre comuna Alimăneşti, apărută în 1943, inginerul Constantin Cherulescu spunea că, iniţial, Alimăneştiul era amplasat în „Boianu pe valea râului Călmăţui, la Leşi". Pe de altă parte, o legendă locală spune că acum circa 500 de ani, adică pe vremea Doamnei Chajna, satul acesta era amplasat „*cu vreo 3 km mai spre sud-est, lângă Călmăţui, cam în mijlocul Boianului, în locul numit azi Vârtopul*". Aceeaşi sursă ne spune că chiar şi atunci, la sfârşitul secolului al XIX-lea, în mijlocul Boianului „*se văd încă urme de zidiri vechi, despre care, bătrânii spun că se află în locul unde în vechime ar fi fost un sat, anume Muşat. Alţii spun că s'ar fi numit Vârtopul. Şi că locuitorii au fost jefuiţi şi tăiaţi de Turci*." Şi, mai departe, legenda în cauză mai spune: „*Câţi au mai putut scăpa s'au ascuns într-o pădure din apropiere lângă târla unui cioban bogat, după unii Turc, numit Ali sau Aliman. Noul sat s'a numit apoi Alimăneşti*." Tot în acest amestec de nume de sate disparute, în zona Boianu, s-ar încadra și un sat Corbu despre care există chiar documente scrise ce îl atestă...

Mizându-se pe aceste fapte legendare, în 2010, AGERPRES anunţa includerea comunei Izvoarele, satul Alimăneşti, în circuitul turistic din Câmpia Boianului, proiect finanţat de Consiliul Judeţean Olt. Unul dintre motivele invocate, în acest caz, este chiar lupta dintre oastea condusă de Doamna Chiajna şi boierii răzvrătiţi pentru abuzul acesteia de a păstra tronul pentru feciorul ei, Petru, care avea doar vreo 13 ani la acea vreme.

Aşadar, fără a se face vreodată speculaţii conjunctuarale de vreun fel, iată cum, totuşi, separat, atât şerbăneştenii cât şi alimăneştenii îşi asumă, prin tradiţie, cele două lupte victorioase ale Doamnei Chiajna! Dar, dacă despre trecerea Doamnei Chiajna prin Şerbăneşti am vorbit ceva mai sus, o să ne întrebăm, desigur, ce căutau, aceasta şi boierii olteni, în Boianu, unde s-au confruntat după bătălia de la Şerbăneşti, ştiut fiind că drumul spre Craiova trecea prin Greci? Ar fi, spun eu, cel puţin trei posibile scenarii, toate bazate pe argumente istorice.

Scenariul 1: **Boierii olteni veneau pe fostul drum al Drăgăneştilor**, dându-şi întâlnire la Boianu, ei venind din trei locaţii diferite (aşa cum rezultă din temerile de mai târziu ale Doamnei Chiajna): Slatina, Caracal şi Craiova, locaţii de unde trupele puteau fi uşor direcţionate către Boianu. Ori, poate că aşa hotărâseră aceştia, din punct de vedere strategic, ca să nu dea piept, de unii singuri, cu duşmanul, în caz de nesincronizare cu oastea bucureşteană (lucru care s-a şi întâmplat!). Prin Boianu treceau, la acea vreme, „drumul buţilor, al cerii şi mierii", în plus, circulaţia de pe Olt cu plutele a favorizat, încă din evul mediu, dezvoltarea localităţii Drăgăneşti-Olt. Potrivit acestui scenariu, oastea domnească avea să se deplaseze de la Şerbăneşti spre Boianu, potrivit indiciilor obţinute (eventual!) de la boierii bucureşteni pe care tocmai îi învinsese.

Scenariul 2: **Oastea domnească a mers în Boianu să ia cai**, ca întărire a cavaleriei, în urma pierderilor şi rănirilor survenite din prima confruntare, de la Şerbăneşti. În Boianu, este ştiu faptul că, atât şerbăneştenii cât şi alimăneştenii şi bărcăneştenii îşi duceau caii la păscut, tot aici venind probabil şi caii de schimb ai curierilor domneşti pe care şerbăneştenii trebuiau să îi pună la dispoziţia puterii, aşa cum cerea legea de atunci. Un vechi cântec lăutăresc pe care eu îl auzeam pe când eram copil, cântec specific locului, spunea cam aşa: „*De-ar veni luna lu' mai/ Să văd câmpu' ca un rai/ Şi Boianu' plin de cai!*" În 1977, scriitorul oltean Nicolae Fulga, originar din comuna Vîlcele, comună vecină cu Şerbăneştiul, într-un alt context, cita aceleaşi versuri din lirica populară ca aspiraţie (nebănuită de mine!) a hoţilor de cai... Cert este însă că şi pe la Vîlcele circulau, pe vremuri, aceleaşi cântece patetice legate de obiceiul de a paşte caii, în voie, pe câmpul Boianului. Deci şi Doamna Chiajna, împreună cu turcii ce o însoţeau, puteau găsi în Boianu caii de care ar fi avut nevoie, fără prea mari eforturi!

Potrivit acestui scenariu, oastea domnească ar fi putut fi atât atacată, venind din spate trupele refăcute ale boierilor răzvrătiţi împotriva doamnei Chiajna, dar ar fi putut fi, în egală măsură, şi oastea atacatoare, căutând pe aici boierii olteni abătuţi din acelaşi motiv de întărire a cavaleriei cu cai pe alese luaţi cu japca din Boianu.

Scenariul 3: **Drumul pe Greci era impracticabil**, urmare a surpărilor frecvente de teren intervenite în zona râpei numită Odaia Tomei, de la intrarea în Greci. În această situaţie, ştiut fiind că Doamna Chiajna *„călătorea într-un rădvan, care pe atunci era o largă cutie de lemn vopsit, scobită rotund şi aşezată, fără arcuri, pe un dric cu patru roate ferecate*", era imposibil să se poată trece, pe roţi, pe drumul normal ce ducea de la Şerbăneşti la Greci şi, mai departe, la Slatina şi Craiova. O variantă alternativă de drum, la acea vreme, putea

fi pe Boianu, pe fostul drum al Drăgăneştilor, deviind apoi, spre nord, pe drumul Alimăneşti – Izvoarele.

Indiferent de scenariul ales, este de presupus însă că *bătălia de la Boianu* a avut loc pur şi simplu acolo unde oştile s-au întâlnit, fie că veneau una către cealaltă, fie că una dintre acestea era urmărită... Acesta nu a fost un loc strategic ales, studiat anume, ca în primul caz, cel al *bătăliei de la Şerbăneşti*. Oricum, demn de reţinut din toată această expunere este faptul că bătălia de la Boianu a avut loc imediat după lupta de la Şerbăneşti pentru că, pur şi simplu, nu avea când şi cum să se mai întoarcă Doamna Chiajna la Bucureşti, ea ştiind că boierii munteni aşteptau deja întăriri de peste Olt şi că, biruindu-i pe cei dintâi, nu ar fi fost deloc împăcată ca să facă, imediat, drumul întors...

Luând în calcul oricare dintre cele trei scenarii prezentate mai sus, e clar că, imediat după victoria din valea Dorofeiului, boierii pribegi s-au împrăştiat, cu toţii, pe dealul Boghiei, retrăgându-se către Boianu împreună cu oastea ce le mai rămasese teafără. Această manevră neaşteptată a pribegilor ar fi trebuit să o deruteze puţin pe Doamna Chiajna, ea aşteptându-se la continuarea drumului lor spre Slatina, deoarece ei trebuiau să se întâlnească, în sfârşit, cu oastea boierilor olteni. Şi vrând să nu piardă sosirea întăririlor de peste Olt, probabil că a decis să mai zăbovească puţin în acest loc al masacrului, care pentru ea însemna însă victorie... Văzând apoi câţi morţi erau de ambele tabere, pe câmpul de luptă, a găsit (tot probabil!) de cuviinţă că se cade a fi îngropaţi, cu toţii, creştineşte... Aşa s-ar explica, cred eu, existenţa acelui enigmatic cimitir vechi, numit pe la sfârşitul secolului al XIX-lea „cimitirul gepizilor”, cimitir amplasat, în apropiere, pe dealul Ţigăniei. Dacă privim harta ridicată pe teren de topometriştii armatei române în anul 1907, se poate constata că dealul Ţigăniei nu poate fi decât la nord de valea Ţigăniei, paralel cu dealul Boghia. Aşadar, într-un loc foarte apropiat de scena unde avusese loc bătălia... Şi-atunci apare întrebarea firească: Oare aici nu au fost îngropaţi, din dispoziţia Doamnei Chiajna, toţi cei ce muriseră în *bătălia de la Şerbăneşti*?

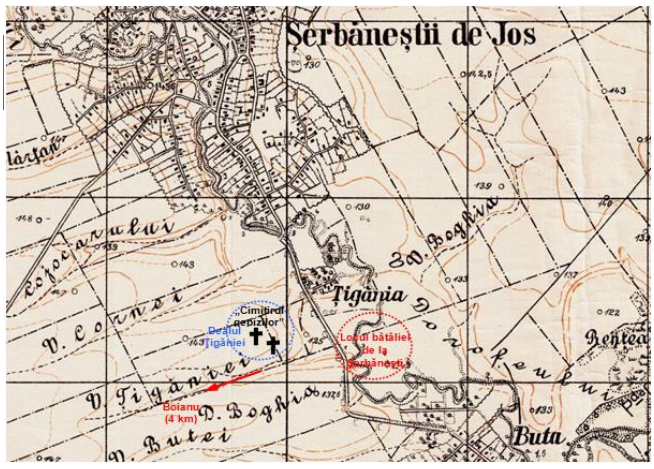

În primul rând, aşa cum s-a dovedit pe deplin, mai ales în decursul ultimului veac, gepizii, care erau o populaţie migratoare de origine germanică, au ocupat, în decursul secolelor V-VI, partea de nord-vest a Daciei, mai exact bazinul Crişului. Totuşi, unele surse susţin că stăpânirea lor s-ar fi întins, la un moment dat, până la râul Olt, dar nicidecum până dincolo de Olt, unde se află Şerbăneştiul (excepţie făcând, poate, Jordanes, în a sa lucrare „Getica”). Dar să nu uităm că Jordanes a

fost un istoric got romanizat, destul de contestat, fiind „*preocupat mai ales de mărirea poporului său*". De altfel, istoricul germanic Ernst Schwartz prezenta, în 1956, o hartă a migrării gepizilor şi goţilor de unde se poate observa că locaţia Gepiziei, în decursul secolului VI, era cam aceeaşi cu cea descrisă mai sus, conform istoricului A. D. Xenopol, delimitarea sud-estică a acesteia făcându-se de lanţul carpatic şi nu de Dunăre şi nici de râul Olt...

În al doilea rând, pe la începutul secolului XX, filologul german Erns Gamillscheg a făcut o serie întreagă de cercetări lingvistice în comuna Şerbăneşti, dedicând un întreg capitol din lucrarea sa colonizării şi istoriei graiurilor respective (GAMILLSCHEG, E. - *Die Mundart von Serbanesti-Titulesti (Gerichtsbezirk Olt, Kreis Vedea)* în *„Berliner Beitrage zur Romanischen Philologie",* vol. VI, Jena şi Leipzig, Editura Wilhelm Gronau, 1936). Acesta nu face referire însă niciunde la aspecte lingvistice rămase pe aceste locuri ca urmare a trecerii popoarelor migratoare de origine germanică.

În al treilea rând, dovezi arheologice clare încă nu există, care să ateste, fără tăgadă, perioada de proveniență a mormintelor descoperite, cândva, pe dealul Ţigăniei. De aceea, ar fi foarte interesant de investigat arheologic acest loc al aşa-numitului „cimitir al gepizilor" din cel puţin două considerente:

1. S-ar elucida problema celor îngropaţi în acest cimitir: cine sunt ei, de fapt, şi din ce perioadă a istoriei provin?
2. S-ar readuce în memoria şerbăneştenilor (şi nu numai) o scenă din istoria comunei despre care s-a vorbit cândva, după care nu s-a mai auzit nimic, timp de aproape un secol...

Aşadar, probabil că oastea Doamnei Chiajna a mai zăbovit pe locul *bătăliei de la Şerbăneşti* o zi sau două, timp în care iscoadele şi-au făcut treaba, atât cele ale boierilor pribegi, cât, mai ales, cele ale oastei domneşti. Între timp, Doamna Chiajna trimisese deja veste la turci că boierii răzvrătiţi au fost învinşi şi că domnia fiului său este acum departe de orice primejdie. Aşa se explică faptul că, pe 24 octombrie 1559, Petru cel Tânăr a primit deja confirmarea de la Poartă.

Întoarcerea Doamnei Chiajna de la Boianu la Bucureşti s-ar fi putut face, fie pe fostul drum al Drăgăneştilor, în situaţia în care aceasta s-a întors imediat ce boierii au fost înfrânţi, fie pe drumul Slatinei, prin Greci, în situaţia în care aceasta i-a fugărit pe boieri cu oastea sa până ce a fost sigură că ei s-au împrăştiat, direcţionându-i spre Slatina de unde să-şi continuie apoi drumul pe valea Oltului pentru a trece munţii în Transilvania... Oricum, în ambele variante, oastea domnească s-a retras spre Bucureşti, trecând din nou prin Şerbăneşti, unde, este de presupus că a întregit cimitirul de pe dealul Ţigăniei cu mormintele celor căzuţi în *bătălia de la Boianu*...

Se pare că această ultimă ipoteză a mea a mai circulat, pe vremuri, sub alte forme speculative, şi în tradiția locală, citând aici, din nou, un pasaj din monografia elaborată, în 1942, de soții Ghimișescu: «*La punctul numit "Țigănie" câțiva săteni făcând săpături în pământ, bun de cărămidă, au descoperit niște resturi de oase de mărimi neobișnuite. Se crede a fi din timpul vre-unei lupte, cum de altfel s'au mai găsit la fel când s'a săpat*

pivnița comerciantului Dumitru Peligrad. Se crede că ar fi osemintele celor căzuți în luptele Doamnei Chiajna, fiind chiar pe locul unde se pomenește de luptă în istoria românilor de Odobescu.»

Desigur că această relatare, de altfel deosebit de importantă, nu face, cu siguranță, referire la acel ,,cimitir al gepizilor" dar interesent este că tradiția locului face trimitere adesea la ,,luptele Domnei Chiajna"... În schimb, cu o altă ocazie, probabil că o să dezvoltăm puțin și informațiile legate de osemintele descoperite la Șerbănești pe la începutul secolului XX, descoperiri la care face referire citatul în cauză. Dar, oare, respectabila mea profesoară de română, *Gherghina Peligrad*, de care aminteam ceva mai înainte, o fi știut ceva despre descoperirea făcută pe proprietatea lui *Dumitru Peligrad* (zis *Ungureanu*), bunicul soțului său? Probabil că da, probabil că nu... Cert este că informația pe care ne-a transmis-o ea atunci, pe când eram copii, făcea referire strictă la episodul descris în nuvela istorică *Doamna Chiajna* și atât!

Aşadar, conform materialelor documentare studiate până acum, *bătălia de la Şerbăneşti* dintre oastea Doamnei Chiajna ajutată de turci şi oastea boierilor munteni răzvrătiţi împotriva domniei lui Petru cel Tânăr, are pentru şerbăneşteni o semnificaţie mult mai neaşteptată, fiind, deocamdată, şi referinţa primei atestări documentare a comunei Şerbăneşti!

Teatrul nostru. Contribuţii la istoricul Teatrului Naţional din Caracal (I)

Ion D. Tîlvănoiu, Floriana Tîlvănoiu

Instituţie de cultură emblematică a oraşului Caracal şi a judeţului Romanaţi, Teatrul Naţional a fost şi rămâne locul unde au poposit atâţia oameni de cultură de valoare şi unde s-au adăpat din izvorul limpede al culturii atâtea generaţii. Oraşul Caracal are tradiţie teatrală căci încă înainte de a exista frumoasa clădire, inaugurată în 1901, în oraş veneau cu regularitate trupe importante de actori care ofereau reprezentaţii în grădina Paradis ori la Boşoteanu şi Raşca.

Dealtfel Caracalul a avut Teatru Naţional înainte de a avea canalizare sau electricitate şi aceasta vorbeşte de la sine despre faptul că aici a existat o elită formată din familii instruite, ofiţeri, medici, profesori- deci un public de teatru.

Documentele vorbesc despre greutăţile începuturilor teatrale de aici, despre echilibrul cu care edilii localităţii au ştiut să împace prevederile legale cu nevoia de a întreţine o viaţă culturală în oraş.

Adresăm pe această cale rugămintea tuturor acelora care deţin documente, informaţii, afişe, fotografii despre Teatrul Naţional din Caracal de a ni le prezenta în speranţa că împreună putem realiza un istoric al Teatrului nostru.

Documentele de arhivă vorbesc despre începuturile reprezentaţiilor teatrale la Caracal încă din 1872-1873, reprezentaţii datorate lui Ion Anestin şi Iorgu Caragiali (alături de care peregrinase o vreme şi tânărul Eminescu). Reprezentaţiile teatrale aveau

loc în această perioadă în casele lui Grigore Jianu din Caracal care , din subvenţia acordată de comună pentru Teatru de 1200 lei, primea ,,100 galbeni chirie ce i se cuvine pentru local, care i se va respunde în luna januarie [1873, n.n.]". Până în 1883 când se inaugurează ,,Teatrul vechi", reprezentaţiile se vor desfăşura la grădina Savu Teodoru şi în localuri improvizate. De asemenea se dădeau reprezentaţii în grădini de vară ca: Paradis, Boşoteanu, Raşca.

În ianuarie 1873, Ion Anestin ,,directorul teatrului" a adresat prefecturii judeţului Romanaţi o petiţie înregistrată la nr. 197 ,,prin care a cerut a se răspunde subvenţiunea acordată de către Consiliul General". Comitetul pemanent a dispus la 27 ianuarie 1873 a se cere de la primarul oraşului Caracal lămuriri ,,dacă reclamantul susţine teatrul şi a îndeplinit angajamentele selle". În rezoluţia scrisă de primarul oraşului Caracal se arată că ,,d. Anestin susţine sub a sa direcţiune Teatrul cu modificaţiunea numai în personal şi repertoriu, aceasta provocată de imposibilitatea acoperirii cheltuielilor cu venitul, caz care a făcut să se retragă asociatul său Iorgu Caragiali". Demn de semnalat este faptul că trupa lui Anestin primea pentru evoluţiile sale 50 de galbeni iar ,,publicul este mulţumit". (S.J.A.N. Olt, Fond Primăria oraşului Caracal, Dosar 1/1873 , fila 12) . Se pare că Anestin a locuit o vreme în Caracal căci aici i se naşte o fată, Elena, la 22 septembrie 1872 ,,fiica lui Ion Anestin de 25 de ani, actor" iar la 4 decembrie 1872 se naşte la Caracal Elena Gh. Ghermani ,,fiica lui Gh. Ghermani de 29 ani, actor, şi a Ecaterinei de 18 ani" (S.J.A.N. Olt, Registrul de stare civilă născuţi, Caracal, nr.38/1868-1873).

La 19 martie 1873, Iorgu Caragiali se adresează primăriei oraşului Caracal cu următoarea petiţie: ,,Domnule primar, De vreme ce subsemnatul după cum cred că aveţi şi dvs. convingerea, pe toamna anului trecut când am venit în acest oraş ca să dau vreo câteva reprezentaţiuni teatrale după o înţelegere a d-lor orăşani abonaţi la teatrul de aici, am făcut asociaţie cu d-nul Anestin Ionescu asupra direcţiunii Theatrului ce se subvenţionează de onor Primărie şi acele câteva reprezentaţiuni ce le-am jucat mai ănainte de achitarea abonamentului au fost ca probă şi mai mult în interesul distracţiei onor public pentru că încă nu era trupa complectă pentru a începe abonamentul, motive sub scutul cărora nu pot intra în catigoria de ambulant ce se plăteşte pe fiecare serată taxa votată de onor consiliu. Viu respectuos rugându-vă domnule primar ca atât în consideraţiunea motivelor arătate mai sus precum şi a poziţiunii mele care din nefericire deabia mă ajută ca să suport cheltuielile de asistenţă zilnică după cum se poate aprecia de oricare, şi binevoiţi a dispune dispensarea mea de acele taxe pentru care necontenit mă urmăreşte perceptorul local, fiind nerezonabil

Iorgu Caragiali.

domnule primar ca după ce nu am avut nici un profit să cheltuiesc şi de la mine nişte taxe care nu şi-ar avea locul în consideraţiunea temeiurilor mai bine arătate mai sus. Devotat I. Caragiale" (S.J.A.N. Olt, Fond Primăria oraşului Caracal, Dosar 1/1873, fila 14).

Membrii consiliului local, spectatori desigur la reprezentaţiile din oraş, încuviinţează ,, a se dispensa de plata taxei comunale pentru reprezentaţiunile teatrate date în sezonul trecut în care scop autorizează pe d-nul primar să recomande şi la aprobarea onor comitetului presenta încheiere iar de alta să dea ordin perceptorului pentru lăsarea reclamantului în nesupărare" (id. fila 19).

Urmarea este că la 6 aprilie 1873 Prefectura Romanaţi trimite Primăriei locale o adresă în care menţionează că ,,Pentru motivele invocate de consiliul comunal prin încheierea anexată de adresa dvs. nr. 1202, Comitetul Permanent prin încheierea nr. 881 a aprobat dispoziţiunea luată de Consiliu ca dl. Caragiale, directorul Teatrului să fie apărat de taxa ce se cuvine comunei pentru reprezentaţiunile teatrale ce a dat şi astfel am onoare a vă înapoia acea încheiere investită cu aprobarea". Meticulos, primarul oraşului, Mihalache Prejbeanu, menţiona în rezoluţia sa ,,Se va da perceptorului ordonanţa de scădere". (id. fila 16).

Despre aceste prime manifestări teatrale din oraş găsim şi următoarea mărturie: ,,Spre toamnă, în octombrie 1872, Iorgu Caragiale cu trupa sa susţine la Caracal opereta în două acte ***Trei fete p-un flăcău*** ca şi comedia în două acte ***Tuzu cerşetorul (Calicul)*** sau ***Boierul Pafu-pufu***" (Mihai Apostol- *Iorgu Caragiale, actor şi destin*, Ed. Meridiane, 1986, p. 101). Trupa poposea în Caracal după mai multe reprezentaţii date la Câmpulung.

Din amintirile lui Vasile Brânduşaru, ajutor de primar din Caracal (Şt. Ricman- *Monografia judeţului Romanaţi*, Ed. Ramuri, Craiova, 1928, p. 154-157) reţinem că la 1883 s-a amenajat în Caracal Teatrul vechi ,,improvizat în nişte grajduri ale lui Iorgu Jianu, pe locul imobilului d-lui Dinu Marinescu. Era o sală destul de lungă şi spaţioasă pentru acea epocă, având de jur împrejur un rând de loji lucrate din scânduri, îmbrăcate-n chimbrică roşie. Scena, ca de un metru înălţime, avea deasupra, agăţată de tavan, o lampă mare de petrol. Deasemenea prin loje, din loc în loc, erau agăţate lămpi mici de petrol, pe cari bunii spectatori, în timpul jocului le închideau iar când se lăsa cortina,le măreau lumina". În acest teatru s-au dat spectacole cu trupe de actori organizaţi care se instalau pentru o stagiune în oraş. Cum la acea

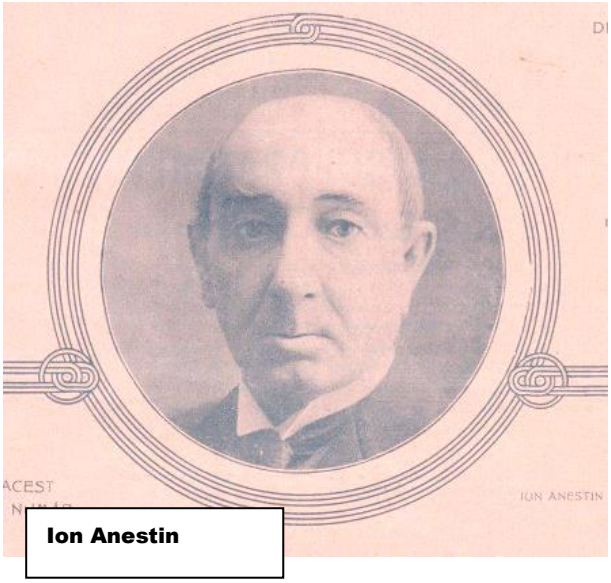

Ion Anestin

vreme nu se dăduse în funcţiune linia ferată, actorii veneau din gara Piatra-Olt până la Caracal cu birja. Memorialistul citat aminteşte şi modul de lucru al actorilor: „Odată sosiţi în oraş, căpeteniile trupei se puneau la redingotă şi porneau din casă-n casă să facă vizite familiilor mai de seamă ale oraşului spre a angaja abonamente. Se făceau abonamente pentru întreaga stagiune". Au fost şi întîmplări comice când un director de trupă încurcat în socoteli a păcălit spectatorii că va veni la Caracal Adelina Pati, reuşind în acest fel să vândă o mulţime de bilete. O altă farsă l-a avut ca maestru de ceremonii pe Ion Anestin care l-a provocat la o partidă de cărţi pe boier Dicu, un ascendent al familiei Suditu. Masa la care jucau era pe scenă, un complice al lui Anestin a tras uşor cortina, astfel că boier Dicu a fost văzut şi auzit de întreaga asistenţă când cerând dama de treflă a răcnit „Dă-mi pe Oroveanca!"

Prin octombrie 1883 a dat reprezentaţii la Caracal trupa lui Burienescu, în asociaţie cu Scărlătescu, Vernescu, Arion, ş.a. În decembrie trupa se desface şi o parte a trupei, sub conducerea lui Creţu improvizează o scenă sus la Dulgherescu. În ianuarie 1885, Maria Teodorini, directoarea trupei de la Craiova, dă 30 de reprezentaţii la Caracal. Prin 1887, Creţu în asociaţie cu Clotilda Calfoglu şi Nae Petrescu au jucat la Caracal o serie de tragedii: „Maurul din Veneţia", „Otello", „Ruy-Blas"- în ultima piesă evoluând şi Lugoşanu. În 1888-1889 joacă trupa Vernescu, în 1891 trupa Vlădicescu în asociaţie cu Marinescu iar în 1893 trupa lui Emil Nicolau.

MILLO. Véra aceasta am fost complectamente lipsiţi de distracţiuni, ca compensaţiuni insă, bătrânul şi ne obositul artist Millo a sosit în Caracal de câte va dile: presenţa sa şi a trupei séle compusă de vre'o 15 persóne promite societăţei Caracalene câte-va representaţiuni, în grădina Paradisu, câte-va seri de petrecere, câte-va ore de «Uitarea necadurilor» cum zice Românu.

Credem că publicul Caracalean va face tot posibilul pentru incuragiarea trupei D-luĭ Millo care s'a riscat a veni la noĭ în Caracal oraş de câmp, oraş isolat, unde rar se vede artiştĭ de valóre ca D-nu Millo.

Presa timpului ne dă alte detalii despre viaţa artistică a Caracalului.

Astfel, în ziarul Vulturul (An. I, nr.5/17 august 1886) ce apărea la Caracal, citim în pagina 3: ***„MILLO. Vara aceasta am fost complectamente lipsiți de distracțiuni, ca compensațiuni însă, bătrânul și neobositul artist Millo a sosit la Caracal de câteva zile;prezența sa și a trupei sale compusă de vreo 15 persoane promite societății caracalene câteva reprezentațiuni, în Grădina Paradis, câteva seri de petrecere, câteva ore de „uitarea necazurilor" cum zice românul.***

Credem că publicul caracalean va face tot posibilul pentru încurajarea trupei d-lui Millo care s-a riscat a veni la noi în Caracal oraș de câmp, oraș izolat unde rar se văd artiști de valoare ca D-nul Millo".

Despre acelaşi eveniment se aminteşte în acelaşi ziar şi în pagina 4:

„GRĂDINA PARADIS , Teatru Român Sub direcţiunea domnului M. MILLO ASTĂZI, DUMINICĂ 17 AUGUST 1886 se va reprezenta renumita piesă *Bucurescenii la apele de la Văcăreşti,* Comedie cu cântece în 3 acte de Domnul Millo, la anul 1872.

GRADINA PARADIS

Theatru Român

Sub Direcţiunea D-luĭ M. MILLO
ASTA-ZI DUMINECA 17 AUGUST 1886
Se va representa renumita piesa

BUCURESCENII
LA
APELE DE LA VACARESCI

Comedie cu cântece în 3 acte de D-nu MILLO
la anul 1872.

Acelaşi ziar, la 24 august 1886 insera în pagina a IV-a următoarea Cronică Teatrală: ***„Săptămâna aceasta avurăm ocaziunea a vedea iarşi pe scenă pe bătrânul și simpaticul artist Millo.***

Deși bătrân, dar talentul este același, este destul un singur gest spre a te face să râzi cu plăcere.

Tânărul Vernescu s-a achitat complectamente în rolurile sale, dânsul promite mult și îl felicităm. De asemenea și domnul Vasilescu a fost bine în rolul lui Raverjon din comedia „Trenul No. 12". Dorim, ca trupa domnului Millo să stea cât mai mult în Caracal ca să ne mai procure câteva ore de plăcere, de distracțiune, de „uitarea necazurilor" cum am zis și în numărul precedent".

La 31 august 1886, acelaşi ziar nota: ***„Duminică, 31 august se va juca în Grădina Paradis, de trupa domnului Millo, frumoasa comedie cu cântece PRĂPASTIILE BUCUREȘTILOR".***

Matei Millo văzut de Constantin Lecca.

O lună mai târziu, la 21 septembrie 1886 citim în pagina 3 a aceluiaşi ziar caracalean: ***„TEATRU- Suntem informați că simpaticii artiști dl. și d-na Fărcășanu, dl. Tănăsescu și Petreanu sunt angajați pentru stagiunea de iarnă. Felicităm Direcțiunea pentru această frumoasă alegere***", în vreme ce la 28 septembrie acelaşi an se anunţa la rubrica **Teatru** că: ***„Artiștii angajați pentru stagiunea teatrală 1886-1887 sunt aceștia: D.D.N. Petreanu, S. Mavrodin, M. Chiriachidi, I. Vasilescu, C. Vernescu, N. Raciulescu, P. Chiriacescu, N. Georgescu, I.***

Petrescu, Al. Leonescu (sufleor) și Domache Clotilda Calfoglu, Sofia Constantinescu, Ecaterina Ionescu, Ana Vernescu, Elena Petrescu, Elisa Alexandrescu și Elena Georgescu, casier Nică I. Atanasiu, iar decorator F. Fischer”.

Apunea acum epoca în care birjele actorilor veneau de la Piatra-Olt spre oraş căci o notă din nr.16/2 noiembrie 1886 a aceluiaşi ziar ne informa: ***„GARA DIN CARACAL s-a terminat de zidit și acoperit, dară are un aspect așa de urât încât pare a fi un han de acelea ce se găsesc la drumurile mari, vom arăta pe larg în curând toate defectuozitățile ei și pentru care nimeni nu a voit a se interesa”.***

La 14 iunie 1887 găsim în acelaşi ziar la pagina 4 acest anunţ: ***„CAZINOUL DULGHERESCU, NUMAI O SINGURĂ ȘI MARE REPREZENTAȚIE ASTĂZI DUMINICĂ 14 IUNIE 1887. Din cele mai ÎNALTE LUCRĂRI ARTISTICE Ale FANTASMAGORIEI se va da de Artistul G. NICOLAIDE. Prețurile: stalul I- 3 lei, stalul II- 2 lei. Pentru familii prețurile sunt reduse. Începutul la 9 ore seara***”.

În toamna aceluiaşi an, ajunge în oraş de la Craiova trupa Theodorini după cum citim în *Vulturul* din 20 septembrie 1887 la rubrica TEATRU: ***„Cu începere de la 1 octombrie, teatrul din Caracal se va deschide de societatea dramatică din Craiova sub direcțiunea doamnei Maria Theodorini. Atât ca personal cât și ca repertoriu nu lasă nimic de dorit, și credem că și publicul nu va lipsi a da tot concursul acestei societăți, mai ales că știm cu toții că toate trupele ce s-au succedat în Caracal nu se pot câtuși de puțin egala cu aceea de sub direcțiunea doamnei Theodorini.***

Personalul trupei se compune: BĂRBAȚI: D.D. Ion Tănăsescu, Ion Anestin, I. Sz. Fărcășeanu, N. I. Popescu, P. I. Nicolau, G. Racoveanu, N. Poenaru, A. Olăreanu, I. Alexandrescu, St. Iulian (fiul), N. Petrescu și N. Georgescu.

Dame: MARIA THEODORINI, Maria Anestin, Marg[areta] Alexandrescu, Profira Fărcășeanu, Eugenia Procopiu, Bibi Fulgeanu, Adina Racoveanu, Ecat[erina] Ionescu, Domnișoarele Fl. Nicolau și M. Georgescu, sufleor

N. Eliescu."

Ziarul ne ţine la curent cu evoluţia actorilor. Astfel, la 11 octombrie 1887 anunţa pe prima pagină: ***„Joi, 8 octombrie s-a deschis Teatrul din Caracal sub direcțiunea doamnei Theodorini, cu piesa Articolul 47.***

Capelmaestrul Danilciu a fost înlocuit, nu știm ce împrejurări a decis pe domnul primar a lua această dispoziție, însă regretăm depărtarea domnului Danilciu deoarece este un bun muzicant".

La 25 octombrie 1887, un cronicar anonim şi destul de pretenţios, scria în pagina a II-a sub titlul „***Teatrul nostru!"*** următoarele: ***„De la 8 octombrie, a început o nouă viață pentru orășenii noștri, prin venirea doamnei Theodorini, cu trupa sa în acest oraș. Chiar de la început voiam a zice ceva despre teatru, dar am întârziat, în scopul de a cunoaște mai bine pe actori și a vedea cum consideră lumea de aici teatrul. Joi, 8 octombrie s-a reprezentat întâia piesă: ARTICOLUL 47. Cu părere de rău nu am putut fi la această piesă. Cei ce fusese-mi vorbeau de rău. Duminică, 11 octombrie s-a jucat a doua piesă: BOMBA CU APĂ FIARTĂ. Sau ideea formată mai de înainte că actorii nu sunt cum ar trebui să fie sau chiar așa fiind lucrul, am plecat la sfârșitul piesei cu cuvintele: actorii nu fac deloc repetiție.***

Am așteptat în sfârșit și a treia piesă: NĂTĂRĂII AMORULUI. O schimbare totală a ideilor mele, s-a făcut , despre actorii ce au avut bunavoință, a ne onora cu venirea în orașul nostru. La această piesă a avut rol și doamna Theodorini, care prin talentul său recunoscut, a făcut pe mulți să zică: Theodorini își cunoaște misiunea.

Cu nerebdare am așteptat a IV-a piesă: LUCIA. Aici Lucia reprezentată prin doamna Theodorini, a lăsat vii impresii asupra celor prezenți. Nu mai puțin domnul Fărcășanu (Didier, bărbatul Luciei) a fost cât se poate de bine. În sfârșit toți au fost bine.

Pentru duminică, 18 octombrie s-a anunțat revista: ZEFLEMELE.

Publicul care de obicei vine la teatru, a fost puțin reprezentat , însă au fost toți cei care vin mai rar la teatru, așa că sala teatrului era tot plină de lume. Aici ar trebui să vorbesc despre fiecare actor în parte. Mai toți au avut roluri în această piesă. Toți și-au împlinit datoria. S-a distins însă doamna Fărcășeanu (Rifca Toboșereasa) și domnul Anestin. Publicul a fost mulțumit și de aceea și joi, 22 octombrie când s-a reprezentat pentru a II-a oară această piesă a fost multă lume și iarăși mulțumită cum s-a jucat piesa.

Încă de s-ar juca această piesă totuși va avea efect.

Între ZEFLEMELE, la 20 octombrie s-a jucat: PROCESUL VEAURADIEUX. Subiectul acestei piese nu tocmai a atras pe public, totuși actorii nu au lipsit a distra publicul.

În sfârșit nu pot a zice decât că și de aici înainte, actorii vor căuta a distra publicul ca și până acum, vom petrece iarna aceasta foarte frumos și ne vom folosi mult.

Vom mai reveni.

L. No. 14

1887 oct, 23 Caracal "

Şi viaţa muzicală a oraşului era animată în această epocă. La salonul grădinii Paradis din oraş ***„în toate serile orchestra din Viena sub conducerea capel-maistrului Marie Hacheusmit, compusă din nouă persoane, va executa cele mai frumoase arii".*** În acelaşi timp în oraş exista muzica primăriei care, după cum se anunţă într-o notă din ziarul *Vulturul* din 8 martie 1888 ***„se va desfiinţa de la aprilie şi se va reînfiinţa aceea a regimentului de Dorobanţi".***

Un anunţ din ziarul *Vulturul* (27 octombrie 1888, pagina 2) ne anunţă la rubrica Teatru că : ***„Duminică s-a deschis Teatrul din Caracal sub direcţiunea d-lui I.D. Crep cu piesele „Deputat cu orice preţ" şi „Reposatu D-lui". Teatrul este din nou aranjat şi bine iluminat; constatăm cu satisfacţiune că trupa este bine compusă şi cu toţi s-au achitat pe deplin de rolurile ce aveau, mai ales d-na El. Orăşeanu prin jocul de scenă, facilitatea cu care se pronunţă şi înţelegerea perfectă a rolului Mândicăi Zărăfescu jucată de d-sa a dovedit că este o excelentă artistă. Felicitările noastre atât d-sale cât şi d-lui director care a făcut o frumoasă alegere în persoana d-nei Orăşeanu".***

Nu de puţine ori apăreau şi glume inspirate din lumea scenei cum este şi aceasta apărută în acelaşi ziar la 27 octombrie 1888 : „ Un pierde-vară admira extaziat pe o actriţă de la teatru. Unul din prietenii lui îi zise: -Dar ce-ai găsit frăţioare la dânsa? Nu vezi că are un ochi mai mic decât celălalt? –Te înşeli, răspunse admiratorul. Dimpotrivă, un ochi îi este mult mai mare ca celălalt".

Datorită notelor din ziarul *Vulturul* putem afla, fie şi parţial ce piese s-au reprezentat în vara-toamna anului 1889. Astfel, un anunţ apărut la 27 august 1889 amintea că: ***„În grădina Paradis, duminică 27 august [1889] se va juca piesa „D-ale zilei" sau „Un guvern curios", comedie în trei acte, jucată de toată trupa***". În acelaşi număr al ziarului, directorul gimnaziului din Caracal anunţa că Ministerul Învăţământului Public a aprobat înfiinţarea clasei a II-a la Gimnaziul din Caracal iar elevii se primesc în clasa I până la 1 septembrie pe baza cererii însoţite de atestat, bilet de naştere şi de vaccin.

In gradina paradis
Duminecă 27 August
Se va juca Piesa
D'ALE ZILEI
SAU
UN GUVERN CURIOS
Comedie in trei acte. Jucată de toată Trupa

La 18 noiembrie 1889,

Vulturul lui Nae Angelian anunţa la rubrica ***Theatru Român*** că *„* ***Marţi 21 noiembrie se va prezenta piesa „Cocoşul mahalalelor”, comedie în trei acte localizată de d-nul P. Gusti”.*** În acelaşi număr al ziarului se făcea cunoscut că ***„La biserica sf. Gheorghe, făcători de rele răsucind drevele ferestrei din stânga cu un par şi introducându-se înăuntru au furat o cruce de argint suflată cu aur, coroanele de argint ale sfinţilor de pe icoane şi banii din cutia bisericii care s-a găsit spartă”*** iar la biserica Sfinţii Apostoli ***„făcători de rele au uzat de aceleaşi mijloace, astfel răsucind cu un lemn drevele de la fereastra altarului au reuşit de au scos una din dreve pe unde au şi intrat înăuntru; de aci au furat un potir nou de argint, un disc, două steluţe şi o linguriţă de argint precum şi bani din cutia bisericii care de asemenea s-a găsit spartă***”.

În ultimul număr apărut al ziarului, cel din 4 decembrie 1889 (an. IV, nr. 119) , o notă din ultima pagină spune : ***„Theatrul Român din Caracal, Duminecă 10 decembrie, În beneficiul d-nei Elena Orăşanu, Se va juca piesa „O trădare pedepsită”, dramă în 5 acte tradusă de d-na Ecaterina Viişoreanu***”.

Este cunoscută şi citată (vezi *Memoria Oltului*, nr. 21/2013, p. 62) păţania actorului craiovean Corcoveanu care fiind invitat de protipendada oraşului Caracal să joace *Ruy-Blas* de Victor Hugo- se încurcă în socoteli, şi, pentru a scăpa, promite că va aduce pe Adelina Patti la Caracal. Întâmplarea este probabil să fi avut loc prin 1886- căci cunoscuta cântăreaţă de operă a fost prezentă la Bucureşti în decembrie 1885- şi este descrisă cu umor de George Niculescu-Basu în volumul memorialistic „*Amintirile unui artist de operă”*.

Elocventă este pentru această perioadă şi o amintire a copilului Marius Bunescu, redată mai târziu în volumul de memorii „*Însemnările unui pictor*” (vezi şi *Memoria Oltului şi Romanaţilor,* nr.47/2016) despre reprezentaţiile teatrale din Caracal la care a fost martor. Cum pictorul caracalean era născut în 1881 iar amintirile sale sunt de la vârsta de 12 ani, rezultă că sunt din anii 1892-1893. Bunescu ne spune că: ***„Oraşul nostru nu avea pe atunci un teatru adevărat ca acela inaugurat la începutul veacului lângă grădina publică. Exista totuşi o sală unde jucau actori veniţi din Capitală ori de la Craiova. Sala aceasta se afla într-o aripă a casei lui Iorgu Jianu din strada numită pe atunci Fraţii Goleşti. Intrarea se făcea direct din stradă, printr-o uşă folosită şi de actori şi de public. Pentru că nu exista garderobă, boierii veneau însoţiţi de servitori, care le ţineau hainele în braţe, pe trotuar, până la sfârşitul reprezentaţiei. În pauze, spectatorii ieşeau în stradă şi se plimbau. Ardeam de dorinţa de a vedea şi eu o reprezentaţie. Mi-ar fi plăcut mai ales piesa „Iancu Jianu”. Dam târcoale teatrului, strângeam micile afişe colorate anunţând titlul piesei viitoare şi numele actorilor, din care făcusem o adevărată colecţie. Cunoscându-mi dorinţa, un coleg ai cărui părinţi închiriau camere actorilor, mi-a oferit în sfârşit într-una din zile prilejul mult aşteptat. Gazdă de actori cum era, acesta ducea în fiecare seară boccelele cu costume ale actorilor, şi mi-a propus să-l ajut. În seara programată… am intrat în rol. Lucrurile au mers bine până când am intrat în sală. Colegul a dispărut cu boccelele prin scena fără cortină, iar eu am rămas să-l aştept. În***

iţari olteneşti şi cămaşă înflorată, Iancu Jianu, repetând, făcea gesturi largi şi striga de se cutremura scena.

Eram şi aşa destul de impresionat când, în semiîntunericul sălii încă goale, a apărut un personaj înzorzonat care m-a dat afară, neavând încredere în explicaţiile mele bîiguite. Am plecat plângând, cu inima îndurerată, şi am jurat că nu mă voi mai duce niciodată în asemenea condiţii la teatru.

În urma acestei păţanii am început a strânge gologan cu gologan. Încet- încet, până vara următoare, când o altă trupă de actori a venit să joace în grădina lui Iorgu Petrescu tipograful, unde se afla teatrul nostru estival, aveam doi lei întregi. Pentru deschidere se juca „Voievodul ţiganilor". Când s-au pus biletele-n vânzare, mă aflam cu tata, la Vădăstriţa; am plecat singur pe jos până la gara Vişina, iar de acolo cu trenul la Caracal, unde mi-am cumpărat de îndată bilet, dând pe el toţi banii adunaţi. Bineînţeles n-am spus mamei nimc. Fiind însă bilete de primul rang, lucru la care nu mă gândisem, mă pândeau şi alte complicaţii. De obicei, seara, ca să nu ies afară din curte, eram dezbrăcat şi descălţat, rămânând numai în pantalonaşi; lucrurile se încurcaseră deci cu totul şi nu mai ştiam cum s-o scot la capăt. În seara respectivă am găsit că cel mai bun lucru ar fi s-o tulesc aşa cum mă aflam.

Îmi reperasem locul de cu ziuă şi nu mi-a fost greu să-l găsesc. Până să observe controlorul îl şi ocupasem şi aşteptam cu înfrigurare să înceapă spectacolul. Plătisem biletul şi mă simţeam tare pe dreptul meu. A venit totuşi cerberul să-mi atragă atenţia că nu se cade să rămân pe locul acela, cap de bancă în rândul al doilea, într-o asemenea ţinută sumară. M-a invitat să mă duc mai în fund, la galerie. Dar i-am râs în nas, spre amuzamentul vecinilor de bancă. A doua zi întâlnindu-l întâmplător pe tata prin oraş, cineva a glumit pe socoteala mea, aceasta însemnând, după înţelegerea părintelui meu, că… l-aş fi făcut de râs!''

Toate aceste mărturii demonstrează că până la 1900, deşi nu exista local de teatru, la Caracal exista o mişcare culturală întreţinută de trupe din Bucureşti şi Craiova, exista un public pentru aceste reprezentaţii care fascinau şi reprezentanţii generaţiei tinere.

Toate acestea vor conduce la ideea construirii Teatrului Naţional din Caracal.

(va urma)

Calendarul Memoriei Oltului şi Romanaţilor- Mai

.12 mai 1529, prima atestare documentară a satului Găneasa.

. 8 mai 1577, prima atestare documentară a satului Vâlsăneşti.

. 21 mai 1591, prima atestare documentară a satului Dobriceni .

. 27 mai 1597, fraţii Buzeşti ridică crucea de la Gurbăneşti Dâmboviţa.

.4 mai 1610, prima atestare documentară a satului Pârşcoveni- Romanaţi.

. mai 1642, vornicul Dragomir şi soţia sa Elena zidesc mănăstirea Plăviceni.

.13 mai 1647, m. Radu III Buzescu, fiul banului Radu Buzescu, la Strejeşti (strămutat la Călui).

.12 mai 1723, conform pisaniei, Constantin Buzescu începe construcţia bisericii din Strejeşti.

.11 mai 1728, Inochentie, fost egumen la Brâncoveni devine Episcop de Râmnic.

. sfârşitul lui mai 1821, Slatina este arsă de turci.
.14 mai 1793, Constantin Filipescu donează oraşului Caracal 14000 de pogoane de pământ.
.mai 1823, dascălul Gheorghe Ardeleanu devine profesor la Şcoala Ionaşcu din Slatina.
.10 mai 1832, îşi deschide porţile prima şcoală publică din Caracal.
.21 mai 1836, m. poetul slătinean Barbu Paris Mumuleanu (M.O. nr. 23/2014).
.15 mai 1859, n. Iuliu Moisil, profesor la gimnaziul din Slatina.
.16 mai 1859, n. la Vineţi-Spineni, dr. Badea Cireşanu (M.O. nr.2/2012; 32-34/2014; 35-38; 40, 41/2015).
.5 mai 1868. m. la Slatina Ioan Varipati, filantrop.
.2 mai 1875, n. la Crăciunei-Radomireşti institutorul Radu Popescu, autor de manuale şcolare, publicist, autorul „Războiului pentru independenţa noastră" rămas în manuscris.
.5 mai 1877, n. la Slatina avocatul şi publicistul Scaevola Zăgănescu.
.20 mai 1879, n. T.T.Oroveanu, deputat de Romanaţi.
.12 mai 1880, m. Dimitrie Jianu, autor de manuale şcolare, originar din Grojdibodu-R-ţi.
. 14 mai 1881, n. pictorul Marius Bunescu la Caracal (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 38, 43, 46/2015; 47, 49, 50/2015).
.2 mai 1882, n. la Slatina Ion Bucică, dr. în medicină veterinară.
.11 mai 1886, n. la Zănoaga-Romanaţi pictorul Dumitru Stoica.
.17 mai 1887, se pune piatra de temelie a şcolii „Ştefan Protopopescu" din Slatina.
.10 mai 1899, prin testament, N.B.Locusteanu lasă 2 burse pentru studenţii romanaţeni.
.3 mai 1900, n. la Coteana poetul Mihai Bărăgan.
.20 mai 1900, m. generalul August Gorjan, fost comandant al Regimentului 3 Olt în 1877.
.18 mai 1905, începe procesul Polihron-Pavlovici la care a pledat ca avocat şi Nicolae Titulescu (M.O. nr. 14/2013).
. 3 mai 1908, regele Carol I vizitează Corabia.
.8 mai 1909, dr. Badea Cireşanu înaintează Sf. Sinod manuscrisul „Tezaurului Liturgic".
.24 mai 1909, inaugurarea şcolii din Bilceşti-Argeş construită de Sarmisa şi Constantin Alimăneşteanu (M.O. nr. 22/2013).
.21 mai 1910, punerea pietrei fundamntale la şcoala din Berindei. Apare ziarul „*Suvenirul*".
. 27 mai 1910, sfinţirea bisericii „Adormirea Maicii Domnului" Caracal, ctitoria Jienilor.
.2 mai 1912, fostul prefect de Olt C. Anghel publică „*Amintirile unui fost prefect din timpul răscoalelor de la 1907*"(Memoria Oltului nr. 8, 9, 10/2012)
.17 mai 1912, n. Coloneşti eroul cpt. aviator Alex. Şerbănescu (m.18aug. 1944, Memoria Oltului nr.3/2012).
.mai 1914, se stabileşte la Slatina Divizionul de obuziere mutat de la Craiova.
.mai 1914, N. Titulescu e ales deputat de Romanaţi a II-a oară.
.15 mai 1914, apare la Slatina ziarul „*Direcţia Nouă*" (M.O. nr. 6/2012)
.20 mai 1914 , n. la Slatina pr. Ion Trandafir.
.29 mai 1914, n. poeta Alice Botez.

.10 mai 1920, apare la Caracal „*Sfatul ţăranilor*”, organul P.N.L.Romanaţi.
. 15 mai 1920 apare la Caracal „*Snopul de grâu*”, nr. unic.
.mai 1922, moare Ion Hagiescu Mirişte, jurist şi colecţionar de artă din Caracal (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 48/2016).
. 9 mai 1923, trece prin Slatina coşciugul Eroului Necunoscut.
. 19 mai 1925, inaugurarea monumentului eroilor din Rotunda-Romanaţi.
.21 mai 1925, inaugurarea monumentului eroilor Bârca-Valea Mare.
.31 mai 1925, se inaugurează la Slatina monumentul Ecaterinei Teodoroiu.
.15 mai 1926, n.la Slatina prof. univ. Venera Antonescu, scriitoare.
.29 mai 1927, inaugurarea monumentului eroilor de la Caracal.
.1 mai 1928, apare la Caracal ziarul „*Vremea*”, director Şt. Ricman (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr.35/2015).
.20 mai 1928, inaugurarea monumentului eroilor din Osica de Sus (*M.O.* nr.11/2013).
.mai 1931, inaugurarea monumentului eroilor din Bălţaţi.
. mai 1931, apare la Ursoaia-Olt revista „*Leagăn de vise*” (director pr. I. Constantinescu şi redactor M. Smarand).
. 29 mai 1931, N.Iorga vizitează Slatina.
.20 mai 1933, apare la Caracal ziarul „*Orizonturi”* (M.O. nr. 20/2013).
. 21 mai 1933, apare la Caracal ziarul „*Buretele*” cu simpatii pentru O.Goga şi P. Agrar.
.26 mai 1933, n. la Fărcaşele istoricul şi arheologul Marcel Nica.
.1 mai 1934, inaugurarea monumentului eroilor din Jitaru-Olt.
.27-28 mai 1934 se sărbătoreşte la Slatina semicentenarul Liceului Radu Greceanu.
.27 mai 1935, m. T.T.Oroveanu , fost deputat de Romanaţi , la Văleni (*M.O.* nr. 23/2014).
. 3 mai 1936, g-ralul N.M. Condiescu devine preşedinte al Societăţii Scriitorilor Români (înmormântat la Grozăveşti-Romanaţi în 1939).
.mai 1938 este inaugurat monumentul eroilor din Fărcaşele-Romanaţi.
.15 mai 1938, n. Corbu-Olt Ioan M. Barbu, scriitor şi publicist (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 16/2013; 26/2014; 39, 40, 42/2015).
.1 mai 1939, apare la Slatina ziarul „*Renaşterea Oltului*” care la 15 mai 1939 relata despre vizita regelui Carol II însoţit de Marele Voevod Mihai în judeţul Olt (M.O. nr.23/2014).
. 3 mai 1941, Mircea Damian (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 2,4/2012; 12-14/2013; 29,30,32,33/2014; 38/2015; 47-50/2016) publică în ziarul „Bucureşti” o scrisoare deschisă către g-ralul Antonescu cerând libertatea presei.
.20 mai 1941, scriitorul Al. Lascarov-Moldovanu susţine la Liceul Ioniţă Asan din Caracal conferinţa „De ce am trecut Nistrul”.
.mai 1943, inaugurarea troiţei eroilor din Pârşcoveni-Romanaţi.
. 24 mai 1943, fostul profesor slătinean Iuliu Moisil devine Membru de onoare al Academiei Române.
.27 mai 1944, m. fostul primar al Slatinei, dr. Marin Soreanu.
.13 mai 1945, n. la Corabia Ion Oblemenco.

. 27 mai 1945, n. la Caracal istoricul Dumitru Botar.
.22 mai 1949, fostul mitopolit al Olteniei Nifon Criveanu (M.O. nr.1,7/2012; 13, 18/2013) ţine o predică virulentă împotriva regimului comunist la biserica Amzei din Bucureşti.
.29 mai 1949, n. la Caracal poetul Paul Aretzu.
.3 mai 1950, n. la Ianca poetul şi prozatorul Nicolae Maroga Enceanu.
.1 mai 1952, se deschide Muzeul Raional Slatina, director Ion Moroşanu.
.17 mai 1968, N. Ceauşescu şi Ch. De Gaulle vizitează Slatina.
.25 mai 1968, se serbează la Slatina 600 de ani de la prima atestare documentară. Sculptorul Ion Irimescu realizează un monument ,,Slatina 600".
.10-14 mai 1972, festivităţile acordării numelui ,,Ion Minulescu" Liceului nr.2 din Slatina.
. 16 mai 1976, inaugurarea Casei de cultură a sindicatelor din Slatina.
.26 mai 1984, N. Ceauşescu inaugurează Canalul Dunăre-Marea Neagră.
.15 mai 1993, poetul slătinean Marin Mincu scoate la Constanţa revista ,,*Paradigma*".
.27 mai 1997, m. poetul Cezar Baltag (a copilărit la Profa-Spineni)
.10 mai 1998, m. poetul caracalean Ion Potopin. .
.1 mai 2006, m. poetul şi gazetarul slătinean Aurel Gagiu.
.8 mai 2007, m. pictorul slătinean Spiru Vergulescu (*Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 19/2013; 33/2014; 38-46/2015; 47-49/2016).

Memoria Oltului şi Romanaţiului, o revelaţie în peisajul publicisticii româneşti

Costel VASILESCU

Somptuoasa sală a Teatrului din municipiul Caracal, aureolată de un eveniment rafinat şi o audienţă avizată – formată din cititori pasionaţi de istorie şi cultură, colaboratori marcanţi din domeniul cunoaşterii, scrierii şi cercetării fenomenului istoric – a găzduit întâlnirea în care a fost aniversată împlinirea cifrei jubiliare şi lansarea revistei cu numărul 50 a prestigioasei publicaţii *MEMORIA OLTULUI ŞI ROMANAŢILOR*.

Evenimentul s-a desfăşurat la Caracal, deşi în mai toate localităţile revista are o rezonanţă perceptibilă, sau poate pentru că tocmai la Caracal, în inima Romanaţiului, dintotdeauna cultura şi istoria mustesc,

Dumitru, Ion şi Floriana Tîlvănoiu, Ana şi Radian Vasile

coagulează şi se împletesc într-un chip armonios, că niveul de percepţie şi susţinere a revistei – material şi documentar – are o conotaţie aparte, raza de speranţă, de informare, de cultivare a trecutului în conştiinţe prin devoalarea de documente prăfuite şi uitate, de o importanţă fundamentală pentru cunoaşterea trecutului, în toate formele şi dimensiunile sale, constituie pentru romanaţeni un crez invincibil, constituindu-se în foaia identitară de parcurs pe un teren frământat de vreme şi vremuri.

Remarcabila întrunire de la Caracal a dovedit că se poate; că evenimentele măreţe nu se scriu cu patos ci cu profunzime sufletească, aşa cum dealtfel emană amprenta tuturor materialelor incluse în sumarul revistei, deopotrivă grafica şi ilustraţiile prelucrate de Editura Hoffman, partenerul de nădejde şi cursă lungă al comitetului redacţional în elaborarea revistei.

Amfitrioni inconfundabili au fost domnii: prof. Ion D. Tîlvănoiu şi ing. Ion Marian Doldurea, creatorul şi, respectiv, filantropul revistei, firi deschise şi distinse, înzestrate cu sentimentul generozităţii, receptivi la setea de cunoaştere a fenomenelor fundamentale din trecutul îndepărtat al localităţilor şi oneşti la propagarea acestora.

Cadrul măreţ al cetăţii culturale caracalene a fost completat şi onorat de prezenţa strălucitei palete de colaboratori, personalităţi de reală valoare în peisajul publicistic, istoriografic, literar-creativ: romanaţeanul din Vălenii Brâncovenilor – prof. diacon JEAN LUPU, fondator şi dirijor al Corului <Symbol> al Patriarhiei Române; cercetătorul, istoricul şi criticul literar, dr. NICOLAE SCURTU; cercetător ştiinţific, istoric, dr. AURELIA GROSU; profesor dr. JEANA PĂTRU de la liceul „Ioniţă Asan" din Caracal ; prof. CORNEL MANOLESCU, cercetător fără preget, realizatorul unor lucrări de referinţă din sfera instituţiilor administrative din Olt şi Romanaţi; neobositul profesor universitar dr. NICU VINTILĂ – SIGIBIDIA, cercetător, memorialist, autor a peste 50 de cărţi – multe în domeniul dreptului -, azi Preşedinte al Fundaţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului - Craiova, luptător pentru redescoperirea trecutului îndepărtat al Grojdibodului natal; geograf, dr. VESELINA URUCU; prof. ION ZĂULEANU; domnii PAUL EMANOIL BARBU şi VASILE RADIAN, alături de editorul-Mecena ANDY BARCAN.

Nu au putut participa la eveniment, fiind însă amintiţi şi elogiaţi pentru truda decisivă în folosul revistei: dr. MIRCEA ŞERBU (Slatina), dr. PUIU STOICULESCU (Bucureşti), dr. ŞTEFAN GRIGORESCU (Urziceni), ION ANDREIŢĂ (Bucureşti), IOAN BARBU (Rm. Vâlcea), DUMITRU NICA, NICU PETRIA, VIORICA ISTRATE (Slatina), ILIE DUMITRU (Valea-Mare), MIHAI BARBU (Perieţi), DUMITRU ROTARU (Balş).

Şi a mai fost cineva. Sau, poate, a fost cel dintâi: istoricul DUMITRU BOTAR – TABOR, profesorul atotştiutor, cel care, din umbră, sau, mai bine zis, dintr-o aleasă modestie, face şi desface pentru ca totul să curgă lin spre promovarea cultului romanaţean.

Le-am scris numele cu litere mari. Argumentele sunt de prisos.

Publicaţia are caracter de unicitate pe multiple planuri, excelând implicarea în

viaţa socială pentru redeşteptarea sentimentului naţional, mai ales acum când istoria, cartea de căpetenie a unei naţii, este aproape scoasă din manuale şi dusă în derizoriu.

Meritul lui Ionel Tînvănoiu constă în sclipirea Dumnezeiască de a croi un tipar, desăvârşindu-l în timp. Substanţa revistei constă în complexitatea şi veridicitatea materialelor publicate, cu tact mentorul ei reamintindu-ne de fiecare dată un lucru ştiut, elementar, dar determinant: istoria se scrie cu documente!

Prezentarea revistei au făcut-o în cuvinte pertinente minţile luminate prezente la Caracal, cele de care se leagă şi destinul publicaţiei, nefiind nevoie de cuvinte de complezenţă:

„...statistic, - sublinia prof. I. Zăuleanu - **<Memoria Oltului şi Romanaţilor> înseamnă până acum: 6.000 pagini, 1.000 articole, 3.000 ilustraţii. Aşa ceva nu mai există! La originea acestei performanţe se află doi oameni deosebiţi: Ion Marian Doldurea şi Ionel D. Tîlvănoiu";**

Redăm succint câteva din ideile exprimate de participanţi:

Dl. Jean Lupu: „Ionel Tîlvănoiu – catalizator al energiilor pozitive"

„Sunt norocos că am acceptat provocarea domnului Ionel Tîlvănoiu, pentru că astfel am scris mărturisiri, articole fluviu, ansamblate, ulterior, într-un volum. M-a abordat telefonic, cu o voce tânără, baritonală şi deosebit de empatică. Spunându-mi că în Liceul Pedagogic de la Cîmpulung-Muscel a învăţat Muzica de pe manualul meu, m-a „şantajat" emoţional. Ionel Tîlvănoiu este un catalizator al energiilor pozitive, iar domnul Doldurea un om providenţial care trebuie preţuit fără rezerve pentru modul cum a înţeles să sprijine cultura. Această revistă ar trebui să fie procurată de bibliotecile tuturor şcolilor din judeţ."

Prof. dr. Nicolae Scurtu: „Revista – contribuţie la accentuarea identităţii naţionale"

„… această revistă reprezintă cu adevărat un eveniment în viaţa culturală şi spirituală a oraşului, judeţului şi chiar a ţării. O revistă care apare cu regularitate 50 de numere este un moment semnificativ şi astfel de reviste contribuie la accentuarea identităţii noastre culturale şi identităţii noastre naţionale. Acest fapt a fost posibil datorită domnului profesor Ion Tîlvănoiu, intelectual de marcă, tatăl a trei studenţi, un învăţător care trimite numai lumină, un om care ştie ce are de făcut.

Mulţumesc special domnului ing. Ion Marian Doldurea, un om providenţial al acestor locuri care înţelege cu sinceritate, detaşare şi mare iubire să sprijine astfel de gesturi culturale. Este un lucru extraordinar! Dacă s-ar găsi astfel de oameni, măcar câte unul în fiecare judeţ, încă am face lucruri mari. Dar unii nu se interesează decât de ei şi de ai lor, lăsând şcoala, spitalele în grija statului, iar rezultatele se văd […] Această revistă m-a emoţionat de la început prin ţinuta ştiinţifică, contribuţiile excepţionale ale unor dascăli, profesori şi cercetători eminenţi şi prin rigoarea materialelor publicate. Autorii sunt oameni de catedră, oameni de cercetare şi

oameni care şi-au înţeles cu adevărat menirea de a transmite lumină. Aceşti dascăli împrăştie lumină în jurul lor şi îi contactează pe toţi cei care pot să contribuie la clarificarea unor momente din istoria, din cultura şi din spiritualitatea noastră. Eu sunt onorat să colaborez la această revistă şi o voi face în continuare".

Dr. Aurelia Grosu: „Revista – suflet de la un capăt la altul"
„<*Memoria Oltului şi Romanaţilor*> este prima revistă de istorie care ajunge la al 50-lea număr de apariţie şi vine să umple un gol în istoria locului. Valorificarea istoriei extraordinare a acestor locuri era văduvită prin lipsa unei atare reviste. În plan istoriografic are un loc bine definit, fiind o sursă imposibil de ocolit atunci când se vor asambla elemente de istorie naţională. Este rezultatul unei munci făcute cu sufletul de nişte oameni dăruiţi, şi, în acelaşi timp hărăziţi. Pentru mine, Ionel Tîlvănoiu este prototipul dascălului de odinioară, omul dedicat satului, educaţiei adevărate. A avut alături pe doamna Floriana, soţia sa, au putut face o echipă extraordinară care a adunat ca un fagure oameni deosebit de valoroşi, pentru că eu mă simt o mică elevă pe lângă domnii: Scurtu, Lupu, Vintilă, Botar, oameni care scriu cu pasiune într-o vreme în care pasiunea a căzut în desuetudine, oameni neînţeleşi pentru mulţi din zilele noastre. Nu suntem învechiţi – cred cu tărie – suntem oameni care cred în lucrurile adevărate... Felicit pe domnii Doldurea şi Barcan pentru ataşamentul lor participativ. Această revistă înseamnă suflet de la un capăt la altul... În 1984 când mergeam să obţin aprobare pentru cartea mea *„Monumente istorice şi de artă din judeţul Olt*" mi s-a spus că Oltul nu are nimic. Ori, iată câte lucruri şi ce istorie au Oltul şi Romanaţii".

Geograf, dr. Veselina Urucu; „Sunt uimită! Să continuăm împreună!"
„Revista m-a convins să continuăm acţiunile de punere în valoare a ceea ce ştim noi. M-a uimit activitatea depusă de un colectiv cu mare expertiză ştiinţifică. Un coleg de la fostul Institut al Academiei era înmărmurit de apariţia unei astfel de reviste într-un mic colţ de ţară. Sunt emoţionată. M-a uimit puterea de muncă şi dăruirea celor două mari personalităţi: ing. Ion Marian Doldurea şi prof. Ionel D. Tîlvănoiu".

Prof. Cornel Manolescu: „… mă hrănesc din arhive"
„Eu sunt biolog dar fac istorie din pasiune, mă hrănesc din arhive. Mulţumesc d-lui Tîlvănoiu că m-a convins să colaborez. De fapt, m-a convins cu un singur argument: degeaba ştii dacă nu publici. Este ca şi un profesor care stăpâneşte materia dar nu comunică nimic elevilor. Iar domnul Doldurea este omul fără de care aceste lucruri nu ar exista decât poate în imaginaţia noastră."

Prof. dr. Jeana Pătru: „Acest moment cere emoţie!"

„Sunt emoţionată de două ori: o dată că articolele mele se regăsesc în această prestigioasă revistă alături de materialele unor mari personalităţi, şi pentru că acest moment cere emoţie. Îmi doresc ca şi la nr. 100 să ne întâlnim în acelaşi cadru prietenesc.”

Ing. Adrian Pătru: „Iubesc revista necondiţionat!”
„Emoţionat, fac doar o mărturie: iubesc revista necondiţionat, obligat de memoria meleagurilor natale şi sunt gratulat că mă aflu într-o companie selectă, pe aceeaşi scenă cu soţia- lucru care nu s-a mai întâmplat- şi cunosc nume ale căror contribuţii le-am savurat în revistă, oameni care, parafrazând-o pe doamna Marincu, adună cioburi de istorie şi cultură”.

Prof. Paul-Emanuel Barbu: „Revista dă o direcţie bună”
„Fenomenul <Memoria Oltului şi Romanaţilor> este foarte important mai ales astăzi, când unii vor să ne şteargă identitatea naţională. Un popor care nu-şi cunoaşte istoria, e un popor fără busolă. Revista noastră dă o direcţie bună!”

Prof. Dumitru Botar: „Domnul Doldurea, om de cultură, iubeşte ca un fanatic Romanaţiul!”
„Ionel Tîlvănoiu dă semnalul că învăţătorii vor deveni ceea ce erau în timpul lui Spiru Haret. […] Domnul Doldurea este un om de cultură, înţelege şi explică, a colindat Europa, a cercetat şi vine mai bogat spiritual. Au şi alţii bani în Caracal , dar domnul Doldurea ştie ce să facă cu ei fiind un om de cultură, ştie tot ce se întâmplă şi iubeşte ca un fanatic Romanaţiul. Pentru Romnaţi- oricând, oriunde, cu oricine, împotriva oricui.

Tîlvănoiu este însă părintele acestei reviste, el a lansat-o la apă.”

O dizertaţie de mare rafinament, privitoare la valorile romanaţene şi obligaţia morală de a ne descoperi în imensitatea sa fascinantul trecut al localităţilor natale a făcut domnul **prof. universitar dr. Nicu Vintilă – Sigibidia**, exemplificând cu zbaterile

personale pentru scoaterea trecutului comunei Grojdibodu la limanul cunoaşterii istorice. Acordarea unor diplome şi însemne conducerii revistei şi principalilor colaboratori din partea Fundaţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului- Craiova, a reliefat interesul pentru o colaborare fertilă, spre cunoaştere şi adevăr, făgăduind revistei ,,un fluviu de materiale" din arhiva personală.

Atmosfera a fost fericit întregită de acordare din partea Asociaţiei ,,Fiii şi Prietenii Caracalului", doamnei dr. Veselina Urucu, a unei atenţii omagiale cu prilejul împlinirii unei vârste respectabile, şi un moment artistic susţinut de elevii Colegiului Naţional <Ioniţă Asan> coordonaţi de **prof. Ionel Bârză**.

S-au acordat diplome aniversare, cărţi cu dedicaţie din creaţiile colaboratorilor, a fost oferit numărul 50 (aniversar) al revistei (130 pagini). Mulţi acum s-au cunoscut în direct. S-a râs frumos, a fericire, toţi angajându-se ,,cu contract nelimitat" în slujba revistei.

La o agapă au continuat discuţiile, concluzionându-se că revista <Memoria Oltului şi Romanaţilor> este o revelaţie în peisajul publicisticii româneşti.

Neputând participa la eveniment, scriitorul **Ion Andreiţă** a trimis un mesaj emoţionant (publicat şi în revista *,,Bucureştiul literar şi artistic*" din mai 2016 sub titlul eminescian ,,La aniversară"):

Memoria care adună, memoria care uneşte

Aşadar, revista „Memoria Oltului şi Romanaţilor" îşi îmbracă pentru a 50-a oară rochia lunară de gală şi vine la întâlnirea cu românii ca o fată sfioasă de la ţară, ieşind pentru prima dată la repetabila ei primă horă.

Iese cu ceea ce are ea mai frumos în strai şi suflet, în gând şi-n vorbă; iese ca o zi de sărbătoare, ştiind că acolo, în hora simţirii româneşti, în vastul amfiteatru străjuit de Carpaţi şi Dunăre, silabele luminii se-ncheagă în poeme de slavă pentru cei ce, sub sceptrul lui Gebeleizis, au însufleţit din neguri de vreme acest spaţiu de început al omului; pentru cei ce astăzi dau suflu şi putere întru mereu îngrijirea minunatei „Grădini a Maicii Domnului"; pentru cei ce vor continua această neostenită, jertfitoare şi de dătătoare bucurii dumnezeieşti lucrare.

Spre neuitare, „Memoria" sărbătorită astăzi a adunat – prin truditorii ei pricepuţi şi înţelepţi – importante urice de neam, cu precădere despre plaiul oltenesc, dar cu atenţia mărită asupra întregului spaţiu românesc. A cercetat arhive şi biblioteci, a consultat învăţaţi, dar a pus şi urechea la pământ, scormonind apoi cu hârleţul arheologului, conform zicerii: „Când scrisul lipseşte, pietrele vorbesc", pentru a scoate la lumină aceste izvoare. (În paranteză fie spus, după calculele specialiştilor, cam 97 la sută din istoria omenirii – implicit şi istoria noastră – se sprijină pe izvoare nescrise).

Acest simplu şi mare adevăr l-au înţeles cei 11 meşteri mari din Comitetul de redacţie, cu Ion Tîlvănoiu, 12 – apostoli pentru care odihna înseamnă căutare

continuă, neostoită propovăduire. Nobilul imperativ al identităţii naţionale şi l-au asumat şi colaboratorii revistei, cu pasiune şi fapte incontestabile.

La jubileul de astăzi, în frumoasa lună a lui Prier, petrecut sub bolta cerului incendiată de imaculata floare de cireş, putem afirma că „Memoria" împlineşte o dublă menire: adună dovezi de istorie şi cultură în sipetele ei nemuritoare şi, implicit, îi adună la un loc şi pe căutătorii şi aducătorii acestor dovezi – pe care, astfel, îi şi uneşte întru respiraţie şi ideal.

Memoria care adună, memoria care uneşte! – ce altă mai potrivită deviză pe frontispiciul acestei zile?!

Inscripții

NOI CONTRIBUȚII LA BIOGRAFIA POETULUI NELLU CRISTESCU

Nicolae Scurtu

Biografia poetului și publicistului Nellu Cristescu (n. 7 septembrie 1912, Caracal, jud. Romanați – m. 1994, Craiova) a suscitat interesul cercetătorilor și istoricilor literari încă din perioada interbelică. Întâiul biograf al poetului Nellu Cristescu este, cum era și de așteptat, G. Călinescu. După ce îi publică în revista *Jurnalul literar* câteva poezii [1] și trei microeseuri [2], G. Călinescu îl prezintă în arhicunoscuta rubrică „*Repertoriul nostru* "[3] : „N. Cristescu, născut la 7 septembrie 1912, în Caracal – Romanați. A publicat primele versuri în revista județului: «*Zorile Romanaților*», la care colaborează încă. A redactat câteva publicații locale cu viață efemeră, între care gazeta «*Vremea noastră*» și revista *«Prietenia literară*». A colaborat câtva timp și la ziarul «Romanațul». De asemenea, a mai publicat în revista «*Luceafărul»* din București și «*Gând și slovă oltenească*» de la Craiova, care, azi, nu mai apare. Locuiește în orașul natal, unde actualmente redactează gazeta Căminului cultural județean: «*Făclia*». Colaborator la «*Jurnalul literar*». Lucrări: Epigrame, 1933, Poezia anotimpurilor 1936, Primăvara 1939, Epigrame 1939, Poezia anotimpurilor. Ediția a 2-a, 1939."

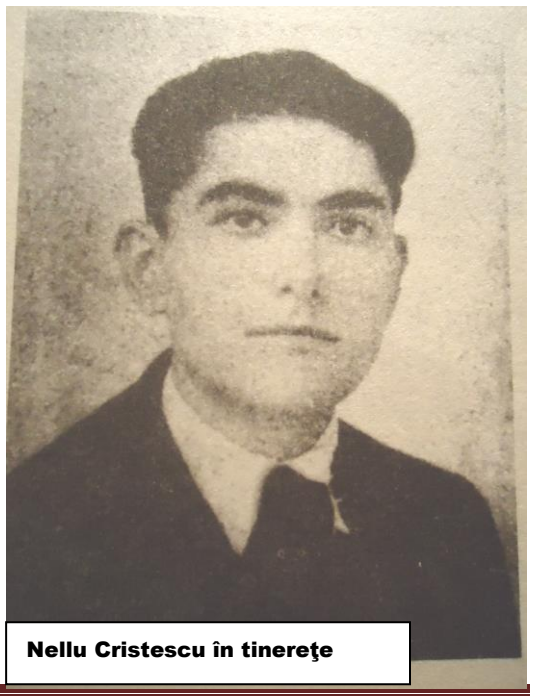

Nellu Cristescu în tinereţe

Un moment important al biografiei sale creatoare îl constituie colaborarea cu poezii la unele plachete tematice, publicate în Colecția Adonis, pe care a înființat-o

poetul şi eseistul Virgil Treboniu (1909–1994).

Printr-o întâmplare, fericită, au intrat, de curând, în biblioteca mea, două epistole ale lui Nellu Cristescu, din anii 1942 şi 1946, trimise din Caracal lui Virgil Treboniu.

Epistolele acestea, deloc convenţionale, deşi conţin câteva şire, evocă un timp când istoria naţională cunoştea demolări, amputări, suprimări şi neantizări.

E timpul să reflectăm, cu luciditate, la acele vremuri şi să restituim, tot ce se mai poate, dintr-un trecut, care a intrat într-un nepermis con de umbră şi tăcere.

*

[1] Caracal, 20 august [1]942

Virgil Treboniu,

Ţi-am primit autograful, pe care l-aş fi vrut odihnindu-se, asemenea unui sfinx, sub o poemă. De astă dată semnezi... proză, şi încă.

Chestiunea cu... tipografia îmi naşte sau renaşte un sentiment ce nu doresc a ţi-l împărtăşi. Alung pentru o clipă scepticismul, urez succes! La primirea salariului pe august... etc. Consideraţi-mă, vă rog, alături.

Cu salut autumnal,

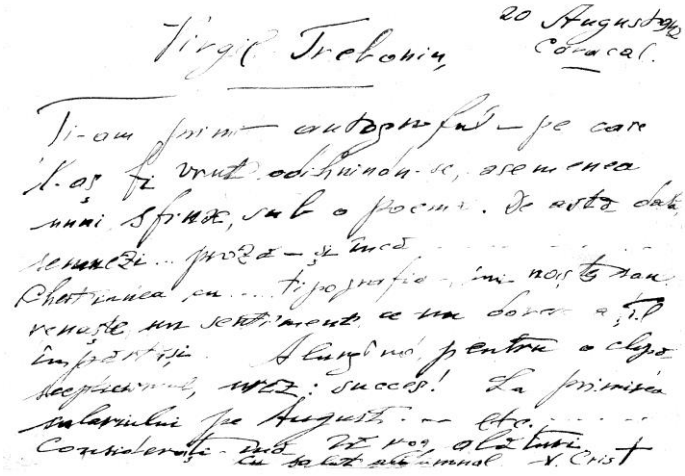

N. Crist.

[Domnului Virgil Treboniu, scriitor, Strada Grigore Tocilescu, nr. 34, Bucureşti, VI; Nellu Cristescu, Căminul Cultural, Caracal, judeţul Romanaţi].

*

[2] Balş, 21 decembrie [1]946

Str[ada] L[oco]t[enent] Aurel Florescu,
nr. 10, judeţul Romanaţi

Prietene,

Răspund, atât de tardiv şi cu atâta grabă, celei mai tihnite scrisori ce mi-ai dăruit-o. Cărămiziul autumnal al plicului închide dese rândurile-ţi cizelate, care, la rându-le, închid câteva puternice bătăi de inimă, prieteneşti. O recitesc, o! Îţi mult mulţumesc! Ce mai faci? Ce mai face poetul Virgil Treboniu? Eu sunt atât de nenorocit! Ne-no-ro-cit! Cel mai nenoricit!

Nellu Cristescu

P.S.

De ce nu-mi trimiți, cum te-am rugat, n[ume]rele din Adonis, cu colaborarea mea?

[Domnului Virgil Treboniu, scriitor, Strada Grigore Tocilescu, nr. 34, București, VI].

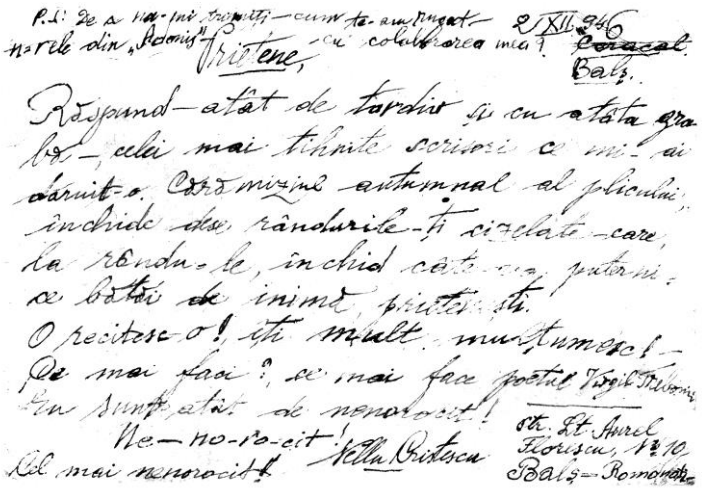
P.S. De ce nu-mi trimiți — cum te-am rugat — n[ume]rele din „Adonis" cu colaborarea mea? 2/XII 936 Caracal Bals.

Prietene,

Răspund — atât de târziu și cu atâta grabă — celei mai tihnite scrisori ce mi-ai dăruit-o. Cără mijnă autumnal al jobicului, închide ele, rândurile-ți cizelate — care, la rându-le, închid câte-o pateri-ce bătăi de inimă, prietene.

O recitesc-o! și mult mulțumesc! — De mai faci?, de mai fac poetul Virgil Treboniu. Eu sunt atât de nenorocit!

Ne-no-ro-cit! Nellu Cristescu

str. Dr. Aurel Florescu, 1 & 10 Bals-Romînia

Cel mai nenorocit!

Note

• Originalele acestor epistole, inedite, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

1. N. Cristescu ~ *Pe gând de drum, la Troia* în *Jurnalul literar*, 1, nr. 17, 23 aprilie 1939, p. 1; *Reculegere*, 1, nr. 25, 18 iunie 1939, p. 4; *Sunet de oase*, 1, nr. 31, 30 iulie 1939, p. 4; *E cald*..., 1, nr. 33, 13 august 1939, p. 4 şi *Aripi de lut*, 1, nr. 38, 17 septembrie 1939, p. 3.

2. N. Cristescu ~ *Tragedia teatrului* în *Jurnalul literar*, 1, nr. 18, 30 aprilie 1939, p. 1; *Schliemann*, 1, nr. 24, 11 iunie 1939, p. 4 şi *G. Ibrăileanu*, 1, nr. 36, 3 septembrie 1939, p. 1.

3. [G. Călinescu] ~ *Repertoriul nostru – Nellu Cristescu* în *Jurnalul literar*, 1, nr. 32, 6 august 1939, p. 2, col. 6, jos. (Documente. Istorie literară).

Anul I No. 1 Decembrie 1938, Caracal

PRIETENIA

Gazetă săptămânală DIRECTOR: N. CRISTESCU

CULTURALA SI INFORMATIVA

Bine-ați venit Majestate!

Între intelectuali și plugari.

„Prietenia"

N. Cristescu

***Prietenia Literară*, revistă condusă de Nellu Cristescu (An. I, nr. 2/decembrie 1938)**

O EPISTOLĂ NECUNOSCUTĂ A LUI MARIN POPESCU-SPINENI

Biografia profesorului, cercetătorului şi excelentului geograf Marin Popescu-Spineni (n. 26 iunie 1900, com. Spineni, jud. Olt – m. 8 mai 1997, Piatra-Neamț) se

augmentează cu noi date, ştiri şi informaţii existente în epistolele şi însemnările sale, ce se impun a fi identificate şi adnotate în vederea publicării lor integrale. Biografia cărturarului [1] autentic, provenit din lumea satelor din ţinutul Olt, impresionează prin tenacitate, putere de muncă, dăruire şi, firește, prin devoţiunea faţă de profesia pe care şi-a ales-o încă din timpul studiilor universitare. Este autor al unor cărţi de referinţă, precum *Contribuţii la istoria învăţământului superior* (1921), *Instituţii de înaltă cultură* (1932), *Procesul mănăstirilor închinate* (1936) şi *România în istoria cartografiei până la 1600*. Volumul 1–2 (1938), care l-au impus atenţiei specialiştilor din România şi Europa.

În calitate de coordonator al secretariatelor Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti, a colaborat, în condiţii corespunzătoare, cu profesorul şi istoricul Nicolae Iorga, pe când acesta era rector al universităţii bucureştene.

O epistolă a lui Marin Popescu-Spineni, necunoscută până acum, trimisă rectorului N. Iorga ne evocă preocupările pe care acesta le avea în ceea ce priveşte insignele şi carnetele de student. Îl informează pe Nicolae Iorga despre stadiul lucrărilor şi reparaţiilor de la Facultatea de Litere şi Filosofie în preajma începerii anului universitar.

Regretabil este faptul că, într-o lucrare monografică [2] despre Facultatea de Litere şi Filosofie, numele profesorului Marin Popescu-Spineni lipseşte. Oare de ce?

Marin Popescu-Spineni

*

[1] [Bucureşti], 30 septembrie 1929

Mult respectate domnule Rector,

Pentru realizarea insignei m-am prezentat elevului domniei voastre M. Constantinescu [3], pictor şi sculptor, cu studii la Paris. El a combinat modelele de faţă.
În caz când vreunul se apropie gândului d[omniei] v[oastre], vă rog să-l aprobaţi. Apoi voi merge la specialiştii din Buc[ureşti] şi-i voi consulta în privinţa execuţiei şi a preţului.
Îmi spunea cineva că la Viena s-ar face bine. Uniformizarea cărţilor de student, cred că nu se mai poate face, secretariatele vor fi comandat modelul lor. Dacă Datina Românească [4] se grăbea să execute comanda noastră s-ar fi putut. Eu voi încerca.

La Facultatea de Filosofie totul, cred, merge în bună rânduială. Se fac lucrările în vederea începerii anului şcolar.

Primiţi, vă rog, domnule Rector asigurarea celei mai înalte stime ce vă păstrez,

M. Popescu-Spineni

Note

• Originalul acestei epistole, inedite, se află la Biblioteca Academiei Române. Corespondență primită de N. Iorga. Volumul 357, f. 410r–411r.

1. Constantin Pangrati ~ *Dicționarul oamenilor de seamă din județul Neamț. De la Grigore Ureche până în zilele noastre*. [Constantin Ciopraga – O panoramă aidoma unui muzeu al culturii]. [Piatra-Neamț], Editura Crigarux, [1999], p. 198.

2. Adina Berciu-Drăghicescu ~ *Facultatea de Litere a Universității din București. 150 de ani de învățământ filologic românesc. 1863–2013. Tradiție și valoare*. Partea I–II. Colaborator principal, prof. univ. dr. Ovidiu Bozgan. Colaboratori: Lector univ. dr. Cristina Gudin şi Silviu Nedelcu. [București], Editura Universității, 2015, 1098 pagini.

3. Mac Constantinescu (1900-1979), pictor şi sculptor. S-a remarcat prin lucrări de o înaltă ţinută grafică.

4. Oficina tipografică a lui Nicolae Iorga din localitatea Vălenii de Munte, unde marele istoric şi cărturar şi-a tipărit o buna parte din cărţile sale.

O TULBURĂTOARE MĂRTURIE A LUI DEMETRU IORDANA

Biografia naratorului Demetru Iordana (1918–1979, *Memoria Oltului şi Romanaţilor* nr. 44-46/2015; 47-50/2016) conține numeroase momente asupra cărora un autentic cercetător literar trebuie să se dedice cu răbdare și consecvență spre a le decripta sensurile și spre a le face cât mai explicite. Bogata sa corespondență trimisă, în timp, unor personalități de prestigiu ale literaturii române, surprinde unele secvențe din itinerarul fizic și creator al acestui prozator atât de puțin cunoscut astăzi.

În cele nouăzeci și opt de epistole trimise lui Perpessicius, istoricul și criticul literar care l-a descoperit, l-a debutat și l-a impus în lumea literară din provincie și din Capitală, se întâlnesc pasaje reprezentative privitoare la formarea sa, la opțiunile sale narative și, mai ales, la crezul său în reprezentativitatea și polifonia romanului. Întâlnim, de asemenea, în aceste fragmente memorialistice, prețioase însemnări privind lecturile sale, note despre cărțile unor eseiști, precum și unele reflecții despre specificitatea romanului, a poeziei și a dramaturgiei.

Epistola ce se publică, acum întâia oară, se constituie, de fapt, într-o tulburătoare confesiune privitoare la arta de a scrie proză și, firește, la complexitatea genului epic.

Impresionează, în chip fericit, notele, observațiile și sugestiile pe care le propune Demetru Iordana lui Perpessicius în ceea ce privește structura și arta narativă a unui roman de factură modernă.

*

[1] Slatina, 9 febr[uarie] 1951

Mult stimate domnule Perpessicius,

Mă pregăteam să vă scriu din nou, pentru a vă mai da acest mic semn de viață, care se poate transmite printr-o epistolă, când am primit, prin nespus de plăcută surprindere,

scrisoarea ultimă a d[omniei] voastre plină de reflecţii bune pentru mine. Este un dar pe care oamenii mi-l fac foarte rar. Reflectându-l la rândul meu, mi-am dat seama de câtă nevoia am de el, mai ales când vine de la o minte larg cuprinzătoare şi luminată. De aceea voi şi începe cu propriile-mi reflecţii asupra chestiunii ce mi-aţi pus în legătură cu piesele mele, anticipând că nu le fac pentru a instrui, ci pentru a mă lămuri pe mine însumi.
Chestiunea e dacă o piesă poate fi scrisă „din cap“, aşa cum altele pot fi scrise „din inimă“. Eu cred că da. Sunt convins că textul permite o construcţie cerebrală, pe care romanul o refuză, fiindcă el se realizează epic prin fapte şi evenimente care cer viziune realistă, directă.

Ceea ce pentru roman este o scădere, iar pentru poezie o eroare, construcţia cerebrală, pentru teatru este o posibilitate plină de ispite. Căci şi ideile au dreptul la creaţie, nu numai faptele. Dar atunci când într-o piesă vrei să dai viaţă unei idei, care exprimă o realitate esenţială, trebuie să părăseşti punctul de vedere strict realist, să inventezi personagii, împrejurări şi acţiuni care să conţină acele idei cărora vrei să le dai viaţă. În acest caz, părăseşti viziunea realistă a vieţii şi construieşti cerebral, adică din cap, acţiunea prin care vei exprima ideile folosind totuşi obicinuitul material uman care se găseşte şi în experienţa romancierului sau a poetului. În acest caz, firește, dramaturgul e nevoit să cedeze, consimţit, convenţionalului aparent şi neverosimilului, dacă vei privi lucrurile printr-o prismă strict realistă, dar, în schimb, câştigă în intensitate ideea ce exprimă, iar dacă oamenii par mai puţin vii şi reali, în schimb viaţa se mută de la faptele lor, la ideea pe care urmăreşti a o exprima prin aceste fapte. Cred că un om de teatru nu trebuie să se mărginească numai la a crea „caractere“ şi a reprezenta „pasiuni“ în conflict făţiş. Sunt şi alte lucruri situate pe un plan mai afund al spiritului său, al psihologiei umane care cer a fi exprimate.

Observaţia d[omniei] voastre că mă obsedează devenirea personalităţii cu schimbările ei la faţă este foarte justă. Şi mă bucur imens că mi-aţi spus-o. Fiindcă singurul lucru care mă preocupă intens, şi ca om, şi ca scriitor, să nu-i zic: ca artist! – este devenirea fiinţei omeneşti. Eu nu pot să concep omul static. Îmi repugnă ceea ce în literatura clasică se cheamă „tipic“ sau „caracter“, adică personagiile dintr-o bucată, vopsite într-o singură culoare: albă, neagră sau roşie... şi care la sfârşitul unei piese sau al unui roman sunt exact aceleaşi de la începutul piesei sau romanului. Omul, fiinţa lui omenească, e în continuă devenire, căci e în continuă evoluţie, şi asta fără a fărâmiţa unitatea individualităţii lui, a identităţii spirituale cu el însuşi. Căci ceea ce se schimbă la om nu este conştiinţa de sine, ci atributele acestei conştiinţe. Pe măsură ce omul trăieşte, suferă şi cugetă, conştiinţa lui se lărgeşte şi se îmbogăţeşte cu atribute noi.

Aceasta e devenirea sau evoluţia. Sunt profund convins că omul evoluează sufleteşte, fie în mai bine, fie în mai rău, dar în nici un caz nu rămâne pe loc, static, într-o formă rigidă şi cu un fond constant. Iată de ce în lucrările mele literare, romane sau piese, nu veţi întâlni nici un personaj principal care la sfârşitul romanului sau al piesei să fie acelaşi de la începutul lor.

Bineînțeles, ca literat sunt conștient că aceste schimbări, ca să pară verosimile, trebuie să se petreacă încet și să fie profund motivate, lucru care, în roman, reclamă aglomerarea de fapte și de evenimente semnificative, altminteri totul pare factice, artificial și superficial.

Cât privește piesa Procurorul Max Rainer, n-am să vă spun mai mult decât v-am spus, fiindcă intenționez, sub încurajarea ce mi-ați dat, să vi-o aduc de Paști pusă la punct. Nu vă va răpi mai mult de o jumătate de zi cu citirea ei, și v-aș fi profund îndatorat dacă veți binevoi să o citiți cu răbdarea și discernământul ce vă caracterizează. D[omnu]l prof[esor] Botez a citit-o și mi-a spus că ar fi cea mai reușită piesă dintre cele patru pe care le-am scris. Bineînțeles că dânsul nu este o autoritate în materie.

Chestiunea ce o puneți dacă sunt sau poet, sau romancier, sau dramaturg, pentru mine este de asemenea lămurită. Cred că atât temperamentul meu estetic, cât și convingerile mele, contopite cu nevoia de exprimare a unor viziuni captate de la realitate, îi corespunde romanul cu lungile lui posibilități de desfășurare, cu poezia, cu epica și cu dramatica faptelor și evenimentelor lui înlănțuite tumultos și dinamic. Că pe deasupra îmi place să mai scriu și poezii, și teatru, asta răspunde, probabil, unei nevoi de cântec și efuziune sentimentală, pe de o parte, și a unei nevoi de construcții cerebrale, în afara viziunilor epice, prin care să însuflețesc câteva idei ce mă frământă.

Totuși, nici poezia, nici teatrul nu le practic cu sentimentul unui diletant, ci cu acel simțământ, cam astringent, al necesității pe care o simte un om care a descoperit că unicul său rost, esențial, în viață este de a crea literatură.

Că n-am să reușesc pe scenă, sau în versuri, după cum, probabil, nu voi străluci ca un astru nici în roman, deși strădaniile mele au și această țintă, iată un lucru de care nu prea mă înspăimânt. S-ar putea, de asemenea, să ratez totul și, prin forța împrejurărilor, să ajung un paria al societății de mâine. Iar nu prea mă înspăimântă. Căci am convingerea fermă a valorii în sine a acestor strădanii și certitudinea că, dacă în existența aceasta nu-mi este dat să reușesc, voi reuși într-o alta, când toți vom reveni pe pământ, ca să ne continuăm evoluția!!

Cam asta e tot ce-aș avea de spus în legătură cu chestiunile ridicate de d[umnea]voastră.

Voi trece bucuros la altele. Vă mulțumesc pentru înștiințarea că la 8 februarie se împlinesc 400 de ani de la moartea cavalerului hughenot. Aș fi extrem de curios să-i citesc memoriile, dar din păcate n-am aici această posibilitate, după cum n-o am nici pe aceea de a mă apropia de Port-Royal. Voi reciti, însă, paginile alese din Saint-Beuve1, de regretatul P[ompiliu] Constantinescu.

În prezent citesc o interesantă carte de dr. Ilie Piticariu, *Teoria evoluției spirituale* [2], carte foarte stângaci scrisă, dar substanțială. Am citit, de un obscur pictor Pierre Cornillier, f[oarte] interesanta carte *Supraviețuirea sufletului și evoluția lui după moarte* [3]. Interesul cărții stă în aceea că, departe de a fi o compunere plină de afirmații absolute, și fără drept de replică, este relatarea în stil de proces verbal a 105 ședințe de înalt

spiritism, şedinţe în cursul cărora vezi cum se formează treptat, cu reticenţe şi avânturi, cu opuneri şi acceptări, convingerea spiritistă a autorului. Asişti la un interesant proces de convingere. Şi rămâi, până la urmă, tu însuţi convins. În afară dacă nu eşti prea obsedat de anumite... superstiţii ştiinţifice.

Scriitorul slătinean Demetru Iordana

Cred că va apărea, şi aştept să apară, volumul IV. M-a mâhnit şi m-a amuzat în acelaşi timp „topirea“ volumului V din *Menţiuni* [4]. Dar, sărmanii, nici nu bănuiesc că şi ei vor fi topiţi la rândul lor, de-a valma cu toate ineptele lor producţii, într-un groaznic furnal, din care nu va mai fi scăpare.

Dar zahărul lui Călinescu? N-ar trebui să ne surprindă, dat fiind că există o legătură strânsă între zahăr şi ambiţie. Or, ambiţia fiind înfrântă, nu-i mai rămâne omului decât să se îndulcească cu zahăr. Călinescu a obţinut, cred, ceea ce a meritat. În orice caz, el a făcut o figură jalnică în panorama socială ce ni s-a oferit. Pe cât de mult „a strălucit“ în opoziţie, pe vremuri, pe atât s-a întunecat acum!

D[omnu]l profesor Botez, aflat în treacăt, a fost serios bolnav de gripă câtva timp. S-a restabilit, însă, după câteva zile de odihnă. Acum face mină bună şi aşteaptă evenimentele.

Astea sunt veştile de la vest. Sper că n-aţi fost gripat în iarna asta, nici de gripa românească, nici de cea chinezească, care, aud, se combate cu ţuică...(?)

D[omniei] voastre şi bunelor fiinţe ce vă înconjoară, toate urările mele de bine şi de sănătate.

Demetru Iordana

Note

• Originalul acestei epistole, inedite, se află la Biblioteca Academiei Române. Cota $\int \frac{21(25)}{MXXXVI}$.

1. Sainte-Beuve ~ *Pagini de critică*. Alese şi traduse de Pompiliu Constantinescu. Bucureşti, Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II“, 1940, 454 pagini.

2. Ilie Piticariu ~ *Teoria evoluţiei spirituale*. Bucureşti, [1941], 813 pagini + 1 planşă.

3. Pierre E. Cornillier ~ *Supraviețuirea sufletului și evoluția lui după moarte. Dări de seamă după experiențe.* În românește de Gh. Ștefănescu Dolhești, București, 1927, VII + 540 pagini + 2 planșe.
4. Perpessicius ~ *Menţiuni critice*. [Volumul] V. Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1946, 523 pagini.

Monumentul Eroilor din comuna Orlea

Vasile Radian, Ion D. Tîlvănoiu, Floriana Tîlvănoiu

Monumentul a fost ridicat în cinstea eroilor din comuna Orlea care şi-au jertfit viaţa în primul şi al doilea război mondial. Se află situat într-un parc, vis-a -vis de cimitirul satului, la intersecţia străzii Recunoştinţei cu drumul judeţean 54 A (Valea Dunării). Elementul principal şi terminal al edificiului este statuia soldatului necunoscut, cu arma la piept prezentând onorul. Suportul pe care se sprijină sculptura soldatului este masiv, alcătuit din două corpuri confecţionate din beton. Pe feţele celui de-al doilea bloc sunt încastrate plăci de marmură de dimensiuni mari pe care au fost inscripţionate numele şi prenumele eroilor din cele două războaie mondiale (141 din primul război mondial şi 84 din al doilea război mondial). Faţada monumentului este orientată spre drumul judeţean 54 A. Placa de marmură fixată pe această parte prezintă următoarele înscrisuri: „În memoria eternă a eroilor din comuna Orlea căzuţi în primul război mondial (1914-1918) şi în al doilea război mondial (1940-1945) pentru unitatea naţională a românilor. Recunoştinţă profundă din partea fiilor satului vouă fericiţilor eroi, voi care răspunzând la suprema datorie aţi contribuit la făurirea unei Românii întregite”, iar mai jos: „Monumentul a fost ridicat în anul 1984 din iniţiativa unui comitet prin contribuţia cetăţenilor şi cu sprijinul Consiliului Popular Orlea:

- Constantin Stăncilă, primar
- Viorel Vlăsceanu, vicepreşedinte

Comitetul de iniţiativă:

- Ioan Cumpănaşu, profesor
- Ion Scuturici, profesor
- Maria T. Buzdun, văduvă de război
- Stina Năvală, văduvă de război”

Eroii din comuna Orlea căzuţi în timpul primului război mondial:

1. Făfăneaţă Ion, serg.
2. Gavrilă C-tin

3. Gloabă C-tin
4. Oane Ştefan
5. Pavel Iancu
6. Postelnicu Ion
7. Răduca Grigore
8. Scuturici Marin
9. Cioară Ion
10. Cioară Marin
11. Cumpănaşu Oprea
12. Firoiu Marin
13. Florescu Iancu
14. Filip Tudor
15. Ioniţă Nicolae
16. Marinescu Nicolae
17. Albu Crăciun, sold.
18. Albu Florea
19. Aguridan Ion
20. Andrei C-tin
21. Anghel C-tin
22. Bade Ghe.
23. Băloi Ion
24. Biţu Paraschiv
25. Bucaleţ D-tru
26. Bucaleţ Ion
27. Bucaleţ Marin
28. Bucaleţ Pavel
29. Buzdun Ion
30. Buzdun Tudor
31. Câlţă Anton
32. Câlţă Tache
33. Candoi Florea
34. Candoi Alex.
35. Cernea Marin
36. Caracudă Toma
37. Chelan Florea
38. Chelan Crăciun
39. Chelan Marin
40. Chircă Florea
41. Chircă C-tin
42. Chircă Ştefan
43. Cealicu Ion
44. Cioară Ion
45. Ciolcă Iancu
46. Cofă D-tru
47. Coşeran Stan
48. Cumpănaşu C. Aurel
49. Cumpănaşu Crăciun
50. Delcea Cosma
51. David Florea
52. David Marin
53. Delcea Ilie
54. Delcea Stancu
55. Dobre D-tru
56. Drăgan Tache
57. Drosu Ştefan
58. Enceanu Pandele
59. Enceanu Marin
60. Enceanu D-tru
61. Făfăneaţă Ştefan
62. Firoiu Nicolae
63. Gălan Ion
64. Gagiu Ştefan
65. Gavrilă Tudor
66. Gâscă Ion
67. Gâscă Florea
68. Guţă Paraschiv
69. Gelcă Alex.
70. Ghimie Nicolae
71. Ghimie Toma
72. Gluabă Marin
73. Gudac Ştefan
74. Gune C-tin
75. Gune Iosif
76. Guţă Ştefan
77. Icleanu Lincă
78. Ilie Marin
79. Ionescu Marin
80. Ionescu Stoica
81. Jianu Ion
82. Lazăr Ion
83. Lambă Eftimie
84. Marinescu Mihai
85. Mircea Crisante
86. Moldoveanu Nic.
87. Navală Marin
88. Neicu Tache
89. Neşa Dumitru
90. Neşa Ion
91. Neşa Nicolae
92. Oane Ion
93. Oiţă Anton
94. Orleanu Virgil

95. Oroveanu Marin
96. Papuc Utma
97. Papuc Dumitru
98. Papuc Paraschiv
99. Pase Vasile
100. Pase Iancu
101. Pătru Ion
102. Pătru Tudor
103. Petrică Tudor
104. Popa Dumitru
105. Popa Petre
106. Popa Ion
107. Popa Emilian
108. Popescu D-tru
109. Popescu Ilarie
110. Pârvu Ion
111. Predoiu Pascu
112. Prasacu D-tru
113. Prună Radu
114. Purcaru Alex.
115. Radoviță Ion
116. Răduca D-tru
117. Răduca Nicolae
118. Albu Fl. D-tru
119. Răduca Ștefan
120. Răduca Elisei
121. Roșcoban Ilie
122. Scuturici D-tru
123. Sârbu Nicolae
124. Sârbu Vasile
125. Șomoacă Ion
126. Tăgârță Ion
127. Trandafir Teodor
128. Truță Petre
129. Țone Costache
130. Țone Anton
131. Țone Dobre
132. Țone Petre
133. Țopai Dobre
134. Ungureanu Fl.
135. Ungureanu Toma
136. Vâlcu Tudor
137. Velea D-tru
138. Zagara Alex.
139. Zarafu Nicolae
140. Zarafu E. Petre
141. Luca Tudor

Eroii din comuna Orlea căzuți în războiul din 1940-1945:

1. Cumpănașu Nicu, sublt.
2. Orleanu Radu, sublt.
3. Fafaneață Ghe., plut.
4. Vasiliu Atanasie, serg. Maj. T.R.
5. Chircă Florea, serg. Maj
6. Bucaleț Marin, serg
7. Ciobanu Ion
8. Delcea Ștefan
9. Făfăneață Petre
10. Gune Vițu
11. Gelca Marin
12. Jianu Ion
13. Mirea Ilie
14. Păsculescu Alex.
15. Chirca Florea, cap.
16. Ene Petre
17. Gudac Nicolae
18. Gune Marin
19. Oane Nicolae
20. Țone Ion
21. Țone Petre
22. Albu Florea, sold.
23. Andrei Ghe.
24. Bicu c-tin
25. Boca Ion
26. Bucaleț C-tin
27. Bucaleț Roman
28. Buzdun Tudor
29. Candoi Petrache
30. Câlța D-tru
31. Cioară Florea
32. Ciocârlan Marin
33. Ciucă Ion
34. Ciucă Sevastian
35. Ciucă Florea
36. Ciucă Grigore
37. Ciucă Stan
38. Chircă Ștefan
39. Chircă C-tin
40. Chircă Petrache

41. Cococi Victor
42. Cococi Ghe.
43. Cofa C-tin
44. Cumpănașu Ionel
45. Cumpănașu Vasile
46. David Alex.
47. Delcea Valerian
48. Dodițoiu C-tin
49. Encuț Toma
50. Făfăneață Victor
51. Florescu Paul
52. Gâscă Marin
53. Ghiudurea C-tin
54. Ghiță Alex.
55. Gudac C-tin
56. Lazăr Alex.
57. Mircea Ion
58. Mirea Nicolae
59. Mușat Paul
60. Năvală Marin
61. Nedelea C-tin
62. Neșa Uță
63. Oiță Ion
64. Papuc Ion
65. Petrescu Ion
66. Piciorgros Ionică
67. Popa Florea
68. Predi Petre
69. Purcaru Florea
70. Purcaru Nicolae
71. Rădoi Marin
72. Răduca Alex.
73. Sârbu Ion
74. Sârbu C-tin
75. Simion C-tin
76. Soare C-tin
77. Truță I. Ion
78. Truță I. Nicolae
79. Truță I. Aristide
80. Truță Sabin
81. Vâlcea Florea
82. Velea Marin
83. Zarafu Toma
84. Țone C-tin

Despre eroul slt. Radu Orleanu căzut la datorie în cel de-al doilea război mondial şi înmormântat în cimitirul Vigoda (Transnistria), ziarul *Romanaţul* scria în august 1942 sub titlul „Eroi romanaţeni în Transnistria" că: „În ziua de 11 sept. a.c. împlinindu-se un an de la moartea eroului romanaţean slt. Orleanu Radu, familia sa i-a făcut un parastas în cimitirul de la Vigoda. Au plâns lângă crucea sa: mama, tatăl, sora şi fratele veniţi de la Bucureşti. Acum un an, eroul Orleanu Radu (de fel din comuna Orlea-Romanaţi) a fost citat prin ordin de zi de comandantul Diviziei 3, d. general Ilie Şteflea şi s-a elogiat la radio bravura sa. Este decorat post-mortem cu ordinul Mihai Viteazul şi are mormânt de onoare. Parastasul de un an a fost oficiat în cimitirul Vigoda de c. Pr. Florian Stănescu-Ghighera (din judeţul eroului) întâlnit în tren de familia îndurerată în gara Odessa şi invitat stăruitor. Lângă crucea lui Orleanu Radu, părintele misionar a îmbărbătat pe nemângâiata mamă [...]". Din textul articolului reţinem că în cimitirul din Vigoda erau 1048 de cruci.

Puteţi redirecţiona 2% din impozitul anual către Asociaţia Culturală „Memoria Oltului" cont RO02CECEOT0130RON0581998, sucursala C.E.C. Slatina, C.I.F. 28429585. Detalii pe www.memoriaoltului.ro, secţiunea „2%".

Asociaţia Culturală „Memoria Oltului", loc. Izvoru, com. Găneasa, jud. Olt, str. Libertăţii, nr. 96. Tel. 0724219925, mail tilvanoiu.ionel@yahoo.com.

Caracal.
Gara — Automotorul.
CARACAL

SALUTĂRI
DIN
CARACAL
TEATRUL NATIONAL
COMEDIA
SCHNEIDER & LUX, VIENA.

Corabia
Primăria

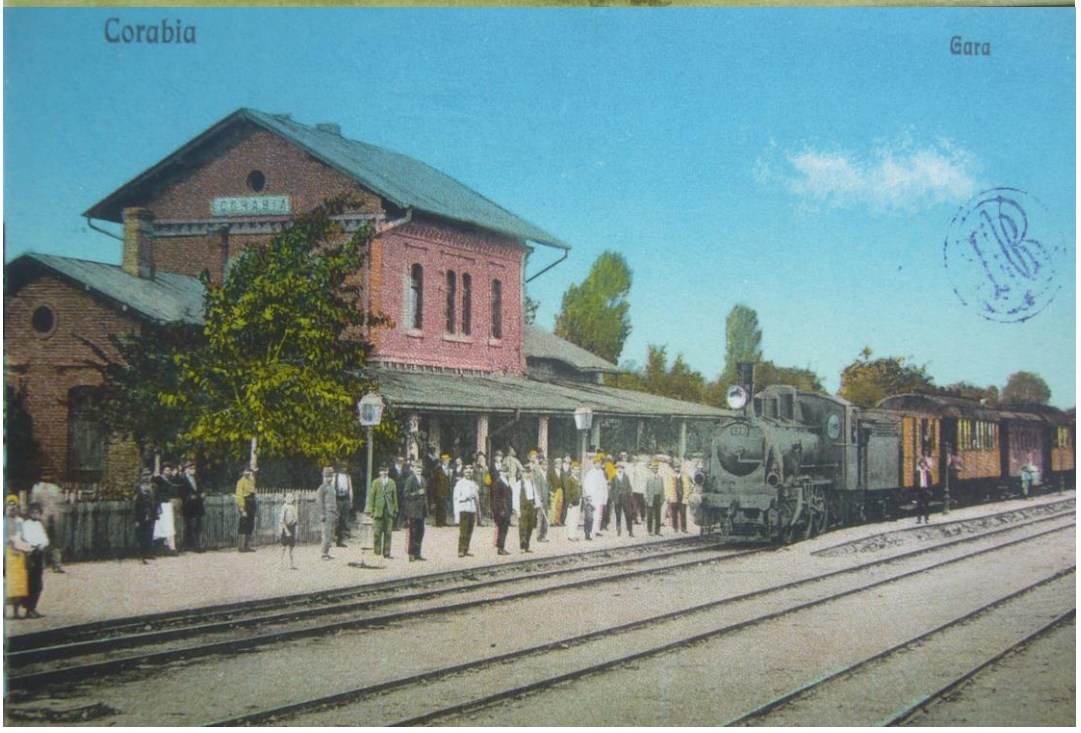
Corabia
Gara

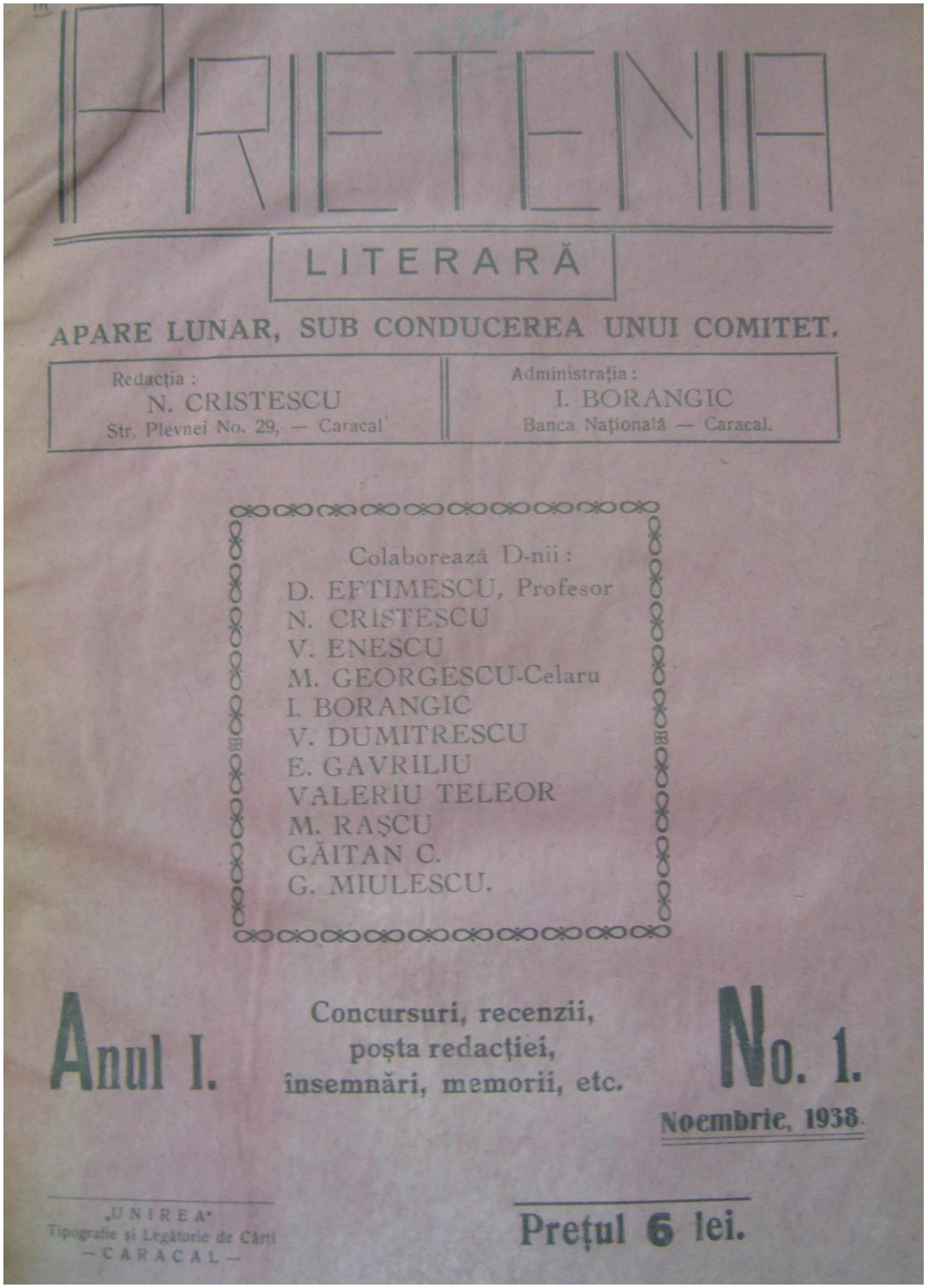

PRIETENIA

LITERARĂ

APARE LUNAR, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

Redacția :
N. CRISTESCU
Str. Plevnei No. 29, — Caracal

Administrația :
I. BORANGIC
Banca Națională — Caracal.

Colaborează D-nii :
D. EFTIMESCU, Profesor
N. CRISTESCU
V. ENESCU
M. GEORGESCU-Celaru
I. BORANGIC
V. DUMITRESCU
E. GAVRILIU
VALERIU TELEOR
M. RAȘCU
GĂITAN C.
G. MIULESCU.

Anul I.

Concursuri, recenzii,
poșta redacției,
însemnări, memorii, etc.

No. 1.
Noembrie, 1938

„UNIREA"
Tipografie și Legătorie de Cărți
— CARACAL —

Prețul 6 lei.